

การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย

A Development of Framework of Competencies Assessment for
Student Teachers' Learning Management and Specific Content
Knowledge in Thai Language

โดย

อุภาวรรณ นามศิริญ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2557

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย

A Development of Framework of Competencies Assessment for
Student Teachers' Learning Management and Specific Content
Knowledge in Thai Language

โดย

อุภาวัฒน์ นามศิริชัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2557

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์)

หัวข้อวิจัย	การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
ผู้ดำเนินการวิจัย	อาจารย์อุภาวัฒน์ นามศิริณู
หน่วยงาน	สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีวิจัยสมบูรณ์	2559
เลขที่สัญญาฉบับ	67-1 /2557

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย 2) สร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย 3) หาดัชนีความสอดคล้องของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 78 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 30 คน ในกิจกรรมการเตรียมความพร้อมด้านการสอนด้วยการทดลองสอนแบบจุลภาคใช้เวลาเรียนต่อเนื่อง 15 สัปดาห์ ระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558-มีนาคม พ.ศ. 2559

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ครู อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในระดับอุดมศึกษาและ จำนวน 5 คน จากการสนทนากลุ่ม เพื่อสังเคราะห์และออกแบบกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนสำหรับการจัดเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความสะดวกในการนำไปใช้ประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดของกรอบการประเมินฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินตามเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์และตัวชี้วัดสำหรับการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลาง 5 กลุ่มสาระ แบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทยเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ มีค่าความยาก 0.25-0.74 ค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.54 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Lovett Reliability) 0.804

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ในการประเมินการทดลองสอนแบบจุลภาคของนักศึกษาครุภาษาไทยผู้ประเมิน 5 คน ให้คะแนนด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกันทุกตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมและมีความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดในระดับสูง จึงสามารถนำไปประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยได้

2. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย พบว่าคะแนนสอบการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ (ร้อยละ 70) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ดัชนีความสอดคล้องของการประเมิน และการทดลองสอนแบบจุลภาค

Research Title: A Development of Framework of Competencies Assessment for Student Teachers' Learning Management and Specific Content Knowledge in Thai Language.

Researcher: Uphawan Namhiran

Institute: Thai Language Program, Rajabhat University

Academic Year: 2016

Contract No. : 67-1/ 2557

Abstract

The purpose of this research was to (1) develop framework of competency assessment on learning management and specific content knowledge for Thai student teachers, (2) develop competency assessment form on learning management and specific content knowledge of Thai student teachers (3) investigate the Rater Agreement Index (RAI) of framework of competency assessment on learning management and achievement of specific content knowledge of Thai student teachers. The population in this research was 78 student teachers in the Thai program, Faculty of Education and Sample was 30 Thai student teachers in the Thai Program, Faculty of Education, who were obtained by Simple Random Sampling, whose activity of preparation in micro-teaching instruction was undertaken across 15 weeks during August 2015 to March 2016.

This research was conducted through research and development in which framework of competency assessment on learning management and specific Thai content knowledge was synthesized by five experts on learning management and test and assessment including Thai Language teachers in Higher Education. The group discussion was employed to synthesize and design the framework of consistency assessment in learning management which consisted of five elements including planning (pre-teaching) to conform to post-teaching, classroom environment and classroom management, strategies to encourage student for the effective learning, feedback and assessment of learning, and self-reflection (after teaching). Herein, the experts would consider and gave advice on concordance, suitability, feasibility for the

use in competency assessment on learning management on the lines of indicator of framework of assessment.

Research instruments were (1) assessment form on the lines of criterion of competency assessment on learning management which specified criterion and indicator for five elements of competencies, (2) Five-choice achievement test with 120 items which was designed to measure specific content knowledge of Thai language, whose item of difficulty (p) was between 0.21 – 0.80, discrimination (r) was between 0.20-0.57, and reliability was at 0.81.

The research findings revealed as follows:

1. The results of analyzing the Rater Agreement Index on the lines of assessment of micro-teaching test of Thai student teachers by five experts indicated that the assessment score was conformed to criterion and indicator of competency assessment on the lines of the framework of competency assessment on learning management; therefore, the framework of competency assessment on learning management created by researcher was highly suitable and reliable in respect of criterion of assessment and indicator, which could be implemented in competency assessment of student teachers of Degree of Education, Program in Thai.

2. The results of achievement in knowledge of specific content of Thai Language indicated that the student teachers' achievement score after learning was higher than the criterion score of 70% at the 0.05 level of statistical significance.

Keywords: Teaching Competencies, Assessment Framework, Specific Thai Content Knowledge, Rater Agreement Index, Micro-teaching.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยภายใน ประจำปีงบประมาณ 2557 จำนวน 40,000 บาท ทำให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยได้สำเร็จสมบูรณ์ ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2558 ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอย่างดียิ่ง ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์เป็นผลให้ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตลอดจนเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการอบรมประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทยต่อไป

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและการสอน ทั้ง 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์สงบ บุญคล้าย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยแสนอ ตริวิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภิกข จันตะเคียน อาจารย์พิกุล บัณฑิตประโคน และ อาจารย์ตรรชนี อุบลเลิศ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา ผลการวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จนการวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

งานวิจัยนี้จะเสร็จสิ้นมิได้ หากไม่ได้รับความกำลังใจและความช่วยเหลือจากกัลยาณมิตร อาจารย์ณภัทร เซาว์นวม และอาจารย์ปาลิตา ผลประดับเพ็ชร์ ตลอดจนคณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจให้การวิจัยสำเร็จ

อุภาวัฒน์ นามหิรัญ
29 พฤษภาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	
ภาษาไทย	ก
ภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของโครงการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย	4
1.5 นิยามเชิงปฏิบัติการ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 การจัดประสบการณ์วิชาชีพของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต	8
2.2 การจัดโครงสร้างหลักสูตร	9
2.3 สารความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู	10
2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมรรถนะและการประเมินสมรรถนะ	13
2.5 กรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย	38
2.6 กรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย	40
2.7 การสอนแบบจุลภาค	44
2.8 กรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย	46
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	57
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 (ต่อ)	
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	62
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	63
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบในการ ประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	66
4.2 การวิเคราะห์คะแนนด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย	69
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
5.1 สรุปผลการวิจัย	70
5.2 อภิปรายผล	71
5.3 ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	82
ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	83
ข แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	84
ค แบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้าน	85
ง ภาพการจัดกิจกรรม	86
จ ประวัตินักวิจัย	88

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้วยกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค	3
1.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	4
2	กระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค	46

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
2.1	สาระความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู	10
2.2	สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)	22
2.3	สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind)	23
2.4	สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development)	23
2.5	สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work)	24
2.6	สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity)	25
2.7	สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)	27
2.8	สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development)	29
2.9	สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)	30
2.10	สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research)	31
2.11	สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership)	32
2.12	สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative-Building for Learning Management)	35
2.13	แสดงโครงสร้างแบบประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	36
2.14	ร้อยละของเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยตามหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอดคล้องกับวิชาเฉพาะด้านระดับอุดมศึกษา	39
2.15	ความรู้และความสามารถในการรอบแนวทางการสอนที่ดีของ Danielson	42
2.16	เกณฑ์การให้คะแนนในตัวชี้วัดด้านทักษะการดึงดูดความสนใจนักเรียนเข้าสู่การเรียนรู้ในกรอบแนวทางการสอนที่ดีของ Danielson	43
4.1	ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้รายด้าน (ผู้ประเมินจำนวน 5 คน)	69
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติในการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียน	70

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นักวิจัยทางการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูได้พยายามคิดหาแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในด้านการจัดการเรียนการสอน จึงมีการศึกษาวิจัยวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมอบหมายให้วิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือเรียน (Stump, 2001) การมอบหมายให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แล้ววิจารณ์แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นโดยตนเอง เพื่อน และครูผู้สอนรายวิชาวิธีสอน (Tuan, 1996; Stump, 2001) การปฏิบัติการสอนแบบจุลภาค (micro-teaching) แล้ววิจารณ์การสอนโดยตนเอง เพื่อน และครูผู้สอนรายวิชาวิธีสอน (Tuan, 1996; Tuan & Kaou, 1997; Bell et al., 1998; Veal, 1998; Eick, 2000; Halim & Meerah, 2002) การสะท้อนแนวคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน (Tuan, 1996) การเขียนอนุทิน (Tuan, 1996; Bell et al., 1998; Veal, 1998; Eick, 2000) รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (van Driel et al., 2002) อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่พบโดยทั่วไปสำหรับนักศึกษาครูที่มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนแต่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ในเนื้อหาที่ตนเองมีอยู่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญของรายวิชาต่างๆ ได้ ซึ่งการขาดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ทำให้การจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (Veal, 1998; Bell, Veal & Tippins, 1998; Zembal-Saul, Starr & Krajcik, 1999)

สภาพการจัดการเรียนการสอน สาขาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยพบปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรมุ่งเน้นการเรียนรู้รายวิชาอย่างแยกส่วน นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติงานในสภาพจริง จากการนิเทศการสอนพบว่านักศึกษาครูส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการในขณะออกไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะปัญหาที่นักศึกษาฝึกสอนไม่สามารถสอนความรู้ในเนื้อหาที่ตนเองรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาดังกล่าวได้ซึ่งทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ปัญหาจากการขาดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนการสอนส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการสอนรายวิชา ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยดังที่กล่าวมาแล้ว

ภารกิจสำคัญอีกประการของคณะครุศาสตร์ ก็คือทำหน้าที่เป็น "ครูของครู" ที่ต้องผลิตและพัฒนา นักศึกษาครูให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นำทักษะและความรู้ที่จำเป็นจากกระบวนการเรียนการสอนไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงได้ ในการผลิตและพัฒนา

นักศึกษาวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายให้นักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาและมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ การรู้วิชาเฉพาะด้าน (Specific Content Knowledge) การรู้วิธีการสอน (Pedagogical Content Knowledge) และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (Teaching Competency)

ความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาเรื่องการเรียนรู้วิชาเฉพาะด้าน การรู้วิธีการสอน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูของกลุ่มวิชาภาษาไทย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ดังนั้นกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูกลุ่มวิชาภาษาไทย ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินสมรรถนะที่จำเป็น เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนานักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
- 1.2.2 เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
- 1.2.3 เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย

1.3 สมมติฐานของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปเป็นกรอบความคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ทฤษฎี : การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดการวัดสมรรถนะการเป็นครูของวิเบอร์ (Weber, 1974) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การวัดสมรรถนะการเป็นครู ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ด้าน ได้แก่ การวัดผลความรู้ (Knowledge criteria) การวัดผลการปฏิบัติการสอน (Performance criteria) และการวัดผลการสอน (Consequence criteria) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะของครู โดยประยุกต์แนวคิดการวัดผลสมรรถภาพการเป็นครูของ วิเบอร์ (Weber, 1974) โดยใช้เกณฑ์การวัดผล 2 ด้าน ได้แก่ การวัดผลด้านความรู้ (Knowledge criteria) และการวัดผลการปฏิบัติการสอน (Performance criteria) เนื่องจากการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครูก่อนการออกฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้จึงไม่กำหนดกรอบการประเมินด้านการวัดผลการสอน (Consequence criteria) ซึ่งรายละเอียดของเกณฑ์แต่ละด้าน มีดังนี้ 1) เกณฑ์การวัดผลความรู้ คือ การประเมินทางด้านความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชาเฉพาะด้าน ทักษะ กระบวนการและเจตคติ 2) เกณฑ์การวัดผลการปฏิบัติงาน คือ การประเมินผลทางการปฏิบัติการสอน การใช้เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอน การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน และการประเมินผล การเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้ศึกษารูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะของครูจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ (ทิศนา แคมมณี, 2550; พงศ์ศักดิ์ จันทรสุนทร, 2543; Baxter; & Lederman, 1999: 158-159; The College Academic Council, 2004; Chicago Public School Education, 1995; Corcoran, T. ; & Goertz, M., 1995; Murphy, F.; & Timmins, F., 2009) การสังเคราะห์งานวิจัยนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะของครู ซึ่งประกอบด้วย 3 แนวคิด คือ การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์เป็นฐาน (Experience based learning) การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความรู้เฉพาะด้าน (Specific Content Knowledge) และการเรียนรู้เน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนรายบุคคล (Individual competency in teaching) จากงานวิจัยทำให้ได้กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้วยกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค 10 ขั้นตอน ดังแสดงในแผนภาพที่ 1.1

แผนภาพที่ 1.1 กระบวนการพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้วยกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการสอนและการรู้วิชาเฉพาะด้านที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของนักศึกษาครู กรอบแนวคิดการวิจัยนี้เป็นผังแผนภาพที่ 1.2

แผนภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

ทั้งนี้ ประเมินจากคะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทยหลังเรียน สูงกว่าคะแนนเกณฑ์ (ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50) สูงกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนประชากรที่เลือกสุ่มอย่างง่าย (30 คน) (ดูข้อ 4.2)

1.4 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์

นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย รุ่นที่ 55 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 78 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน

1.4.2 การสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชา

เฉพาะด้านของนักศึกษาครูกลุ่มวิชาภาษาไทย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครู กลุ่มวิชาภาษาไทย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตรและครูผู้สอนในกลุ่มวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 1) การวิจัยนี้มุ่งที่จะการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
- 2) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาภาษาไทย รุ่นที่ 55 ชั้นปีที่ 4 จำนวน 78 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาได้มาจากการเลือกสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เป็นนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน
- 3) การสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ในการวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยสังเคราะห์กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และครูผู้สอนในภาษาไทย

1.5 นิยามเชิงปฏิบัติการ

1.5.1 กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวปฏิบัติในการประเมินคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในการประเมินผลการสอนของนักศึกษาครูภาษาไทย ประยุกต์แนวคิดตามกรอบแนวทางการสอน (Framework for Teaching) ของ Danielson ซึ่งกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้จะกำหนดเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ด้าน คือ การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน) ในการประเมินแต่ละด้าน กำหนดให้มีระดับคะแนน 4 ระดับ คือ เริ่มต้น (Beginning) เริ่มชำนาญ (Approaching Proficient) ชำนาญ (Proficient) และยอดเยี่ยม (Distinguished) โดยระดับคะแนนสูงสุดย่อมบ่งบอกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

1.5.2 กรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้าน หมายถึง แนวทางในการกำหนดวิธีการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งการประเมินการรู้วิชาภาษาไทยได้กำหนดขอบเขตการประเมินไว้ 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา (Content Domain) และ และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ (Cognitive Domain) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) **ด้านเนื้อหา** หมายถึง การประเมินผลด้านเนื้อหาในแบบทดสอบวัดการรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย คือ มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานด้านภาษาไทย (หลักสูตรแกนกลาง) ประกอบด้วย 5 กลุ่มสาระ ดังนี้

กลุ่มสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

กลุ่มสาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงาน การศึกษาคนควาอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

กลุ่มสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้ เป็นสมบัติของชาติ มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

กลุ่มสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2) **ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้** หมายถึง การประเมินผลด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ในแบบทดสอบวัดการรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้/ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะกระบวนการทางภาษาไทย โดยกำหนดน้ำหนักของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

- ความรู้/ความเข้าใจ น้ำหนักการประเมิน ร้อยละ 35
- ทักษะทางภาษาไทย น้ำหนักการประเมิน ร้อยละ 35
- การประยุกต์ใช้ความรู้ น้ำหนักการประเมิน ร้อยละ 30

1.5.3 แบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย หมายถึง แบบประเมินความรู้ความสามารถของนักศึกษาครูภาษาไทยตามกรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้าน ประกอบด้วยด้านเนื้อหา และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ

1.5.4 การสอนแบบจุลภาค หมายถึง ระบบการฝึกทักษะการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย ซึ่งมีกระบวนการที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีหลักการ วิธีการ และรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกทักษะการสอน
แบบต่าง ๆ

2) สังเกตและวิเคราะห์ตัวอย่างกิจกรรม ฝึกทักษะการสอน แล้วสรุปมโนทัศน์/
หลักการ

3) วางแผนการฝึกทักษะการสอน เทคนิควิธีการ และสื่อการฝึก

4) ชั้นฝึกทักษะการสอน

5) ชั้นสะท้อนผลการฝึกทักษะการสอน

6) ชั้นปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาคุณลักษณะ

7) ชั้นฝึกทักษะการสอนใหม่

8) ชั้นประเมินผลการฝึกทักษะ วิเคราะห์ และเปรียบเทียบผลการฝึกครั้งแรก/ครั้งหลัง

9) ชั้นทบทวนและฝึกด้วยตัวเอง

10) ชั้นเตรียมฝึกทักษะต่อไป

1.5.5 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน หมายถึง กระบวนการและวิธีการทางสถิติ สำหรับตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินตามกรอบประเมินสมรรถนะด้าน การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย ซึ่งดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน ใช้วิธีที่เสนอ โดย Judith A. Burry-Stock และคณะ โดยดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินจะเป็นตัวบ่งชี้ถึง ระดับความสอดคล้องกันของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมิน 5 คน โดยดัชนีนี้มีค่าตั้งแต่ 0-1 เมื่อใดที่มี ค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินสามารถให้คะแนนได้อย่างสอดคล้องกันสูงมาก แต่ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 ก็ แสดงว่ามีความสอดคล้องกันไม่มากนัก

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้าน ของ นักศึกษาวิชาชีพครู กลุ่มวิชาภาษาไทยที่เป็นข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการให้กับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อ เป็นประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและทักษะการจัดการเรียนการสอนเพื่อ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งการรู้วิชาเฉพาะด้านและการพัฒนาทักษะวิชาชีพครู

1.6.2 เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลการรู้วิชาเฉพาะด้าน และการพัฒนาสมรรถนะที่ จำเป็นสำหรับการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่ตรงกับปัญหาและ ความต้องการของนักศึกษาในกลุ่มวิชาภาษาไทย

1.6.3 สามารถเผยแพร่ผลงานในการประชุมวิชาการระดับชาติ รวมถึงการเผยแพร่ตีพิมพ์ ผลงานลงในวารสารวิชาการ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้

2.1 การจัดประสบการณ์วิชาชีพของหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำหนดวัตถุประสงค์ ของหลักสูตร มุ่งผลิตและพัฒนาครูที่มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นผู้นำทางวิชาการ โดย สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ที่เป็นสากลกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทยมาใช้แก้ปัญหาการเรียน การสอนในห้องเรียนได้ โดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่มี คุณลักษณะและคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมในตนเองและส่วนรวม แสดงออกถึงความ กล้าหาญทาง จริยธรรม มีวินัย ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูงต่อวิชาการ วิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม
2. มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสามารถนำหลักการ ทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในวงการการศึกษาวิทยาศาสตร์ อีกทั้ง ยังนำไปประยุกต์เพื่อการเรียนรู้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะสังคมปัจจุบัน
3. มีความสามารถในการวางแผน พิจารณาแสวงหาทางเลือกใหม่ และเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาทางวิชาการและวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดและธรรมชาติของศาสตร์ทาง การศึกษาวิทยาศาสตร์ได้อย่างเหมาะสมและปฏิบัติได้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาและเลือกแนวทางการตัดสินใจใน สถานการณ์ต่างๆ มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สามารถแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความสามารถในการติดตาม พัฒนาการของวิทยาศาสตร์ รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้และสมรรถนะของตนเองอยู่เสมอ
5. มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และสามารถเลือกใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อประโยชน์ต่อตนเอง วิชาชีพ และสังคมประเทศชาติ
6. มีความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และภาษาไทย ที่สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งในทางวิทยาศาสตร์และวิชาชีพครู

7. มีประสบการณ์ มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์การสอน และวิชาชีพครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการสติปัญญา และความสามารถของผู้เรียน ให้เต็มศักยภาพ รวมทั้งการทำงานร่วมกันกับสังคมและชุมชนได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

2.2 การจัดโครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ได้กำหนดโครงสร้างกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งสิ้น 16 หน่วยกิต ประกอบด้วยในกลุ่มวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Professional Training) ประกอบด้วยรายวิชา 4 รายวิชา นักศึกษาต้องเรียนครบทุกรายวิชา ดังนี้ การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 (Practicum 1) การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 (Practicum 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 (Internship 1) และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship 2)

การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู มีแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. วางแผนและศึกษาผู้เรียนด้านต่างๆ ในสถานศึกษา
2. ศึกษาในด้านธรรมเนียมสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของบุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก ชุมชน และหลักสูตรในบริบทต่างๆ

3. สังเกต สัมภาษณ์ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับสถานศึกษา มีการบันทึกตรวจสอบข้อมูล นำเสนอผล

4. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาครูมีคุณลักษณะของครูที่ดีและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้งานในหน้าที่ของครูตามหลักสูตรที่สอนได้อย่างแจ่มแจ้งและกว้างขวางจากการศึกษาสังเกตและมีส่วนร่วม

6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาครูได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกันจนเป็นพื้นฐานสำหรับนำไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ในการจัดประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาชีพครู ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. การศึกษาและสังเกต

การศึกษาและสังเกต เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อหาประสบการณ์ในสถานการณ์จริง โดยการดู การฟัง การซักถาม และการสังเกตเรื่องที่รับมอบหมายในโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อหาประสบการณ์จริง โดยการไปช่วยปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายกับครูพี่เลี้ยง ภายในโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. การสัมมนา

การสัมมนาเป็นวิธีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากการศึกษาสังเกต และการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูในโรงเรียน

ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจะมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ด้านการฝึกทักษะ การพัฒนาสมรรถนะ และความเข้าใจในวิชาชีพครู พร้อมทั้งสามารถนำเสนอผลการศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่นักศึกษาได้รับจากการศึกษาสังเกต และการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร และข้อบังคับคุรุสภาว่า ด้วยมาตรฐานวิชาชีพ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและมีคุณภาพในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และมีสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ของวิชาชีพ ซึ่งจะให้รายละเอียดในตอนต่อไป

2.3 สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู

คณะกรรมการคุรุสภา (ราชกิจจานุเบกษา, 2556) ได้กำหนดสาระความรู้ สมรรถนะและ ประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และประกาศของคณะกรรมการคุรุสภาได้กำหนดสาระความรู้/สาระการฝึกทักษะ สมรรถนะ และประสบการณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา หมวด 1 ผู้ประกอบวิชาชีพครู ในส่วนของ สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐาน ข้อ 1 ข้อ 6 ข้อ 9 และข้อ 12 ซึ่งมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้ วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครู ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้/สาระการฝึกทักษะ	สมรรถนะ
ความเป็นครู	(1) สภาพงานครู คุณลักษณะ และ มาตรฐานวิชาชีพครู (2) การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็น ครู (3) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและ วิชาชีพครู (4) การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ ครู (5) การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนา วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง	(1) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกล ยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ ๆ ได้ (2) แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน (4) มีจิตวิญญาณความเป็นครู

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้/สาระการฝึกทักษะ	สมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน	(ก) สาระความรู้ (1) หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ (2) ทฤษฎีและรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาได้ (3) การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม (4) การจัดการชั้นเรียน (5) การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในสถานศึกษา	(1) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง (2) สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	(1) หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (2) ปฏิบัติการวัดและการประเมินผล	(1) สามารถวัดและประเมินผลได้ (2) สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน	(1) การสังเกตการจัดการเรียนรู้ (2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง (3) การทดลองสอนในสถานการณ์จำลอง และสถานการณ์จริง (4) การออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล (5) การตรวจข้อสอบ การให้คะแนน และการตัดสินผลการเรียน (6) การสอบภาคปฏิบัติและการให้คะแนน (7) การวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน (8) การพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ	(1) สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจุดประสงค์การสอนที่หลากหลาย (2) สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบ วัดและประเมินผลผู้เรียน

เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังนั้น สำหรับบริบทของการจัดการเรียน การสอนนักศึกษาครุ นั้น การวัดหรือประเมินที่สอดคล้องที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม ในการสังเกต พฤติกรรมนั้นมีสมมติฐาน 2 ประการที่จะทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความถูกต้อง กล่าวคือ (1) ผู้ที่ สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) และประเมินต้องทำด้วยความตรงไปตรงมา (2) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้อง ใกล้เคียงเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกประเมินได้ตามรูปแบบที่กำหนดไว้ นั้น ผู้ที่สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) จะเป็นผู้ประเมินสมรรถนะของผู้เรียน โดยผู้ที่สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) จะทำความเข้าใจกับความหมายและระดับของสมรรถนะที่จะประเมินตามกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ ซึ่งส่วน ใหญ่จากการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า การให้คะแนนการประเมินพฤติกรรมของครูในแต่ละข้อ ราชการจะมีระดับคุณภาพของสภาพการปฏิบัติงาน 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติน้อยที่สุด ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

ทั้งนี้ ภายใต้ข้อจำกัดของวิธีการประเมินตามระดับของสมรรถนะของการปฏิบัติงาน 5 ระดับ อาจจะเป็นการยากที่จะครอบคลุมความรู้ความสามารถอย่างหลากหลายมิติ และขาดการประเมินเชิง ลึกในแต่ละมิติให้สอดคล้องตามกรอบสาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบ วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ดังนั้นการออกแบบกรอบการ ประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูหลักสูตรคณะครู-ศาสตร์บัณฑิต จึง จำเป็นต้องคำนึงถึงการสร้างสมดุลระหว่างความครอบคลุมและความลึกในการประเมิน และให้ น้ำหนัก การประเมินระหว่างตัวชี้วัดต่างๆ ควบคู่น้อยตามความสำคัญ ซึ่งแต่ละการประเมินก็มีการ ออกแบบแตกต่างกันไป จากการศึกษาเปรียบเทียบกรอบการประเมินต่าง ๆ จากเอกสารงานวิจัย พบว่าแบบประเมินให้น้ำหนักกับความรู้ในเนื้อหาและวิธีการสอนมากแต่ไม่ครอบคลุมถึงการจัดการ เรียนสอนในห้องเรียนจริง ในขณะเดียวกันยังพบว่ากรอบการประเมินส่วนใหญ่ยังเน้นการประเมิน ด้านเนื้อหาและวิธีการสอนแต่ขาดความชัดเจนในละเอียดที่เป็นองค์ประกอบในการประเมินรายด้าน ไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนในการนำไปประเมินนักศึกษาครูกลุ่มครุศาสตร์ได้อย่างสอดคล้องกับกรอบ สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา

ดังนั้นความเหมาะสมของกรอบการประเมินนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับ บริบทและกรอบแนวทางการสอนที่ดีของแต่ละระบบในการจัดการศึกษา แล้วยังต้องเป็นไปตามกรอบ สมรรถนะ และประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ของคณะกรรมการคุรุสภา อาทิเช่น ครอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่ง ใหม่ๆ ได้ สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง สามารถสร้าง บรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถวัดและประเมินผลได้ สามารถ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจุดประสงค์

การสอนที่หลากหลาย สามารถปฏิบัติการสอน ออกแบบทดสอบ วัดและประเมินผลผู้เรียน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าท้าทายว่าการพัฒนากรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยและกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาไทยให้สามารถนำมาประเมินนักศึกษาครูกลุ่มครุศาสตร์ได้สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสมรรถนะและการประเมินสมรรถนะ

สมรรถนะการสอนของครูถือเป็นหัวใจสำคัญของอาชีพครู เพราะในการประกอบอาชีพครูนั้น ครูผู้สอนจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับความเป็นครูการจัดการศึกษาจึงจะบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้สอนจำเป็นต้องมีสมรรถนะที่พึงประสงค์และมีทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติการสอนจึงจะสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากความสำคัญดังกล่าวการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสมรรถนะการสอนของครูให้ชัดเจน สามารถที่จะนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูต่อไป ซึ่งในสวนนี้จะกล่าวถึงแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความหมายของสมรรถนะและสมรรถนะของครู รวมทั้งการอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ของสมรรถนะของครู ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.4.1 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competency) หรือขีดความสามารถมีหลายความหมายด้วยกัน ในบางครั้งก็อธิบายว่าเกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ ตัวงาน ผลลัพธ์ และผลที่ได้จากการทำงาน แต่ในบางครั้งก็อธิบายถึงลักษณะของบุคคลและความมุ่งมั่น (Commitments) ซึ่งโดยทั่วไปคำนิยามของสมรรถนะมักจะแตกต่างกันออกไป ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542) ให้ความหมายของคำว่า “สมรรถนะ” หมายถึง ความสามารถ หรือการมีคุณสมบัติเหมาะแก่การจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ โดยใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถที่บุคคลหนึ่งพึงมี สามารถแสดงออกให้เห็นพฤติกรรมทางความรู้ เจตคติ และการกระทำที่ดี

David Mc Clelland (1993 : อ้างถึงในสุกัญญา รัศมีธรรมโชติ, 2547) ได้กล่าวว่า สมรรถนะหมายถึง บุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ภายในปัจเจกบุคคลซึ่งสามารถผลักดันให้ปัจเจกบุคคลนั้นสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ ดังนั้นบางครั้งเมื่อพูดถึงองค์ประกอบของสมรรถนะจึงมีเพียง 3 ส่วนคือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ซึ่งตามทัศนะของแมคเคลแลนด์ กล่าวว่า สมรรถนะเป็นส่วนประกอบขึ้นมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติ/แรงจูงใจ หรือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ/ แรงจูงใจ ก่อให้เกิดสมรรถนะ ซึ่งตีความได้ว่า ความรู้ ทักษะ และ

เจตคติไม่ใช่สมรรถนะแต่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดสมรรถนะ ดังนั้นความรู้ใด ๆ จะไม่เป็นสมรรถนะ แต่ถ้าเป็นความรู้ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดกิจกรรมจนประสบความสำเร็จถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะ สมรรถนะในที่นี้จึงหมายถึงพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลงานสูงสุดนั้น ตัวอย่างเช่น ความรู้ในการขับรถ ถือว่าเป็นความรู้ แต่ถ้านำความรู้มาทำหน้าที่เป็นผู้สอนขับรถ และมีรายได้จากส่วนนี้ ถือว่าเป็นสมรรถนะ ในทำนองเดียวกันความสามารถในการก่อสร้างบ้านถือว่าเป็นทักษะ แต่ความสามารถในการสร้างบ้านและนำเสนอให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่ง ได้ถือว่าเป็นสมรรถนะ หรือในกรณีเจตคติ/แรงจูงใจก็เช่นเดียวกันก็ไม่ใช่สมรรถนะ แต่สิ่งจูงใจให้เกิดพลังทำงานสำเร็จตรงตามเวลาหรือเรียกว่ากำหนด หรือดีกว่ามาตรฐานถือว่าเป็นสมรรถนะ

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรม ที่ส่งผลให้บุคลากรปฏิบัติงานหรือกระทำการต่าง ๆ ได้ตามมาตรฐานและส่งผลให้องค์กรดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามวัตถุประสงค์ ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ ซึ่งสามารถวัดและสังเกตเห็นได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะอื่นๆที่โดดเด่นกว่าบุคคลอื่นๆ ในองค์กร

จากความหมายสมรรถนะดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เกิดจากการแสดงออกของบุคคลถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติในการกระทำหรือการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายได้ตามมาตรฐานที่คาดหวัง

คำว่า “สมรรถนะครู” มีคำที่ใช้เรียกโดยมีนัยความหมายเดียวกันคือ คำว่า “สมรรถวิสัย” หรือ “สมรรถฐาน” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Competency” ซึ่ง ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะของครูไว้ว่า เป็นความรู้ ความสามารถและเจตคติที่ผู้เป็นครูพึงมี ได้แก่ ความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจที่จะปฏิบัติอาชีพครูให้เจริญก้าวหน้า

เช่นเดียวกับกับ กมล สุคประเสริฐ และคณะ (2533) ให้ความหมายทำนองเดียวกันว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ อุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงปรารถนาได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Carter V. Good. (1973) ก็ได้อธิบายว่าเป็นทักษะ สังเกต และเจตคติที่จำเป็นในการทำงานทุกชนิด สามารถนำเอาวิธีการและความรู้พื้นฐานไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่ตนไปปฏิบัติได้ และต้องปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ

จากความหมายของ “สมรรถนะครู” ดังที่มีผู้ให้คำนิยามไว้ข้างตนพอสรุปได้ว่า สมรรถนะครู หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ คุณลักษณะ และเจตคติที่ครูพึงมีในการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความพร้อมทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูโดยทั่วไป

นั้นจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของครูที่ดี ซึ่งลักษณะของครูที่ดีและครูที่มีสมรรถนะ จึงเป็น คุณลักษณะที่ผู้ประกอบอาชีพครูพึงมีในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

2.4.2 ความหมายของสมรรถนะการสอนครู

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้เกิดประสิทธิผล ครูจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะการสอนดังที่นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนไว้ดังนี้

ไกรนุช ศิริพูล (2531) กล่าวถึง สมรรถนะการสอนซึ่งครูมีความจำเป็นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องต่างๆ ดังนี้

- 1) ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หลักการเจริญเติบโตและ พัฒนาการเด็ก
- 2) การวางแผนการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน
- 3) การเลือกใช้วิธีสอนแบบต่างๆ อย่างเหมาะสม
- 4) การใช้วิธีวัดผลที่เหมาะสม รวมถึงการประยุกต์ใช้แบบทดสอบต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอน
- 5) ความสามารถในการปกครองชั้นเรียนได้อย่างราบรื่น ตลอดจนบริหารงานธุรการต่าง ๆ ของชั้นเรียนได้เหมาะสม

ซัชว เถาวชาลี (2534) เสนอว่า สมรรถนะการสอนที่สำคัญประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของครูในการนำสิ่งเหล่านี้ไปปฏิบัติ ได้แก่

- 1) การประยุกต์หลักการของการเรียนรู้
- 2) การแนะนำนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) การปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) การนำหลักการของพัฒนาการเด็กมาประยุกต์ใช้
- 5) การวางแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6) การมีความรู้จริงในวิชาที่สอน ทั้งแนวลึกและแนวกว้าง
- 7) การใช้เทคนิคในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและเจตคติที่เป็นประชาธิปไตย
- 8) สามารถวินิจฉัยปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และมีการสอนที่เฉพาะกับแต่ละบุคคล
- 9) มีส่วนรวมในการทำงานกับเพื่อนครู
- 10) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 11) มีความคิดริเริ่มในการทำงาน
- 12) ใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม

ชาญชัย อาจินสมภาร (2538) กล่าวถึง สมรรถนะการสอนว่าเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางวิชาชีพ (Professional Qualities) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) มีความรู้ในวิชาหรือสาขาที่สอน เป็นสิ่งจำเป็นสิ่งแรกของสมรรถนะการสอน คือ ครูต้องมีความรู้อย่างถ่องแท้ในวิชาหรือสาขาที่สอน
- 2) มีความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน คือ มีความรู้ความเข้าใจในหลักเบื้องต้นของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ เช่น ความสนใจ ประสบการณ์เดิม พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นต้น
- 3) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการสอนและทักษะในการใช้เทคนิค เพื่อการนำออกใช้ ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตรจิตวิทยาการเรียนรู้ วิธีสอนและเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงทักษะในการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน
- 4) ความรู้ความเข้าใจทั่วไปที่เกี่ยวของและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (interrelation) โดยสามารถนำมาบูรณาการการสอนของตนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 5) มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

ในสวนของนักการศึกษาต่างประเทศ ได้เสนอแนวคิดในลักษณะเดียวกัน ดังนี้

Jame E. Weigand (1977) ได้กำหนดทักษะพื้นฐานของสมรรถนะการสอน ประกอบด้วย

- 1) การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 2) การจัดลำดับขั้นการสอน
- 3) การใช้คำถาม
- 4) การเสริมแรง
- 5) การวัดและประเมินผล
- 6) การประเมินพัฒนาการของเด็ก
- 7) การมีมนุษยสัมพันธ์

V.L. Hill. (1989) กล่าวถึง สมรรถนะการสอนเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านหลักสูตร เป็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาจุดประสงค์รายวิชา ตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
- 2) ด้านการสอน เป็นความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยใหญ่เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้
- 3) ด้านการวัดผล หมายถึง การเลือกวิธีวัดผลที่ได้เหมาะสม

4) ด้านการประเมินผลการสอน คือ ความสามารถในการประเมินผลการสอนทั้งหมด ตั้งแต่การวางจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหา วิธีสอน รวมถึงความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ของการวัดผลที่ผู้สอนปฏิบัติไป

สมรรถนะการสอนของครูที่มีความสัมพันธ์กับการสอนที่มีประสิทธิภาพ ควรประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านความรู้ความเข้าใจตัวผู้เรียน จะช่วยให้การสอนประสบความสำเร็จ
- 2) ด้านการวางแผน ครูควรพิจารณาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีสอน สื่อการสอน ให้เหมาะสมกับบทเรียน
- 3) ด้านการเลือกยุทธวิธีการสอนที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และพัฒนาการเด็ก
- 4) ด้านการเลือกและใช้สื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ด้านการประเมินผลตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้
- 6) ด้านการจัดการเกี่ยวกับการปกครองชั้นเรียน ครูควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติผู้เรียน

จากแนวคิดข้างต้นพอสรุปได้ว่า สมรรถนะทางการสอนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับหลักสูตร และเนื้อหาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผล และการประเมินผล และบุคลิกภาพของครู ทั้งนี้ ครูโดยทั่วไปจึงควรมีสมรรถนะทางการสอนดังกล่าวมา และมีสมรรถนะทางการสอนเฉพาะสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบอยู่

2.4.3 องค์ประกอบของสมรรถนะ

แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะเริ่มจากการนำเสนอบทความทางวิชาการของ David C. McClelland นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเมื่อปี ค.ศ. 1960 ซึ่งกล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (Excellent Performer) ในองค์การ กับระดับทักษะความรู้ความสามารถ โดยกล่าวว่า การวัด IQ และการทดสอบบุคลิกภาพ ยังไม่เหมาะสมในการทำนายความสามารถ หรือสมรรถนะของบุคคลได้ เพราะไม่ได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงออกมาได้ ซึ่งเป็นเรื่องนี้นักจิตวิทยาองค์การได้ศึกษากันมาเป็นเวลานานแล้ว ผู้ที่ริเริ่มการใช้คำว่า Competency คือ David McClelland ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งบริษัท Hay McBer เขาได้เขียนบทความเรื่อง Testing for Competence Rather than for Intelligence ในปี 1973 กล่าวกันว่า นี่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา Competency ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือไปจากการวัดเชาวน์ปัญญา

ในปี ค.ศ. 1970 US State Department ได้ติดต่อบริษัท McBer ซึ่ง David C. McClelland เป็นผู้บริหารอยู่ เพื่อให้หาเครื่องมือชนิดใหม่ที่สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างแม่นยำแทนแบบทดสอบเก่าซึ่งไม่สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน เนื่องจากคนได้คะแนนดีแต่ปฏิบัติงานไม่ประสบผลสำเร็จ จึงต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่ David C. McClelland ได้เขียนบทความ

“Testing for Competence Rather Than for Intelligence” ในวารสาร American Psychologist เพื่อเผยแพร่แนวคิดและสร้างแบบประเมินแบบใหม่ที่เรียกว่า Behavioral Event Interview (BEI) เป็นเครื่องมือประเมินที่ค้นหาผู้ที่มีผลการปฏิบัติงานดี ซึ่ง David C. McClelland เรียกว่า สมรรถนะ (Competency) บทความของ Mc-Clelland ที่ตีพิมพ์ในปี 1973 ได้รับการกล่าวถึงอย่างกว้างขวาง และเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา Competency ให้เป็นอีกทางเลือกหนึ่งนอกเหนือไปจากการวัดเชาวน์ปัญญา และใช้กันต่อๆ มาจนถึงทุกวันนี้

แนวคิดเรื่องสมรรถนะมักมีการอธิบายด้วยโมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ซึ่งอธิบายว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง โดยมีส่วนที่เห็นได้ง่าย และพัฒนาได้ง่าย คือส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำ นั่นคือองค์ความรู้และทักษะต่างๆ ที่บุคคลมีอยู่ และส่วนใหญ่ที่มองไม่เห็นได้ยากอยู่ใต้น้ำ ได้แก่ แรงจูงใจ อุบิสัย ภาพลักษณ์ภายใน และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม ส่วนที่อยู่ใต้น้ำนี้มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลอย่างมากและเป็นส่วนที่พัฒนาได้ยาก

หลักตามแนวคิดของแมคเคิลแลนด์มี 5 ส่วนคือ

- 1) ความรู้ (Knowledge) คือ ความรู้เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญ เช่น ความรู้ด้านเครื่องยนต์ เป็นต้น
- 2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องการให้ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการใช้งานคอมพิวเตอร์ ทักษะทางการถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น ทักษะที่เกิดขึ้นนั้นมาจากพื้นฐานทางความรู้ และสามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วว่องไว
- 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตน หรือสิ่งที่บุคคลเชื่อว่าตนเองเป็น เช่น ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น
- 4) บุคลิกลักษณะประจำตัวของบุคคล (Traits) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลนั้น เช่น คนที่น่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ หรือมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น
- 5) แรงจูงใจ/เจตคติ (Motives/attitude) เป็นแรงจูงใจ หรือแรงขับภายใน ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่เป้าหมาย หรือมุ่งสู่ความสำเร็จ เป็นต้น

2.4.4 การวัดสมรรถนะ

การวัดและประเมินสมรรถนะแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม คือ

- 1) Tests of Performance เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้รับการทดสอบทำงานบางอย่าง เช่น การเขียนอธิบายคำตอบ การเลือกตอบข้อที่ถูกที่สุด หรือการคิดว่าถ้ารูปทรงเรขาคณิตที่แสดงบนจอหมุนไปแล้วจะเป็นรูปใด แบบทดสอบประเภทนี้ออกแบบมาเพื่อวัดความสามารถของบุคคล (Can do) ภายใต้เงื่อนไขของการทดสอบ ตัวอย่างของแบบทดสอบประเภทนี้ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถทางสมองโดยทั่วไป (General mental ability) แบบทดสอบที่วัดความสามารถเฉพาะ

เช่น Spatial ability หรือความเข้าใจด้านเครื่องยนต์กลไกและแบบทดสอบที่วัดทักษะหรือความสามารถทางด้านร่างกาย

2) Behavior Observations เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมของผู้รับการทดสอบในบางสถานการณ์ แบบทดสอบประเภทนี้ต่างจากประเภทแรกตรงที่ผู้เข้ารับการทดสอบไม่ต้องพยายามทำงานอะไรบางอย่างที่ออกแบบมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่จะวัดจากการสังเกตและประเมินพฤติกรรมในบางสถานการณ์ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการเข้าสังคม พฤติกรรมการทำงาน การสัมภาษณ์ก็อาจจัดอยู่ในกลุ่มนี้ด้วย

3) Self-Reports เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบรายงานเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความรู้สึกทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจ แบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบสอบถาม แบบสำรวจความคิดเห็นต่างๆ การตอบคำถามประเภทนี้อาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้ตอบก็ได้ การทดสอบบางอย่าง เช่น การสัมภาษณ์อาจเป็นการผสมกันระหว่าง Behavior Observations และ Self-Reports เพราะการถามคำถามในการสัมภาษณ์อาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิดและทัศนคติของผู้ถูกสัมภาษณ์ และในขณะเดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็สังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย

เนื่องจากสมรรถนะเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ดังนั้น สำหรับบริบทของการจัดการเรียนการสอนนั้นการวัดหรือประเมินที่สอดคล้องที่สุด คือ การสังเกตพฤติกรรม ในการสังเกตพฤติกรรมนั้นมีสมมติฐาน 2 ประการที่จะทำให้การสังเกตพฤติกรรมมีความถูกต้อง กล่าวคือ (1) ผู้ที่สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) และประเมินต้องทำด้วยความตรงไปตรงมา (2) ผู้ที่สังเกตและประเมินต้องใกล้ชิดเพียงพอที่จะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่ถูกประเมินได้ตามรูปแบบที่กำหนดไว้นั้น ผู้ที่สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) จะเป็นผู้ประเมินสมรรถนะของผู้เรียน โดยผู้ที่สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) จะทำความเข้าใจกับความหมายและระดับของสมรรถนะที่จะประเมินในกรอบการประเมินที่กำหนดไว้ และประเมินว่าพฤติกรรมการสอนโดยรวมๆ ของนักศึกษาผู้นั้นสอดคล้องกับระดับ สมรรถนะที่ระดับใด โดยผู้ที่สังเกต (อาจารย์นิเทศก์) จะต้องสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการทำงานของผู้ที่ถูกประเมินไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อให้เป็นหลักฐานยืนยันในกรณีที่ผู้ถูกประเมินไม่เห็นด้วยกับระดับสมรรถนะที่ได้รับการประเมิน

การวัดสมรรถนะการปฏิบัติทำได้ค่อนข้างลำบาก จึงอาศัยวิธีการ หรือใช้เครื่องมือบางชนิดเพื่อวัดสมรรถนะของบุคคล ดังนี้

1) ประวัติการทำงานของบุคคล ว่าทำอะไรบ้างมีความรู้ ทักษะ หรือความสามารถอะไร เคยมีประสบการณ์อะไรมาบ้าง จากประวัติการทำงานทำให้ได้ข้อมูลส่วนบุคคล

2) ผลประเมินการปฏิบัติงาน (Performance appraisal) ซึ่งจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานใน 2 ลักษณะ คือ

2.1) ผลการปฏิบัติที่เป็นเนื้องาน (Task performance) เป็นการทำงานที่ได้เนื้องานแท้ ๆ

2.2) ผลงานการปฏิบัติที่ไม่ใช่เนื้องาน แต่เป็นบริบทของเนื้องาน (Contextual performance) ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมของคนปฏิบัติงาน เช่น การมีน้ำใจเสียสละช่วยเหลือคนอื่น เป็นต้น

2.3) ผลการสัมภาษณ์ (interview) ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ อาจจะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง คือ กำหนดคำถามสัมภาษณ์ไว้แล้ว สัมภาษณ์ตามที่กำหนดประเด็นไว้กับการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง คือ สอบถามตามสถานการณ์ คล้ายกับเป็นการพูดคุยกันตามปกติ แต่ผู้สัมภาษณ์จะต้องเตรียมคำถามไว้ในใจ โดยใช้กระบวนการสนทนาให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สบายใจ ให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพจริงมากที่สุด

2.4) ศูนย์ประเมิน (Assessment center) จะเป็นศูนย์รวมเทคนิคการวัดทางจิตวิทยาหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน รวมทั้งการสนทนากลุ่มแบบไม่มีหัวหน้ากลุ่มรวมอยู่ด้วยในศูนย์นี้

2.5) การประเมินรอบด้าน (360 Degree feedback) ได้แก่ การประเมินจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และลูกค้า เพื่อตรวจสอบความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

2.4.5 กรอบการประเมินสมรรถนะครู

การกำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครู และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ: กิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งคณะทำงานประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาพิเศษ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สมรรถนะครู ประกอบด้วยเจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา จากแบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอน ที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำไว้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน (สมรรถนะ) เพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีและเลื่อนวิทยฐานะ ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) มาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (สค.บศ.) นอกจากนี้ยังศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า

สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ

- 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
- 1.2 การบริการที่ดี
- 1.3 การพัฒนาตนเอง
- 1.4 การทำงานเป็นทีม
- 1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ภาวะผู้นำครู
- 2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

2.4.6 รายละเอียดและคำอธิบายสมรรถนะครู

สมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะและสมรรถนะประจำสายงาน 6 สมรรถนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สมรรถนะหลัก (Core Competency)

สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.2 สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 สมรรถนะที่ 1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงาน (Working Achievement Motivation)	1.1 ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์สังเคราะห์ภารกิจงาน	1. วิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 2. กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานทุกภาคเรียน 3. กำหนดแผนการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน
	1.2 ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	1. ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ 2. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3. แสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง
	1.3 ความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	1. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง
	1.4 ความสามารถในการพัฒนา การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	1. ใช้ผลการประเมินการปฏิบัติงานมาปรับปรุง/พัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น 2. พัฒนาการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจในการให้บริการ และการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.3 สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 สมรรถนะที่ 2 การบริการที่ดี (Service Mind)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การบริการที่ดี (Service Mind)	2.1 ความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ	1. ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เมื่อมีโอกาส 2. เต็มใจ ภาคภูมิใจ และมีความสุขในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ
	2.2 การปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ	1. ศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง 2. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ

สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) หมายถึง การศึกษาค้นคว้า หาคำความรู้ ติดตามและแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ มีการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.4 สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 สมรรถนะที่ 3 การพัฒนาตนเอง (Self- Development)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การพัฒนาตนเอง (Self- Development)	3.1 การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ	1. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ มุ่งมั่น และแสวงหาโอกาสพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย เช่น การเข้าร่วมประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงาน การค้นคว้าด้วยตนเอง
	3.2 การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ	1. รวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ จัดเป็นหมวดหมู่ และปรับปรุงให้ทันสมัย 2. สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ องค์กรและวิชาชีพ
	3.3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย	1. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นเพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางาน

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
		2. ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่ผู้อื่น 3. มีการขยายผลโดยสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) หมายถึง การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรงให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงาน การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือทีมงาน แสดงบทบาทการเป็นผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างเหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อสร้างและดำรงสัมพันธภาพของสมาชิก ตลอดจนเพื่อพัฒนา การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.5 สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 สมรรถนะที่ 4 การทำงานเป็นทีม (Team Work)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การทำงานเป็นทีม (Team Work)	4.1 การให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน	1. สร้างสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. ทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3. ช่วยเหลือ สนับสนุน เพื่อนร่วมงานเพื่อสู่เป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน
	4.2 การเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน	1. ให้เกียรติ ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสม
	4.3 การปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย	1. มีทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคล/กลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และในสถานการณ์ต่างๆ
	4.4 การแสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตาม	1. แสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส
	4.5 การเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้อื่นใน	1. แลกเปลี่ยน/รับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ภายในทีมงาน

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
	การพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้/รับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างเครือข่ายและทีมงาน 3. ร่วมกับเพื่อนร่วมงานในการสร้างวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนถูกต้องตามหลักคุณธรรม จริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน และสังคม เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.6 สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.6 สมรรถนะที่ 5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู (Teacher's Ethics and Integrity)	5.1 ความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	1. สนับสนุน และเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ 2. เสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ 3. ยกย่อง ชื่นชมบุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพ 4. ยึดมั่นในอุดมการณ์ของวิชาชีพ ปกป้องเกียรติ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพ
	5.2 มีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ	1. ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ตรงต่อเวลา วางแผนการใช้จ่าย และใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด 2. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และวัฒนธรรมที่ดีขององค์กร 3. ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ และมุ่งมั่นพัฒนาการประกอบวิชาชีพให้ก้าวหน้า 4. ยอมรับผลอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง และหาแนวทางแก้ไขปัญหา อุปสรรค

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
	5.3 การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตน/ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้เหมาะสมกับสถานะของตน 2. รักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น 3. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น
	5.4 การประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ และสถานการณ์ 2. มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้รับบริการ 3. ปฏิบัติตนตามหลักการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ 4. เป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู และพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ

สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)

สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.7 สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.7 สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)	1.1 การสร้างและพัฒนา หลักสูตร	1. สร้าง/พัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และท้องถิ่น 2. ประเมินการใช้หลักสูตรและนำผลการ ประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
	1.2 ความรู้ความสามารถ ในการออกแบบ การเรียนรู้	1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้น การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ ริเริ่ม เหมาะสม กับสาระการเรียนรู้ ความแตกต่างและ ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง หลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และ ความต้องการของผู้เรียน และชุมชน 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและ การประเมินผลการเรียนรู้ 4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็น ระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง 5. มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตาม สถานการณ์ อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับ ผู้เรียนตามที่คาดหวัง 6. ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อ นำไป ใช้ปรับปรุง/พัฒนา

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management)	1.3 การจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. จัดทำฐานข้อมูลเพื่อออกแบบการเรียนรู้ ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. ใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่าง หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปลูกฝัง/ส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะของ ผู้เรียน 4. ใช้หลักจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และ พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 5. ใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นใน ชุมชนในการจัดการเรียนรู้ 6. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครอง และชุมชน
	1.4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อ การจัดการเรียนรู้	1. ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการ จัดการเรียนรู้ อย่างหลากหลาย เหมาะสมกับ เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ 2. สืบค้นข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 3. ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการผลิตสื่อ/ นวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
	1.5 การวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้	1. ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลอย่าง หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ และผู้เรียน 2. สร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไป ใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม 3. วัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง 4. นำผลการประเมินการเรียนรู้มาใช้ในการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้

สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) หมายถึง ความสามารถในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ความภูมิใจในความเป็นไทย การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.8 สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.8 สมรรถนะที่ 2 การพัฒนาผู้เรียน (Student Development)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การพัฒนาผู้เรียน (Student Development)	2.1 การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 2. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม 3. จัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน
	2.2 การพัฒนาทักษะชีวิตและสุขภาพกาย และสุขภาพจิตผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการศึกษาตนเอง มีทักษะในการเรียนรู้ การทำงาน การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
	2.3 การปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้กับผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย ให้แก่ผู้เรียน 2. จัดทำโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทย
	2.4 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ผู้เรียน คณะครูผู้สอน และผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในดูแลช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล 2. นำข้อมูลนักเรียนไปใช้ช่วยเหลือ/พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล 3. จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขปัญหา และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
		4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมกับค่านิยมที่พึงงาม 5. ดูแล ช่วยเหลือ ผู้เรียนทุกคนอย่างทั่วถึง ทันการณ์

สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หมายถึง การจัดบรรยากาศ การเรียนรู้ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา การกำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น/รายวิชา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.9 สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.9 สมรรถนะที่ 3 การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)	3.1 จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ความสุขและความปลอดภัยของผู้เรียน	1. จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน 3. ตรวจสอบสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องเรียนให้พร้อมใช้ และปลอดภัยอยู่เสมอ
	3.2 จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน/ประจำวิชา	1. จัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคลและเอกสารประจำชั้นเรียนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน 2. นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ
	3.3 กำกับดูแลชั้นเรียนรายชั้น /รายวิชา	1. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎ กติกา ข้อตกลงในชั้นเรียน

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
		2. แก้ปัญหา/พัฒนานักเรียนด้านระเบียบวินัยโดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 3. ประเมินการกำกับดูแลชั้นเรียนและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา

สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ แยกประเด็นเป็นส่วนย่อย รวบรวม ประมวลหาข้อสรุปอย่างมีระบบและนำไปใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งสามารถวิเคราะห์องค์กรหรืองานในภาพรวมและดำเนินการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนางานอย่างเป็นระบบ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.10 สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.10 สมรรถนะที่ 4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research)	4.1 การวิเคราะห์	1. สำรวจปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาคุณภาพปัจจุบัน 3. มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคและโอกาสความสำเร็จของการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน
	4.2 การสังเคราะห์	1. รวบรวม จำแนกและจัดกลุ่มของสภาพปัญหาของผู้เรียน แนวคิดทฤษฎีและวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
		2. มีการประมวลผลหรือสรุปข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนโดยใช้ข้อมูลรอบด้าน
	4.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	1. จัดทำแผนการวิจัย และ ดำเนินกระบวนการวิจัย อย่างเป็นระบบตามแผนดำเนินการวิจัยที่กำหนดไว้ 2. ตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยอย่างเป็นระบบ 3. มีการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในกรณีศึกษาอื่นๆ ที่มีบริบทของปัญหาที่คล้ายคลึงกัน

สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) หมายถึง คุณลักษณะและพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ส่วนบุคคล และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนโดยปราศจากการใช้อิทธิพลของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดพลังแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.11 สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.11 สมรรถนะที่ 5 ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
ภาวะผู้นำครู (Teacher Leadership)	5.1 วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ ที่เหมาะสมกับความเป็นครู (Adult Development)	1. พิจารณาทบทวน ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้เรียนและผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและส่วนรวม 2. เห็นคุณค่า ให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงาน และให้เกียรติแก่ผู้อื่น 3. กระตุนใจ ปรับเปลี่ยนความคิดและการกระทำของผู้อื่นให้มีความผูกพันและมุ่งมั่นต่อเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน
	5.2 การสนทนาอย่างสร้างสรรค์ (Dialogue)	1. มีปฏิสัมพันธ์ในการสนทนา มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการสนทนาอย่าง

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
		<p>สร้างสรรค์กับผู้อื่น โดยมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ของผู้เรียน และ การพัฒนาวิชาชีพ</p> <p>2. มีทักษะการฟัง การพูด และการตั้งคำถาม เปิดใจกว้าง ยืดหยุ่น ยอมรับทัศนคติที่หลากหลายของผู้อื่น เพื่อเป็นแนวทางใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน</p> <p>3. สืบเสาะข้อมูล ความรู้ทางวิชาชีพใหม่ๆ ที่สร้างความท้าทายในการสนทนาอย่างสร้างสรรค์กับผู้อื่น</p>
	<p>5.3 การเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง (Change Agency)</p>	<p>1. ให้ความสนใจต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัจจุบัน โดยมีการวางแผนอย่างมีวิสัยทัศน์ซึ่งเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์เป้าหมาย และพันธกิจของโรงเรียนร่วมกับผู้อื่น</p> <p>2. ริเริ่มการปฏิบัติที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนานวัตกรรม</p> <p>3. กระตุ้นผู้อื่นให้มีการเรียนรู้และความร่วมมือในวงกว้างเพื่อพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษา และวิชาชีพ</p> <p>4. ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นภายใต้ระบบ/ขั้นตอนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้</p>
	<p>5.4 การปฏิบัติงานอย่างไตร่ตรอง (Reflective Practice)</p>	<p>1. พิจารณาไตร่ตรองความสอดคล้องระหว่างการเรียนรู้ของนักเรียน และการจัดการเรียนรู้</p> <p>2. สนับสนุนความคิดริเริ่มซึ่งเกิดจากการพิจารณาไตร่ตรองของเพื่อนร่วมงาน และมีส่วนร่วม ในการพัฒนานวัตกรรมต่างๆ</p> <p>3. ใช้เทคนิควิธีการหลากหลายในการตรวจสอบ ประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง และผลการดำเนินงานสถานศึกษา</p>

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
	5.5 การมุ่งพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน (Concern for improving pupil achievement)	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ทำทหายความสามารถของตนเองตามสภาพจริง และปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จได้ 2. ให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นรอบด้านของผู้เรียนต่อผู้ปกครองและผู้เรียนอย่างเป็นระบบ 3. ยอมรับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับความคาดหวังด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนจากผู้ปกครอง 4. ปรับเปลี่ยนบทบาทและการปฏิบัติงานของตนเองให้เอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน 5. ตรวจสอบข้อมูลการประเมินผู้เรียนอย่างรอบด้าน รวมถึงผลการวิจัยหรือองค์ความรู้ต่างๆ และนำไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative – Building for Learning Management) หมายถึง การประสานความร่วมมือ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.12 สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative – Building for Learning Management) ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.12 สมรรถนะที่ 6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้
(Relationship & Collaborative-Building for Learning Management)

สมรรถนะ	ตัวบ่งชี้	รายการพฤติกรรม
การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ (Relationship & Collaborative for Learning)	6.1 การสร้างความสัมพันธ์ และความ ร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> กำหนดแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และความ ร่วมมือกับชุมชน ประสานให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน จัดกิจกรรมที่เสริมสร้าง ความสัมพันธ์ และความ ร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อการจัดการเรียนรู้
	6.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการจัดการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและ เอกชน เพื่อสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

แบบประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื้อหาของแบบประเมินนี้มีจำนวน 2 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ และตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน มีจำนวน 11 สมรรถนะ รวมทั้งสิ้น 100 ข้อรายการ โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ คือ ปฏิบัติน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อรายการ มีดังนี้ คือ ปฏิบัติน้อยที่สุด ได้คะแนน 1 คะแนน ปฏิบัติน้อย ได้คะแนน 2 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง ได้คะแนน 3 คะแนน ปฏิบัติมากได้คะแนน 4 คะแนน และปฏิบัติมากที่สุด ได้คะแนน 5 คะแนน รายละเอียดของโครงสร้างเครื่องมือประเมินฉบับนี้ แสดงดังตารางที่ 2.13 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.13 แสดงโครงสร้างแบบประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เนื้อหาหลัก	เนื้อหาย่อย	ลักษณะเครื่องมือ	จำนวนข้อ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษาสูงสุด อายุราชการ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความถนัดหรือเชี่ยวชาญ	เลือกตอบ และ ปลายเปิด	5
ตอนที่ 2 สมรรถนะใน การปฏิบัติงาน ของครูผู้สอน	1. สมรรถนะหลัก(Core competency)	แบบวัดชนิด มาตร	9
	1.1 การมุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	ประมาณ	7
	1.2 การบริการที่ดี	ค่า 5 ระดับ	7
	1.3 การพัฒนาตนเอง	(100 ข้อ)	8
	1.4 การทำงานเป็นทีม		10
	1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู		
	2. สมรรถนะตามสายงาน (Functional competency)	แบบวัดชนิด มาตร	
	2.1 การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการ เรียนรู้	ประมาณ ค่า 5 ระดับ	12
	2.2 การพัฒนาผู้เรียน		11
	2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน		8
	2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อ พัฒนาผู้เรียน		8
	2.5 ภาวะผู้นำครู		12
	2.6 สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้		8

การให้คะแนนและการแปลผลการประเมินสมรรถนะครู

การให้คะแนนการประเมินสมรรถนะครู

1) การให้คะแนนในแต่ละข้อรายการจะมีระดับคุณภาพของสภาพการปฏิบัติงาน 5 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติน้อยที่สุด ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก และปฏิบัติมากที่สุด โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

2) การประมวลผลในแต่ละข้อรายการ ให้นำคะแนนที่ประเมินจากครูผู้สอนประเมินตนเอง เพื่อนครูประเมิน และผู้บริหารประเมิน มาคำนวณหาค่าฐานนิยม (Mode) หรือค่ามัธยฐาน (Median) ในทางปฏิบัติให้กรอกคะแนนที่ครูผู้สอนประเมินตนเอง เพื่อนครูประเมิน และผู้บริหารประเมิน (ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สมรรถนะครู ของ สพฐ.)

3) การประมวลผลในแต่ละสมรรถนะ ให้นำค่าฐานนิยม (Mode) หรือ ค่ามัธยฐาน (Median) ในแต่ละข้อรายการ (ที่ได้จากข้อ 2) มาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผลการประเมินเพื่อสรุปเป็นผลการประเมินรายสมรรถนะ (ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สมรรถนะครู ของ สพฐ.)

เกณฑ์ในการแปลผลการประเมินรายสมรรถนะ การนำคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้ในแต่ละสมรรถนะมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลผลที่กำหนดไว้ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.01-5.00	สูง
3.01-4.00	ปานกลาง
ตั้งแต่ 3.00 ลงมา	ต่ำ

ตัวอย่าง การประมวลผลและการแปลผลการประเมินสมรรถนะการบริการที่ดี

รายการพฤติกรรม	ผลการประเมิน			คะแนนฐานนิยม
	ตนเอง	เพื่อนครู	ผู้บริหาร	
1. วิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ	2	3	2	2
2. กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานทุกภาคเรียน	4	4	5	4
3. กำหนดแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นขั้นตอน	5	5	5	5
4. ใฝ่เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	5	4	5	5
คะแนนเฉลี่ย (ผลรวมของคะแนนฐานนิยม/จำนวนรายการพฤติกรรม)	(16/4) 4.00			
ระดับคุณภาพ	ปานกลาง			

สรุป สมรรถนะการบริการที่ดี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 และมีสมรรถนะอยู่ในระดับ ปานกลาง

(ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์สมรรถนะครู ของ สพฐ.)

ทั้งนี้ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ เวลาและบุคลากร อาจจะเป็นการยากที่แบบประเมินครูผู้สอนให้ครอบคลุมความรู้ความสามารถอย่างหลากหลายมิติ พร้อมทั้งการประเมินเชิงลึกในแต่ละมิติให้สอดคล้องตามกรอบการประเมินได้ การออกแบบกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูหลักสูตรคณะครุศาสตร์บัณฑิต จึงจำเป็นต้องสร้างสมดุลระหว่างความครอบคลุมและความลึกในการประเมิน และให้น้ำหนัก การประเมินระหว่างตัวชี้วัดต่างๆ ควบคมน้อยตามความสำคัญ ซึ่งแต่ละการประเมินก็มีการออกแบบแตกต่างกันไป จากการศึกษาเปรียบเทียบกรอบการประเมินต่างๆ จากเอกสารงานวิจัย ปรากฏว่าแบบประเมินให้น้ำหนักกับความรู้ในเนื้อหาและวิธีการสอนมากแต่ไม่ครอบคลุมถึงการจัดการเรียนสอนในห้องเรียนจริง ในขณะที่เดียวกันยังพบว่ากรอบการประเมินส่วนใหญ่ยังเน้นการประเมินด้านเนื้อหาและวิธีการสอนแต่ขาดความชัดเจนและละเอียดที่เป็นองค์ประกอบในการประเมินรายด้านยังไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนในการนำไปประเมินนักศึกษาครูกลุ่มครุศาสตร์ได้

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ได้มุ่งเน้นศึกษาและเปรียบเทียบว่ากรอบการประเมินใดเหมาะสมที่สุด ซึ่งอาจเป็นเพราะความเหมาะสมของกรอบการประเมินนั้นขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกับบริบทและกรอบแนวทางการสอนที่ดีของแต่ละระบบในการจัดการจัดการศึกษา ดังนั้น จึงเป็นที่น่าทึ่งว่า การพัฒนากรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยและกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูภาษาไทยให้สามารถนำมาประเมินนักศึกษาครูกลุ่มครุศาสตร์ได้สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.5 กรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย

การประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยของโครงการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย จากการประชุมเพื่อสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และอาจารย์ในสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จำนวน 5 คน เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ณ ศูนย์คณาจารย์ อาคาร 1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ประชุมได้กำหนดขอบเขตในการประเมินประกอบ 2 มิติ คือ ด้านเนื้อหา (Content Domain) และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ (Cognitive Domain) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย

1) ด้านเนื้อหา

การประเมินผลด้านเนื้อหาภาษาไทยของโครงการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลาง หัวข้อที่

ใช้ในการประเมินในแต่ละเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิชาเฉพาะด้านระดับอุดมศึกษา และกำหนดน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาที่ใช้ในการประเมิน มีรายละเอียดดังตารางที่ 2.14 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.14 ร้อยละของเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยตามหลักสูตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สอดคล้องกับวิชาเฉพาะด้านระดับอุดมศึกษา

สาระ (หลักสูตรแกนกลาง)	วิชาเฉพาะด้าน (อุดมศึกษา)	ร้อยละ
การอ่าน	การอ่าน / การอ่านวรรณกรรมเยาวชน* การอ่านเพื่อพัฒนาปัญญา	20
การเขียน	การเขียน / การเขียนสารคดี / การเขียน วรรณกรรมสำหรับเด็ก	15
การฟัง การดู การพูด	ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร / วาทกรรมสำหรับครู / พฤติกรรมการสอน ภาษาไทย/ สัมมนาภาษาไทย	15
หลักการใช้ภาษาไทย	ภาษาศาสตร์สำหรับครูสอนภาษาไทย / หลักภาษาไทย / การเขียน	25
วรรณคดีและวรรณกรรม	วรรณกรรมศึกษา/ วรรณกรรมร่วมสมัย / วรรณกรรมในแบบเรียนไทยระดับ ประถมศึกษา / วรรณกรรมในแบบเรียน ระดับมัธยมศึกษา / วรรณกรรมวิจารณ์	25

หมายเหตุ * หมายถึงรายวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเลือก

2) ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้

การประเมินผลด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของโครงการฯ ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 3 ด้าน คือ ความรู้/ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะกระบวนการทางภาษาไทย การกำหนดน้ำหนักของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

น้ำหนักของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการประเมิน

- ความรู้/ความเข้าใจ ร้อยละ 35
- การประยุกต์ใช้ความรู้ ร้อยละ 35
- ทักษะกระบวนการทางภาษาไทย ร้อยละ 30

2.6 การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย

นักวิจัยทางการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครูได้พยายามคิดหาแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในด้านการจัดการเรียนการสอน จึงมีการศึกษาวิจัยวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมอบหมายให้วิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือเรียน (Stump, 2001) การมอบหมายให้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้แล้ววิจารณ์แผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนขึ้นโดยตนเอง เพื่อน และครูผู้สอนรายวิชาวิธีสอน (Tuan, 1996; Stump, 2001) การปฏิบัติการสอนแบบจุลภาค (Micro-Teaching) แล้ววิจารณ์การสอนโดยตนเอง เพื่อน และครูผู้สอนรายวิชาวิธีสอน (Tuan, 1996; Tuan & Kaou, 1997; Bell et al., 1998; Veal, 1998; Eick, 2000; Halim & Meerah, 2002) การสะท้อนแนวคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับการสอน (Tuan, 1996) การเขียนอนุทิน (Tuan, 1996; Bell et al., 1998; Veal, 1998; Eick, 2000) รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (van Driel et al., 2002) อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่พบโดยทั่วไปสำหรับนักศึกษาครูที่มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนแต่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ในเนื้อหาที่ตนเองมีอยู่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญของรายวิชาต่าง ๆ ได้ ซึ่งการขาดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ทำให้การจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาดังกล่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (Veal, 1998; Bell, Veal & Tippins, 1998)

ภารกิจสำคัญอีกประการของคณะครุศาสตร์ ก็คือทำหน้าที่เป็น "ครูของครู" ที่ต้องผลิตและพัฒนา นักศึกษาครูให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ นำทักษะและความรู้ที่จำเป็นจากกระบวนการเรียนการสอนไปปรับใช้ในสถานการณ์จริงได้ ในการผลิตและพัฒนา นักศึกษาวิชาชีพครูในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายให้นักศึกษามีความรู้ในเนื้อหาและมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ การรู้วิชาเฉพาะด้าน (Specific Content Knowledge) การรู้วิธีการสอน (Pedagogical Content Knowledge) และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ (Teaching Competency)

ความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาเรื่องการรู้วิชาเฉพาะด้าน การรู้วิธีการสอน และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ด้านวิชาชีพของครูภาษาไทย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และการพัฒนาทักษะวิชาชีพ ดังนั้นกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมิน

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาต่อไป

ในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ความรู้และวิธีสอนของนักศึกษาครูเป็นงานที่ค่อนข้างยากและท้าทาย เนื่องจากสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ความรู้ และวิธีสอนของนักศึกษาครูมีหลายองค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างซับซ้อน อย่างไรก็ตาม Baxter & Lederman (1999, 158) ได้เสนอกรอบแนวคิดในการวัดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนว่า ควรวัดให้ครอบคลุมทั้งสามด้าน คือ สิ่งที่ครูผู้สอนรู้ สิ่งที่ครูผู้สอนปฏิบัติ และเหตุผลในการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยใช้วิธีวัดที่ประกอบด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายที่เรียกว่า Multi-method evaluation เพราะไม่มีวิธีวัดวิธีใดวิธีหนึ่งที่สามารถวัดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนได้ครบและครอบคลุมทุกองค์ประกอบ (Baxter; & Lederman, 1999, 158-159) วิธีวัดที่ประกอบด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายอาจประกอบด้วย การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ก่อนและหลังการสอน การตรวจแผน การจัดการเรียนรู้ การอภิปรายเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง การเก็บรวบรวมชิ้นงาน การเขียนอนุทิน สะท้อนแนวคิด/หรือการใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น นอกจากนี้การวัดการพัฒนาความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนควรต้องใช้วิธีวัดที่หลากหลาย แล้วยังควรต้องวัดอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ (เช่น 1 ภาคการศึกษา หรือ 1 ปีการศึกษา) เพราะการพัฒนาความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนของครู (Pedagogical Content Knowledge) เกิดขึ้นอย่างช้าๆ ภายใต้กิจกรรมการวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน และการสะท้อนแนวคิดที่ได้จากการสอนเนื้อหาหนึ่งๆ ของครูผู้สอน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้แนวคิดการวัดสมรรถนะการเป็นครูของวิเบอร์ (Weber, 1974) ได้กล่าวถึงเกณฑ์การวัดสมรรถนะการเป็นครู ประกอบด้วยเกณฑ์ 3 ด้าน ได้แก่ การวัดผลความรู้ (Knowledge criteria) การวัดผลการปฏิบัติการสอน (Performance criteria) และการวัดผล การสอน (Consequence criteria) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะของครูโดยประยุกต์แนวคิดการวัดผลสมรรถภาพการเป็นครูของ วิเบอร์ (Weber, 1974) โดยใช้เกณฑ์การวัดผล 2 ด้าน ได้แก่ การวัดผลด้านความรู้ (Knowledge criteria) และการวัดผล การปฏิบัติการสอน (Performance criteria) เนื่องจากการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาครูก่อนการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้จึงไม่กำหนดกรอบการประเมินด้านการวัดผล การสอน (Consequence criteria) ซึ่งรายละเอียดของเกณฑ์แต่ละด้าน มีดังนี้

1) เกณฑ์การวัดผลความรู้ คือการประเมินทางด้านความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหาวิชาเฉพาะด้าน ทักษะกระบวนการและเจตคติ

2) เกณฑ์การวัดผลการปฏิบัติงาน คือ การประเมินผลทางด้านการปฏิบัติการสอน การใช้เทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอน การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน การสอน นอกจากนี้ยังได้ศึกษารูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะของครูจากเอกสารและงานวิจัยที่

เกี่ยวข้องกับในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ (ทิตินา แคมมณี, 2550; พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร, 2543; Baxter; & Lederman, 1999: 158-159; The College Academic Council, 2004; Chicago Public School Education, 1995; Corcoran, T. ; & Goertz, M., 1995) การสังเคราะห์งานวิจัยนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยการสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะของครู ซึ่งประกอบด้วย 3 แนวคิด คือ การเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์เป็นฐาน (Experience based learning) การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความรู้เฉพาะด้าน (Specific Content Knowledge) และการเรียนรู้เน้นการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนรายบุคคล (Individual competency in teaching) จากงานวิจัยทำให้ได้กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการสอนด้วยกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค 10 ขั้นตอน ดังแสดงในแผนภาพที่ 1.1 (หน้า 3)

ทั้งนี้ ในการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินผลการสอนของนักศึกษาครูประยุกต์แนวคิดตามกรอบแนวทางการสอน (Framework for Teaching) ของ Danielson ซึ่งแบ่งความรู้และความสามารถในการสอนออกเป็น 4 มิติ ที่แยกแยะออกเป็น 22 องค์ประกอบตามตารางที่ 2.15

ตารางที่ 2.15 ความรู้ความสามารถในกรอบแนวทางการสอนที่ดีของ Danielson

มิติความรู้ความสามารถในการสอน	องค์ประกอบ
การวางแผนและเตรียมการสอน (Planning and Preparation)	ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและทักษะการสอน ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนที่สอน การเลือกและออกแบบวิธีการสอนที่สอดคล้องกับนักเรียน และการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน
การจัดการห้องเรียน (The Classroom Environment)	สร้างบรรยากาศความเป็นมิตรและความรักต่อห้องเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ บริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน ดูแลจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน และพื้นที่ในห้องเรียน
การสอน (Instruction)	สื่อสารเนื้อหาการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง ทักษะการสอนโดยตั้งคำถามและให้นักเรียนอภิปราย ทักษะการดึงดูดความสนใจนักเรียนเข้าสู่การเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์และการให้คิดเห็นกลับกับนักเรียน (feedback) การปรับการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และนักเรียนในห้องเรียน
ความรับผิดชอบในอาชีพครู (Professional Responsibilities)	ทบทวนและประเมินการสอนของตนเอง เก็บข้อมูลต่างๆ อย่างถูกต้อง ปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวนักเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนและเขตพื้นที่ การพัฒนาและฝึกฝนในสายอาชีพ การแสดงออกซึ่งความเป็นครูมืออาชีพ

เกณฑ์การให้คะแนน (rubrics) ในการประเมินแต่ละมิติ หรือตัวชี้วัด กำหนดให้จะต้องมีระดับคะแนนอย่างน้อยมากกว่า 2 ระดับขึ้นไป เพื่อให้สามารถแยกแยะผลงานหรือทักษะของครูได้หลายระดับ และควรระบุถึงพฤติกรรมการสอนหรือหลักฐานที่แตกต่างกันตามคะแนนในแต่ละระดับอย่างชัดเจน เพื่อให้มีความง่ายและเที่ยงตรงมากขึ้นในการให้คะแนน โดยระดับคะแนนสูงสุดย่อมบ่งบอกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 2.16

ตารางที่ 2.16 เกณฑ์การให้คะแนนในตัวชี้วัดด้านทักษะการดึงดูดความสนใจนักเรียนเข้าสู่การเรียนรู้ ในกรอบแนวทางการสอนที่ดีของ Danielson

ตัวชี้วัด	ระดับคะแนนของสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้			
	ไม่น่าพอใจ	พื้นฐาน	ดี	ดีมาก
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการให้แบบฝึกหัด	ไม่เหมาะสมกับอายุและภูมิหลังของผู้เรียน และไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน	เหมาะสมและดึงดูดนักเรียนได้เพียงบางคน	กิจกรรม และแบบฝึกหัดส่วนใหญ่เหมาะสมกับนักเรียนและกระตุ้นนักเรียนให้สนใจเรียน	นักเรียนทุกคนให้ความสนใจในกิจกรรม และริเริ่มหรือดัดแปลงกิจกรรมเอง ซึ่งเพิ่มพูนความเข้าใจในเนื้อหา
การใช้สื่อการสอน	ไม่เหมาะสมกับจุดประสงค์การสอนและไม่ดึงดูดนักเรียน	มีสื่อการสอนบางส่วนที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การสอนและดึงดูดนักเรียน	ตรงตามจุดประสงค์การสอนและดึงดูดความสนใจนักเรียนได้	ตรงตามจุดประสงค์การสอนและดึงดูดความสนใจนักเรียนได้ รวมทั้งนักเรียนสนใจจะผลิตหรือดัดแปลงการใช้สื่อการสอน

จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางและกรอบแนวคิดสำคัญในการดำเนินการวิจัยการพัฒนารอบการประเมินสมรรถนะด้านการสอนและการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดของประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญในหัวข้อต่อ ๆ ไปเพื่อเชื่อมโยงถึงความสำคัญของ

การวิจัยเพื่อพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการสอนและการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย รวมทั้งนำเสนอแนวคิดในการประเมินผลกรอบการประเมินฯ ที่สร้างขึ้นก่อนนำไปใช้ประเมินนักศึกษาครูในการเรียนการสอนแบบจุลภาคต่อไป

2.7 การสอนแบบจุลภาค

การสอนแบบจุลภาค เริ่มที่มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ในปี 1963 โดยมีกลุ่มนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย Dwight Allen, Robert Bush, Fred Macdonald, และ J.M. Cooper ได้ทำการศึกษา ทาวิธีการฝึกอบรมครู ก่อนประจำการได้คิดค้นและทำการแจกแจงทักษะการสอนที่ซับซ้อนนั้น ออกเป็น 18 ทักษะด้วยกัน ซึ่งบางทักษะก็เป็นทักษะรวม เช่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ทักษะการสรุปสัมพันธ์ ทักษะการเสริมสร้างกำลังใจ ทักษะการอธิบายและยกตัวอย่าง ทักษะการเจียบ ทักษะการกระตุ้นให้ นักศึกษาคำถามเอง

ในประเทศไทยได้รับเอาการสอนแบบจุลภาคมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 มหาวิทยาลัยหลายแห่งและวิทยาลัยฝึกหัดครูต่างๆ ได้นำเอาวิธีการสอนแบบจุลภาคมาปรับเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการของแต่ละสถาบันทำการฝึกอบรมครูและยังได้ทำการศึกษาวิจัยการสอนแบบจุลภาคนี้ตลอดมา สถาบันที่นำการสอนแบบจุลภาคมาใช้ได้แก่ วิทยาลัยครูธนบุรี วิทยาลัยครูพระนคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปแบบของการสอนแบบจุลภาค สามารถนำไปกับการฝึกอบรมพัฒนาการสอนดังนี้

1. ใช้ฝึกทักษะการสอนก่อนที่จะออกไปทำงาน (Pre-service teaching training) เป็นการฝึกทักษะการสอน เพื่อให้แน่ใจว่า เข้าใจและสามารถที่จะแสดงออกถึงทักษะต่าง ๆ ขณะที่ทำการสอนต่อไปได้

2. ใช้ฝึกอาจารย์ประจำการ ที่ต้องการพัฒนาตนเอง (In-service training) เป็นการฝึกซ่อมเพิ่มเติมหรือตรวจสอบความสามารถในการใช้ทักษะการสอนของอาจารย์ที่มีความสนใจในการสอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพที่ดีที่สุด

3. ใช้ประกอบการพัฒนาประสบการณ์ และทักษะในการฝึกอบรม (Further Development in experience and skills) การดำเนินการสอนแบบจุลภาคนี้สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนการสอน และสามารถใช้ในการค้นคว้าและพัฒนาทักษะต่าง ๆ สำหรับการดำเนินการสอนแบบจุลภาคนี้

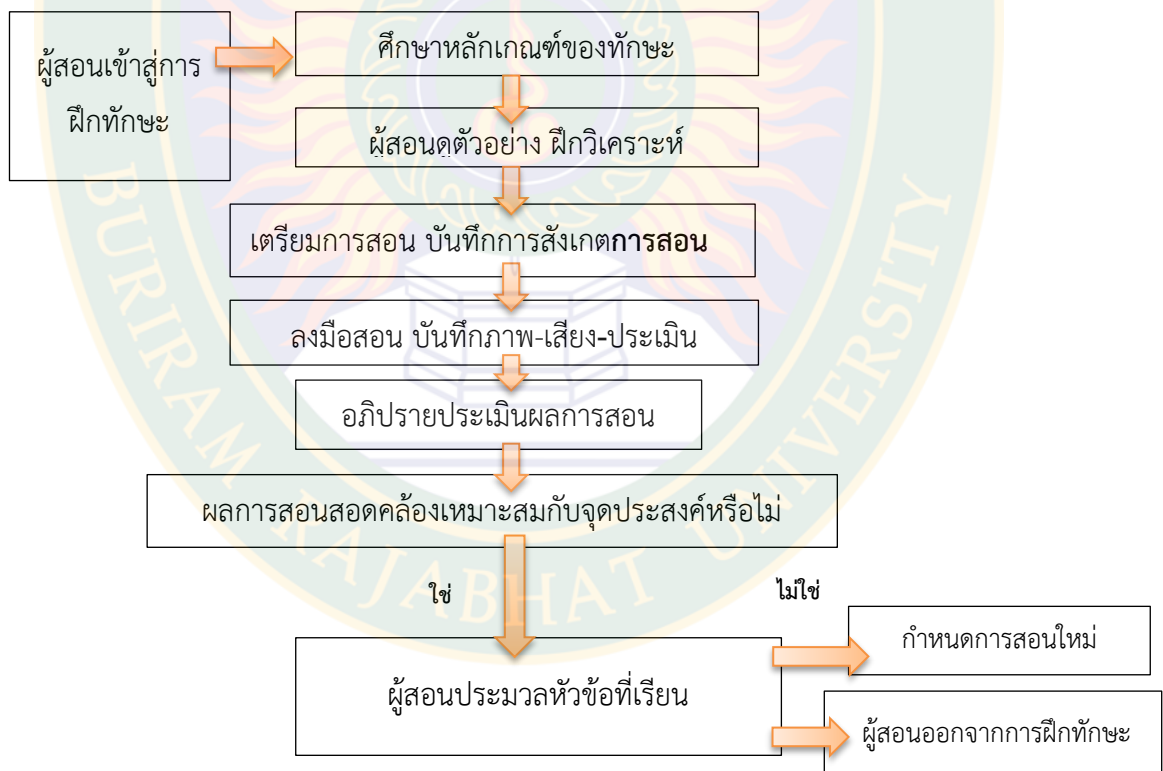
4. เป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ในการทำงานของผู้ดำเนินงานได้มาก เพราะทำให้เป้าหมายของโครงการเด่นชัด และสามารถจัดและดำเนินการนิเทศ (Teacher supervisions) ดังนี้

4.1 ทำให้อาจารย์นิเทศก์ติดตาม สังเกตการแสดงออกของครูฝึก (ผู้เรียน) ได้ และครูฝึกสามารถรับรู้ผลการแสดงออกของตนอย่างแท้จริงด้วย

4.2 เป็นการอบรมที่สนองความสามารถของครูฝึก เป็นรายบุคคลอย่างแท้จริง การฝึกทักษะเช่นนี้ สามารถจัดและพัฒนาทักษะต่างๆ ให้เหมาะกับบุคลิกภาพ และความสามารถของแต่ละคนได้

การสอนจุลภาคเป็นการสอนที่ย่อขนาดของ ห้องเรียน เวลาเรียน บทเรียน และยังจำกัดความสลับซับซ้อนของทักษะการสอนด้วย ซึ่งขบวนการนี้ใช้ฝึกทักษะการสอนสำหรับครู ก่อนประจำการ และครูประจำการ ได้ดีที่สุดในวิธีหนึ่ง ในปัจจุบันระบบการสอนแบบจุลภาคที่ส่วนใหญ่ คณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยนำมาใช้นั้นลอกมาจากต้นแบบของแอสตันพอร์ต ซึ่งได้มีการสอนซ้ำและจัดให้ดำเนินการสอนซ้ำภายในวันเดียวกัน เพื่อเป็นการชกซ้อม แก้ไขข้อบกพร่องทันที เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะฝึกทักษะการสอนในสถานศึกษา ระบบการสอนแบบจุลภาค ตามแบบต้นฉบับของแอสตันพอร์ต เมื่อปี ค.ศ. 1964 นั้น ดำเนินเป็นขั้นดังนี้ การเตรียม (Plan) การสอน (Teach) วิจารณ์ (Critique) เตรียมใหม่ (Re-plan) สอนใหม่ (Reteach) ดูภาพ (View) วิจารณ์ (Critique) และเสร็จสิ้น (Finish)

การฝึกทักษะการสอนเป็นกระบวนการที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามแผนภาพที่ 2.2 ดังนี้ (พึงใจ สินธวานนท์, 2526, 319-320)

แผนภาพที่ 2 กระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค

การฝึกทักษะการสอนด้วยการสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching) เป็นพื้นฐานในการสอนจริงในชั้นเรียนเพราะช่วยให้ผู้ฝึกหรือผู้ที่จะเป็นครูเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยังช่วยให้ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึกซ้ำเพิ่มเติมได้อีกด้วยการสอนแบบจุลภาค คือ การสอนในสถานการณ์จริง แต่ในลักษณะที่ย่อส่วนทั้งบทเรียน ชั้นเรียน และเวลา โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้ (1) เป็นการสอนที่มีลักษณะเหมือนการสอนจริง (2) เป็นการสอนที่ย่อส่วนลงมาเพื่อลดความยุ่งยากของสถานการณ์การสอนและช่วยให้มีโอกาสฝึกสอนการสอนได้หลายคนในเวลาอันจำกัด (3) เป็นการสอนที่ผู้ฝึกกำหนดเป้าหมายในการฝึกแต่ละครั้ง (4) เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้ฝึกได้เห็น “ผลย้อนกลับ” ของการสอนจริง และ (5) เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้สอนได้มีโอกาสแก้ไขจุดอ่อนของตน โดยการแก้ไขบทเรียน หรือวิธีการสอนให้โอกาสทดลองสอนใหม่กับนักเรียนชุดใหม่ เพื่อติดตามดูผลภายหลังการแก้ไขแล้ว จนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการสอนบางอย่าง เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความชำนาญเฉพาะตัวของผู้ฝึก การจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้ เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์จึงจำเป็นต้องให้ผู้สอนมองเห็น ยอมรับและพิจารณาแก้ไขโดยอาศัย การฝึกซ้ำอีก การฝึกบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากรอบ การประเมินสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครู เพื่อนำไป ประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้าน หลังจากให้นักศึกษาครูเหล่านี้ผ่าน กระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1.2 (หน้า 4)

2.8 การหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน

ทุกครั้งที่จัดให้มีการวัดผลการเรียนรู้ในห้องเรียน ครูมีเป้าหมายหลักเพื่อค้นหาจุดเด่น และ ข้อบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อที่ครูจะได้หาแนวทางส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขได้ อย่างถูกต้องและสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพของแต่ละบุคคลมากที่สุด ดังนั้นสิ่งสำคัญอย่างมากที่ ครูควรดำเนินการก็คือ การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนำเครื่องมือวัดนั้นไปใช้ อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะยุคปัจจุบันที่การวัดผลการเรียนรู้ได้เน้นหนักไปที่การวัดภาคปฏิบัติ (Performance assessment) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การกระทำหรือการปฏิบัติได้ของนักเรียนแต่ละคนมาก ยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้เองประสิทธิภาพของ การวัดผลการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของแบบสังเกตหรือ เครื่องมือวัดอื่นๆ ที่ต้องใช้ดุลยพินิจของผู้ประเมิน (Rater) มากยิ่งขึ้นด้วย เพราะเมื่อวัดความสามารถ ในการปฏิบัติก็จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับทักษะในกระบวนการ (Process) และคุณภาพของผลงาน (Product) ที่นักเรียนได้จัดทำขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยดุลยพินิจของผู้ประเมินทั้งสิ้น

แต่ปัญหาที่ครูและสถานศึกษาต่างๆ ประสบอยู่เสมอก็คือ การขาดเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติที่มี คุณภาพ โดยเฉพาะเครื่องมือที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ที่เหมาะสมและเป็นที่

ยอมรับจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และถึงแม้จะมี ก็พบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ตรวจสอบคุณภาพอย่างเต็ม กระบวนการมากนัก โดยเฉพาะการตรวจสอบว่าเครื่องมือนั้นจะสามารถนำไปใช้ได้โดยตรงและ ยุติธรรมกับนักเรียนทุกคนหรือไม่ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งคงเป็นเพราะไม่ทราบวิธีการ ขณะที่บางส่วนอาจไม่ เห็นความจำเป็น แต่หากเรามุ่งหวังให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกครั้งมีมาตรฐานเป็นที่ ยอมรับจากทุกฝ่าย ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เครื่องวัดต่างๆ ควรจะได้รับการตรวจสอบคุณภาพอย่าง ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ก่อนนำไปใช้จริง ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้ผลการวัดที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด

คุณภาพประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งของเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติ คือ ความชัดเจนและสื่อ ความหมายได้ตรงกัน ซึ่งเรียกว่า ความเป็นปรนัย (Objectivity) โดยเฉพาะในส่วนของเกณฑ์การให้ คะแนน ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรฐานอย่างมาก นั่นคือ ไม่ว่าจะนำไปใช้เมื่อใดหรือครุคนใดจะเป็นผู้ใช้ก็ ตาม คะแนนเหล่านั้นควรจะคงที่หรือใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งคุณภาพดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่อ่อนด้อยอย่างมากในเครื่องมือวัดทุกประเภทที่ต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจของครู หรือผู้ประเมิน แม้แต่ข้อสอบชนิดบรรยายหรือความเรียง (Essay item) ก็ไม่พ้นที่จะประสบปัญหานี้ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในส่วนของ การวัดภาคปฏิบัตินั้นไม่ว่าจะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการหรือผลงานก็ ล้วนมีจุดอ่อนนี้ทั้งสิ้น ซึ่งไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากอคติหรือความไม่รู้จริงของผู้ประเมินหรือเกิดจากความไม่ ชัดเจนของเกณฑ์การให้คะแนนที่กำหนดไว้ก็ตาม จุดอ่อนนี้ควรจะได้รับการแก้ไขให้หมดไปหรือเหลือ น้อยที่สุดเท่าที่ครูจะพึงกระทำได้

2.8.1 การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน

โดยทั่วไป เครื่องมือวัดภาคปฏิบัติจะประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ส่วนที่เป็นแบบบันทึก คะแนน ซึ่งครูจะต้องใช้ในการจดบันทึกคะแนนและข้อสังเกตต่างๆ กับส่วนที่เป็นเกณฑ์การให้คะแนน เพื่ออธิบายให้ครุทราบว่าจะต้องพิจารณาประเด็นใดบ้างและให้คะแนนในแต่ละประเด็นอย่างไร ซึ่ง สองส่วนนี้อาจพิมพ์ไว้คนละด้านหรืออาจพิมพ์แยกไว้ต่างหากก็แล้วแต่ความเหมาะสม ในที่นี้จะขอ กล่าวถึงเฉพาะลักษณะและตัวอย่างของเกณฑ์การให้คะแนนที่มีผู้นำเสนอไว้แล้วอย่างคร่าวๆ เพื่อเป็น การเกริ่นนำเข้าสู่ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ดังกล่าวอีกต่อหนึ่งเท่านั้น โดยจะไม่ กล่าวถึงลักษณะและตัวอย่างของแบบบันทึกคะแนนแต่ประการใด ทั้งนี้เพราะความสามารถศึกษาค้นคว้าในประเด็นเหล่านี้ได้จากเอกสารตำราทางด้าน การวัดและประเมินผลการศึกษาที่พิมพ์เผยแพร่ อยู่ทั่วไป และตามแนวทางที่ปฏิบัติกันโดยทั่วไปนั้น ผู้สร้างเครื่องมือวัดก็มีอิสระที่กำหนดรูปลักษณะ ของแบบบันทึกคะแนนได้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความสะดวกในการนำไปใช้ เป็นสำคัญ ทั้งนี้ รุ่งศิริรินทร์ จันทรหอม (2545 : 26) ได้นำเสนอตัวอย่างเกณฑ์การให้คะแนน สำหรับ ใช้ในการวัดภาคปฏิบัติ ทั้งในส่วนของการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบภาพรวม (Holistic scoring rubrics) อันหมายถึงการให้คะแนนโดยพิจารณาคุณภาพของผลงานหรือการกระทำภาพรวม ทั้งหมดและการกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบแยกองค์ประกอบ (Analytic scoring rubrics) ซึ่ง

เป็นการให้คะแนนโดยการแบ่งย่อยกระบวนการหรือผลงานนั้นออกเป็นส่วนๆ แล้วจึงพิจารณาให้คะแนนในแต่ละส่วนนั้น

แนวทางหนึ่งที่ครูควรดำเนินการก็คือ ตรวจสอบว่าเครื่องมือวัดฉบับนั้นจะสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีมาตรฐานมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้โดยมอบหมายให้ผู้ประเมินอย่างน้อย 2 คน ได้ทดลองประเมิน การทำงานหรือผลงานของนักเรียนหนึ่งคนหรือมากกว่า แล้วจึงใช้กระบวนการทางสถิติมาช่วย ตรวจสอบความสอดคล้องของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินเหล่านั้นมีมากน้อยเพียงใด ถ้าพบว่ามี สอดคล้องกันอย่างมาก ย่อมบ่งชี้ว่าเครื่องมือวัดฉบับนั้นมีมาตรฐานเพียงพอที่จะนำไปใช้ต่อไป และ หนึ่งในวิธีการทางสถิติที่น่าจะนำมาปรับใช้ได้ที่ดีก็คือดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน ซึ่ง นำเสนอไว้โดย Judith A. Burry-Stock และคณะ (1996) ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน (Judith A. Burry-Stock และคณะ, 1996)

1. ความตรงของเนื้อหา

เนื้อหาที่พูดตรงกับหัวข้อหรือไม่ ?

0 คะแนน 1 คะแนน 2 คะแนน 3 คะแนน

ส่วนใหญ่ไม่ตรงกับหัวข้อ ประมาณ 50 % ที่ตรง ส่วนใหญ่ตรง แต่มีบางส่วนไม่ตรง เนื้อหาที่พูดทั้งหมด ตรงกับหัวข้อ

2. ความต่อเนื่องของการพูด

การพูดดำเนินไปอย่างราบรื่นหรือไม่ ?

0 คะแนน 1 คะแนน 2 คะแนน 3 คะแนน

พูดแล้วหยุดเป็นเวลานาน และ หยุดและคิดหาคำประมาณ มีการทิ้งช่วงหยุดพูดบ้าง พูดอย่างราบรื่น
คิดหาคำตอบเกือบทุกประโยค ประมาณ 50 % ของประโยคที่พูด ไม่สะดุด

3. ความถูกต้องในการใช้ภาษา

ใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่ ?

0 คะแนน 1 คะแนน 2 คะแนน 3 คะแนน

ส่วนใหญ่ใช้คำผิด ใช้ภาษาผิดประมาณ 50 % ใช้ภาษาผิดประมาณ 1 ใน 3 ใช้ภาษาถูกต้อง

4. ความเหมาะสมของน้ำเสียง

ใช้น้ำเสียงเหมาะสมหรือไม่ ?

0 คะแนน 1 คะแนน 2 คะแนน 3 คะแนน

ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสมกับ ใช้น้ำเสียงไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่เหมาะสม แต่มีบ้าง เลือกใช้น้ำเสียงได้อย่าง
เนื้อหาที่พูดเป็นส่วนใหญ่ ประมาณ 50 % ของการพูด ใช้น้ำเสียงไม่ค่อยเหมาะสม เหมาะสมกับเนื้อหาที่พูด

2.8.2 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน

ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (Rater Agreement Index : RAI) เป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับความสอดคล้องกันของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมิน 2 คน หรือมากกว่า โดยดัชนีนี้จะมีค่าตั้งแต่ 0-1 เมื่อใดที่มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินสามารถให้คะแนนได้อย่างสอดคล้องกันสูงมาก แต่ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 ก็แสดงว่ามีความสอดคล้องกันไม่มากนัก ดังนั้นหากผู้ประเมินคือผู้ที่ได้รับการฝึกฝน และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์การให้คะแนนอย่างดีแล้ว ดัชนีนี้จะช่วยบ่งชี้ถึงมาตรฐานของเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวได้

ก่อนนำกรอบการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูไปใช้สำหรับประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู จะต้องหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยสูตรต่างๆ อย่างมากมาย ซึ่งกรณีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเป็นการกำหนดกลุ่มผู้ประเมินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของพฤติกรรมบ่งชี้ที่จะประเมินมากที่สุด สามารถจำแนกได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เดียวกัน ในบริบทเดียวกัน และช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งกลุ่มผู้ประเมินในกลุ่มนี้เป็นบุคลากรในโรงเรียน แล้วสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนตามที่คณะกรรมการกำหนดในขณะที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน

กรณีที่ 2 การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เดียวกัน แต่กลุ่มผู้รับการประเมินไม่ได้อยู่ในบริบทเดียวกัน และเวลาที่ต่างกัน กลุ่มผู้ประเมินในกรณีนี้ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนเดียวกันของนักเรียนในขณะที่อยู่กับผู้ปกครอง ทั้งที่บ้านและสถานที่ต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ของนักเรียน

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินที่ได้จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับความสอดคล้องของคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้ประเมินตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่า จะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 หากค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ผู้ประเมินให้คะแนนได้สอดคล้อง ต้องกัน นั่นคือที่ผู้ได้รับการสังเกตปฏิบัติตนในคุณลักษณะหรือพฤติกรรมนั้น ๆ จนเกิดเป็นกิจนิสัย (Characterization) เป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่อยู่ในสถานการณ์ ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้าก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้นในที่สุด และหากค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ 0 แสดงว่าผู้ประเมินให้คะแนนไม่สอดคล้อง ต้องกัน ในกรณีที่สังเกตพฤติกรรมเดียวกัน ในบริบทเดียวกัน และเวลาเดียวกัน หรือหากเป็นการสังเกตของผู้ประเมินที่สังเกตพฤติกรรมเดียวกัน จากบริบทที่ต่างกัน และเวลาที่ต่างกัน แสดงว่าผู้ได้รับการสังเกตปฏิบัติตนในคุณลักษณะหรือพฤติกรรมนั้น ๆ ไม่เป็นกิจนิสัย มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในรูปแบบที่ไม่คงเส้นคงวา

Burry-Stock (1966) ได้เสนอการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน ในรูปแบบที่เรียกว่า RAI ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินที่ไม่ค่อยมีความยุ่งยาก และไม่มี ความเข้มงวดในการหามากนัก สามารถใช้กับการประเมินพฤติกรรมหลายๆ พฤติกรรม หรือกับกลุ่มตัวอย่างหลายๆ คน โดยผู้ประเมินหลายๆ คนก็ได้ และมีการให้คะแนนที่เป็นแบบหลายสเกลได้ ค่าที่คำนวณได้จะมีพิสัย ตั้งแต่ 0.00-1.00 ถ้าค่าที่หาได้มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันมาก และค่าที่หาได้มีค่าเข้าใกล้ 0.00 แสดงว่า ผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันน้อย ซึ่งเบอร์รี่-สต็อก ได้เสนอรูปแบบของการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินไว้ดังนี้

กรณีที่ 1 มีคุณลักษณะที่ประเมินคุณลักษณะเดียว จำนวนผู้ได้รับการประเมินคนเดียว และจำนวนผู้ประเมิน 2 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{|R_1 - R_2|}{I - 1}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R ₁	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 1
R ₂	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

กรณีที่ 2 มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินคนเดียว และจำนวนผู้ประเมิน 2 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K |R_{1k} - R_{2k}|}{K(I - 1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R _{k1}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 1 ในคุณลักษณะที่ k (k=1, 2, 3,...,K)
R _{k2}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2 ในคุณลักษณะที่ k (k=1, 2, 3,...,K)
K	แทน	จำนวนคุณลักษณะที่ประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

กรณีที่ 3 มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินหลายคน และจำนวนผู้ประเมิน 2 คน คำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I - 1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R _{nk1}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 1 ของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k (n=1, 2, 3,...,N และ k=1, 2, 3,...,K)

R_{nk2}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ 2 ของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k ($n=1, 2, 3, \dots, N$ และ $k=1, 2, 3, \dots, K$)
K	แทน	จำนวนคุณลักษณะที่ประเมินทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ได้รับการประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

กรณีที่ 4 มีคุณลักษณะที่ประเมินคุณลักษณะเดียว จำนวนผู้ได้รับการประเมินคนเดียวและจำนวนผู้ประเมินหลายคน คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{m=1}^M |R_m - \bar{R}|}{(M-1)(I-1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R_m	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ m ($m=1, 2, 3, \dots, M$)
R	แทน	คะแนนเฉลี่ยหรือค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนที่ได้จากผู้ประเมินทุกคน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\bar{R} = \frac{\sum_{m=1}^M R_m}{M}$$

M	แทน	จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

กรณีที่ 5 มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินคนเดียว และจำนวนผู้ประเมินหลายคน คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{m=1}^M |R_{mk} - \bar{R}_k|}{K(M-1)(I-1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R_{mk}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ m ในคุณลักษณะที่ k ($m=1, 2, 3, \dots, M$ และ $k=1, 2, 3, \dots, K$)
R_k	แทน	คะแนนเฉลี่ยในคุณลักษณะที่ k ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\bar{R} = \frac{\sum_{m=1}^M R_{mk}}{M}$$

K	แทน	จำนวนคุณลักษณะที่ประเมินทั้งหมด
M	แทน	จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

กรณีที่ 6 มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินหลายคน และจำนวนผู้ประเมินหลายคน คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N \sum_{m=1}^M |R_{mk} - \bar{R}_{nk}|}{KN(M-1)(I-1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R_{mnk}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ m ของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k ($m=1, 2, 3, \dots, M$; $n=1, 2, 3, \dots, N$ และ $k=1, 2, 3, \dots, K$)
R_{nk}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\bar{R}_m = \frac{\sum_{m=1}^M R_{mk}}{M}$$

K	แทน	จำนวนคุณลักษณะที่ประเมินทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ได้รับการประเมินทั้งหมด
M	แทน	จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

จากการศึกษาข้างต้น ในการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน ในการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ครั้งนี้ใช้การหาดัชนีความสอดคล้อง กรณีที่ 6 คือ มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินหลายคน และจำนวนผู้ประเมินหลายคน คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญดังนี้

ทิววัฒน์ มณีโชติ (2554) การพัฒนาสมรรถนะตัวชี้วัดและเครื่องมือด้านการจัดและการประเมินผลการศึกษาของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน วัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อสร้างและตรวจสอบสมรรถนะ ตัวชี้วัดสมรรถนะ และเครื่องมือวัดสมรรถนะด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ

ทางด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษา 30 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 706 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) สมรรถนะด้านการวัดและการประเมินผลการศึกษาของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย สมรรถนะหลักและสมรรถนะเฉพาะด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ

2) การประเมินสมรรถนะและตัวชี้วัดด้านการประเมินผลของครูการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า

2.1) ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับสมรรถนะและตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นระดับมากที่สุด ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นด้วยระดับมาก

2.2) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ตัวชี้วัดทั้งหมดวัดได้ตรงตามสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นโดยสามารถอธิบายสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 77.86 มีค่าความสัมพันธ์กับสมรรถนะตั้งแต่ .44 ถึง .84

3) การพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของครูการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1) เครื่องมือวัดความรู้และทักษะ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 90 ข้อ มีค่าความตรงเชิงโครงสร้าง .27-.99 ค่าความยาก .22-.78 ค่าอำนาจจำแนก .23-.96 และค่าความเที่ยง .99

3.2) เครื่องมือวัดคุณลักษณะ เป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มี 6 ลักษณะ ลักษณะละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ มีค่าความตรงเชิงโครงสร้าง .74-.99 ค่าอำนาจจำแนก .24-.86 และค่าความเที่ยง .97

ชรอยวรรณ ประเสริฐผล และคณะ (2556 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา (2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 4 หลักการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา และองค์ประกอบที่ 5 เจ็อนไขแห่งความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ระดับมาก ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 3 เจ็อนไขแห่งความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา

พรทิพย์ ไชโย (2556) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ของนิสิตครู เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้ของนิสิตครูเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ใช้วิธีการวิจัยแบบพัฒนาทดลอง มีขั้นตอนในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) การกำหนดสมรรถนะทางด้านการประเมินการเรียนรู้ที่นิสิตครูควรได้รับการพัฒนา
- 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอนในสถาบันผลิตครูที่สอนวิชาการวัดและประเมินทางการศึกษา
- 3) สร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินจากการสังเคราะห์แนวทางปฏิบัติที่ดีในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดทำเป็นคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับอาจารย์ผู้สอน และเอกสารการเรียนรู้ฉบับนิสิต นำไปใช้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประเมินตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความเหมาะสมของกิจกรรมที่จัด

ผลการวิจัย พบว่า นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นกระตุ้นความสนใจ ขั้นการสืบเสาะหาคำตอบ ขั้นการสรุปผล ขั้นการขยายความรู้ และขั้นการประเมินผล เรียกชื่อว่า 3S2E Model นำเสนอ นวัตกรรมในลักษณะของเอกสารคู่มือสำหรับอาจารย์และเอกสารการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาครู โดยจัดลำดับโครงสร้างจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย ใช้เวลาในการสอนและทำกิจกรรมแต่ละหน่วยประมาณ 3 ชั่วโมง ผลการนำนวัตกรรมไปใช้พบว่านิสิตนักศึกษาครูมากกว่าร้อยละ 50 มีสมรรถนะด้านการประเมินอยู่ในระดับดีมาก และมีจำนวนนิสิตนักศึกษาครูมากกว่าร้อยละ 90 ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทั้งนี้มีสมรรถนะด้านการประเมินที่นิสิตนักศึกษาครูได้รับการพัฒนา 9 สมรรถนะ ประกอบด้วย

- 1) สมรรถนะในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินและสิ่งที่ประเมิน
- 2) สมรรถนะในการให้ผลย้อนกลับกับผู้เรียน
- 3) สมรรถนะในการสร้างและการใช้เครื่องมือในการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4) สมรรถนะการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนน
- 5) สมรรถนะการออกแบบการประเมินสภาพจริง
- 6) สมรรถนะการตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องประเมิน
- 7) สมรรถนะระดับในการให้คะแนนและรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 8) สมรรถนะในการใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอน

ของครู

- 9) สมรรถนะในการจัดทำโครงการในการออกแบบการประเมินการเรียนรู้

อาจารย์ที่ใช้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นส่วนใหญ่มีความเห็นว่าคู่มือและกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นิสิตนักศึกษาที่เรียนรายงานว่าได้เรียนรู้ตามบทที่เรียนและตระหนักว่าสมรรถนะด้านการประเมินเป็นสิ่งสำคัญสำหรับครูที่จะนำไปใช้ในการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนต่อไป

สุมณฑา จุลชาติ และวิสาข์ จัตติวัตร. (2556). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อ (1) พัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูประถมศึกษา (2) เพื่อประเมินประสิทธิผลรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญ (3) ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญ และ (4) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญ ดำเนินการวิจัยด้วยการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) และประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ผลการวิจัยพบว่า

- 1) รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือ เอเอสทีพีพีซีอี (ASTPPCE Model) ซึ่งประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยสนับสนุน มีกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ 7 ระยะ ได้แก่ ระยะเวลาที่ 1 A = Analyzing Problem การร่วมมือกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการจำเป็น ระยะเวลาที่ 2 S = Setting Objectives for the Improvement การร่วมมือกันกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา ระยะเวลาที่ 3 T = Training and Selecting Professional Development การร่วมมือกันเลือกวิธีการพัฒนาวิชาชีพ ระยะเวลาที่ 4 P = Planning the Action plan การร่วมมือกันวางแผนปฏิบัติการ ระยะเวลาที่ 5 P = Practice for Professional Development การร่วมมือกันปฏิบัติการพัฒนาวิชาชีพ การร่วมมือกัน ซึ่งประกอบด้วย 1) การทบทวนแผนการปฏิบัติ (Review of Action Plan) 2) การสังเกต

(Observation) 3) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) และ 4) การสะท้อนความคิดและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Reflection and Feedback) ระยะที่ 6 C = Collaborating Reflective Discussions การร่วมมือกันไตร่ตรองสะท้อนความคิดและอภิปราย และระยะที่ 7 E = Evaluating the Professional development result การร่วมมือกันประเมินผลการพัฒนาวิชาชีพ

2) ผลการทดลองพบว่ารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ เอเอสทีพีซีอี (ASTPPCE model) มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ ก่อนและหลังการทดลอง ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูพบว่าโดยภาพรวมครูเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ ส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพและผู้เรียนมีผลการเรียนรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีระดับในสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมทั้งนักเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ เป็นหลักการในการนำมาตั้งสมมติฐานการพัฒนาพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยกำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ด้าน คือ การวางแผนสำหรับการจัดเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน) และกำหนดกรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้าน ในการประเมินไว้ 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา (Content Domain) และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ (Cognitive Domain) ซึ่งตั้งสมมติฐานคะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเกณฑ์ ร้อยละ 70

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้แนวทางเพื่อพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย เพื่อนำไปประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้าน หลังจากนั้นนักศึกษาครูเหล่านี้ผ่านกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ผู้วิจัยนำเอากระบวนการจัดการเรียนรู้และการฝึกการสอนแบบจุลภาคมาใช้พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย กรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือสำหรับประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมนักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของการจัดการเรียนการสอนของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชา เฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้การวิจัยดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย รุ่นที่ 55 ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์ ภาคปกติ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 หมู่เรียน มีนักศึกษาทั้งสิ้น 78 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย รุ่นที่ 55 ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์ ภาคปกติ ปีการศึกษา 2558 เป็นนักศึกษา 30 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จำนวน 5 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 กรอบและแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครุภาษาไทย ซึ่ง กำหนดรายละเอียดของเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) การวางแผนสำหรับการจัดเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน
- 2) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้
- 3) กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน
- 5) สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน)

2.2 แบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย เป็นข้อสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ

3.3 การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งแบ่งตามขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

การดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาแนวคิดเพื่อการออกแบบกรอบแนวคิดในการประเมินสมรรถนะของครูและการรู้วิชาเฉพาะด้าน เป็นขั้นตอนการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู (รายชื่อในภาคผนวก ก) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อยกร่างและออกแบบกรอบแนวคิด แนวทางการประเมิน เกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย

การดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาในระยะที่ 1 มาพัฒนาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด แนวทางการประเมิน เกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม จากนั้นตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงและความเหมาะสมของร่างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้เฉพาะด้านภาษาไทย ภายใต้การแนะนำโดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และด้านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา หลังปรับปรุงตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงดำเนินการศึกษานำร่อง (Pilot Study) โดยทดลองใช้กับนักศึกษาครูภาษาไทยที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างแต่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อประเมินหาดัชนีความสอดคล้อง (RAI) ของผู้ประเมินการทดลองสอน 5 ท่าน ซึ่งข้อมูลนี้จะแสดงถึงคุณภาพของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ โดยกรอบการประเมินจะกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบในแต่ละด้าน ซึ่งองค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) กลุ่มทดลอง เป็น 0.94 2) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) กลุ่มทดลอง เป็น 0.96 3) กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) กลุ่มทดลอง เป็น 0.95 4) ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) กลุ่มทดลอง เป็น 0.93 และ 5) สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) กลุ่มทดลอง เป็น 0.953 จากนั้นนำกรอบการประเมิน

สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้เฉพาะด้านภาษาไทยไปทดลองใช้ในการประเมินการทดลองสอนในสถานการณ์จริง

การดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 การนำกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาภาษาไทย ไปใช้ในการประเมินการทดลองสอนในสถานการณ์จริง ครั้งนี้ผู้วิจัยนำกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ไปใช้จริงกับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 (1004102) ซึ่งอยู่ในช่วงการเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับทดลองสอนก่อนออกฝึกประสบการณ์สอนในชั้นปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว

ในสร้างเครื่องมือแบบประเมินประเมินการปฏิบัติการสอนตามแนวคิดของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และสร้างแบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ตามกรอบการประเมินฯ ดังนี้

3.1 กรอบและแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย เป็นเครื่องมือประเมินการปฏิบัติการสอนแบบจุลภาคตามแนวคิดของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู (รายละเอียดภาคผนวก ค) ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ 5 องค์ประกอบ ซึ่งปรับปรุงจาก Danielson (2007), *Enhancing Professional Practice: A Framework for Teaching*, & VIT Professional Standards 2007 ดังนี้

3.1.1 การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน

3.1.1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ (3 ด้าน ประกอบด้วยด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์)

- 1) ความชัดเจนของจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) จุดประสงค์มีความเหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน

3.1.1.2 ความสอดคล้องของการวางแผนการจัดการเรียนรู้

1) กิจกรรมการเรียนรู้ มีการกำหนดกิจกรรมได้เหมาะสม 4 ด้าน (สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมเนื้อหา สามารถวัดผลประเมินผลได้ และสอดคล้องความแตกต่างระหว่างบุคคล/ทำหายความสามารถของผู้เรียน)

2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ มีการกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสม 4 ด้าน (สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับเนื้อหา คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความคิดในการสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้)

3.1.1.3 การเลือกวิธีการประเมินผล

- 1) ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (3 ด้าน ประกอบด้วยด้านความรู้ ด้านทักษะและกระบวนการ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์)
- 2) เกณฑ์การประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.1.2 การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้

- 3.1.2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กันในห้องเรียนระหว่างครูกับผู้เรียน
 - 3.1.2.2 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู
 - 1) พฤติกรรมของผู้สอน
 - 2) การประสบผลสำเร็จของผู้เรียน
 - 3.1.2.3 กระบวนการบริการจัดการห้องเรียน
 - 1) วิธีการจัดการเรียนรู้ มีกระบวนการส่งเสริมผู้เรียน 4 ด้าน (เกิดความร่วมมือทำงานร่วมกัน เกิดทักษะกระบวนการทางภาษาไทยอย่างน้อย 1 ทักษะ เกิดทักษะการคิดด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้)
 - 2) ความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้
 - 3) การเชื่อมโยงลำดับความสำคัญของการเรียนรู้
 - 3.1.2.4 การควบคุมห้องเรียน
 - 3.1.2.5 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ดำเนินการ 4 ด้าน (ความสว่างของห้องเรียน น้ำเสียงในการสอน การเขียนกระดาน และการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียน)
- ### 3.1.3 กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.1.3.1 การสื่อสารกับผู้เรียน
 - 1) การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2) การอธิบายเนื้อหา
 - 3) การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน
 - 3.1.3.2 เทคนิคการตั้งคำถามและการสรุปทเรียน
 - 1) เทคนิคการตั้งคำถาม
 - 2) เทคนิคการสรุปทเรียน
 - 3.1.3.3 การเร้าความสนใจของผู้เรียน
 - 1) กิจกรรมและการมอบหมายงาน
 - 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
 - 3) วิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้
 - 3.1.3.4 ความยืดหยุ่นและไหวพริบในการตอบสนองต่อผู้เรียน

- 1) ความยืดหยุ่นการจัดการเรียนรู้
- 2) ไทโพธิ์ในการตอบสนองต่อผู้เรียน

3.1.4 ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน

3.1.4.1 ผลย้อนกลับ

- 1) สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) แสดงผลย้อนกลับสู่ผู้เรียน

3.1.4.2 การประเมินผลผู้เรียน

- 1) เกณฑ์การประเมินของผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนประเมินตนเองและสังเกตพัฒนาการของตนเอง

3.1.5 สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน)

3.1.5.1 บันทึกพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3.1.5.2 ประสิทธิภาพของบทเรียน

3.2 เครื่องมือแบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย เป็นข้อสอบแบบปรนัย ซึ่งกรอบแนวคิดในการการสร้างแบบทดสอบจะได้มาจากข้อมูลจากการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 เป็นกระบวนการศึกษาแนวคิดเพื่อการออกแบบกรอบแนวคิดในการประเมินการรู้วิชาภาษาไทย สังเคราะห์แนวคิดการสร้างกรอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษาและครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) จากข้อมูลการวิเคราะห์บันทึกการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อยกร่างและออกแบบกรอบแนวคิด แนวทางการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ซึ่งการประเมินจะใช้แบบทดสอบแบบปรนัย โดยสร้างแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ นำไปหาความตรงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบวัดการรู้เฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทยกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามกรอบประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย แบบทดสอบที่ได้ทุกข้อมีค่าความตรงเชิงโครงสร้าง 0.75-1.00 แล้วนำไปหาคุณภาพของข้อสอบโดยนำไปใช้ทดสอบกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เคยผ่านการทดลองสอนแบบจุลภาค และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เมื่อนำไปหาคุณภาพแล้วจึงคัดเลือกข้อสอบที่เหมาะสมและผ่านเกณฑ์คุณภาพไว้จำนวน 120 ข้อ ซึ่งค่าความยาก 0.25-0.74 ค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.54 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Lovett Reliability) 0.804

การดำเนินการวิจัยระยะที่ 4 การประเมินและการปรับปรุงกรอบการประเมินสมรรถนะด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย หลังทดลองใช้ นำ

ข้อมูลจากการประเมินผลการใช้กรอบการประเมินสมรรถนะของครูและผลการประเมินคะแนนการรู้วิชาภาษาไทย นำผลที่ได้จากระยะที่ 3 มาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และศึกษาเงื่อนไขในการพัฒนาซึ่งใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการสังเคราะห์กรอบแนวคิดที่ใช้ในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย จากนั้นจัดการสนทนากลุ่มโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาวิชาชีพครูเพื่อยกร่างและออกแบบกรอบแนวคิดแนวทางการประเมิน เกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย แล้วนำข้อเสนอแนะไปออกแบบเกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย

4.2 ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยอธิบายให้นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการตอบแบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย และกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ก่อนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ดำเนินการสอนตามกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค แล้วเก็บข้อมูลจากแบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย และคะแนนจากแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้หลังกระบวนการฝึกการสอนแบบจุลภาค

4.3 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเพื่อสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

- 5.1 วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อสอบ
- 5.2 วิเคราะห์หาความยากง่ายและอำนาจจำแนกของข้อสอบปรนัย
- 5.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
- 5.4 หาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินการปฏิบัติการสอนโดยใช้แบบประเมินการทดลองสอนแบบจุลภาคตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
- 5.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเพื่อสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มีดังนี้

6.1 สูตรการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับข้อสอบ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

6.2 วิเคราะห์หาความยากง่าย (Difficulty) และการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบ

สูตรคำนวณความยากง่าย (Difficulty)

$$P = \frac{R}{N}$$

P แทน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบถูก

N แทน จำนวนผู้ตอบข้อสอบทั้งหมด

สูตรคำนวณค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

$$D = \frac{R_U - R_L}{N}$$

D แทน ค่าอำนาจจำแนก

R_U แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกของกลุ่มสูง

R_{UL} แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูกของกลุ่มต่ำ

N แทน จำนวนคนทั้งหมด

6.3 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ใช้สูตรของโลเวท (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

$$R_\alpha = 1 - \frac{k \sum x_1 - \sum x_1^2}{(k-1)(\sum x_1 - C)^2}$$

R_α แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อสอบ

x₁ แทน คะแนนของแต่ละคน

C แทน คะแนนเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

6.4 หาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินการปฏิบัติการสอนโดยใช้แบบประเมินการทดลองสอนแบบจุลภาคตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (Rater Agreement Index: RAI) ที่ได้จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับความสอดคล้องของคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้ประเมินตั้งแต่ 2 คน หรือมากกว่า จะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 หากค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ 1 แสดงว่า ผู้ประเมินให้คะแนนได้สอดคล้องต่อกัน นั่นคือที่ผู้ได้รับการสังเกตปฏิบัติตนในคุณลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ จนเกิดเป็นกิจนิสัย (Characterization) เป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่อยู่ในสถานการณ์ ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้าก็จะตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้นในที่สุด และหากค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ 0 แสดงว่าผู้ประเมินให้คะแนนไม่สอดคล้อง ต่อกัน ในกรณีที่สังเกตพฤติกรรมเดียวกัน ในบริบทเดียวกัน และเวลาเดียวกัน หรือหากเป็นการสังเกตของผู้ประเมินที่สังเกตพฤติกรรมเดียวกัน จากบริบทที่ต่างกัน และเวลาที่ต่างกัน แสดงว่า ผู้ได้รับการสังเกตปฏิบัติตนในคุณลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ ไม่เป็นกิจนิสัย มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในรูปแบบที่ไม่คงเส้นคงวา

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (Burry-Stock, 1966) ซึ่งเป็นรูปแบบของการหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินที่สามารถใช้กับการประเมินพฤติกรรมหลายๆ พฤติกรรม หรือกับกลุ่มตัวอย่างหลายๆ คน โดยผู้ประเมินหลายๆ คนก็ได้ และมีการให้คะแนนที่เป็นแบบหลายสเกลได้ ค่าที่คำนวณได้จะมีพิสัย ตั้งแต่ 0.00-1.00 ถ้าค่าที่หาได้มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันมาก และค่า ที่หาได้มีค่าเข้าใกล้ 0.00 แสดงว่า ผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันน้อย ซึ่งเบอร์รี-สตอก ได้เสนอ รูปแบบของการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินไว้ดังนี้

กรณีที่มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินหลายคน และจำนวนผู้ประเมินหลายคน คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N \sum_{m=1}^M |R_{mk} - \bar{R}_{nk}|}{KN(M-1)(I-1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R_{mk}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ m ของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k (m=1, 2, 3,...,M; n=1, 2, 3,...,N และ k=1, 2, 3,...,K)
\bar{R}_{nk}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\bar{R}_{nk} = \frac{\sum_{m=1}^M R_{mk}}{M}$$

K	แทน	จำนวนคุณลักษณะที่ประเมินทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ได้รับการประเมินทั้งหมด
M	แทน	จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

6.5 สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานใช้การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (One Sample t-test) เป็นการทดสอบโดยนำค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่คาดหวังที่กำหนดขึ้นหรือเกณฑ์มาตรฐาน คำนวณค่าทีแบบกลุ่มเดียวจากสูตรคำนวณ ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X} - \mu_0}{\frac{S}{\sqrt{n}}}; df = n - 1$$

t	แทน	ค่าทีจากการคำนวณ
\bar{X}	แทน	ค่าของข้อมูลแต่ละตัว
μ_0	แทน	เกณฑ์ที่คาดหวังหรือมาตรฐาน
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
2. เพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย
3. เพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาครูภาษาไทย

การสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย และการสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย ได้ดำเนินและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนั้นการหาดัชนีความสอดคล้องของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาครูภาษาไทย นำเสนอ ดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
- 4.2 การวิเคราะห์คะแนนด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย

4.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้นำคะแนนการประเมินในแต่ละพฤติกรรมบ่งชี้ของกลุ่มผู้ประเมินจากกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน โดยจำแนกข้อมูลตามจำนวนผู้ประเมินและจำนวนพฤติกรรมที่กลุ่มผู้ประเมิน 5 คน (ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน และอาจารย์ประจำสาขาวิชา 3 คน) ที่ได้ประเมินการทดลองสอนร่วมกัน การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้อย่างนี้

ในการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (Burry-Stock และคณะ, 1966) ซึ่งเป็นรูปแบบของการหาความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินที่สามารถใช้กับการประเมินพฤติกรรมหลาย ๆ พฤติกรรม หรือกับกลุ่มตัวอย่างหลาย ๆ คน โดยผู้ประเมินหลาย ๆ คนก็ได้ และมีการให้คะแนนที่เป็น

แบบหลายสเกลได้ ค่าที่คำนวณได้จะมีพิสัย ตั้งแต่ 0.000-1.000 ถ้าค่าที่หาได้มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ผู้ประเมินมีความสอดคล้องกันมาก และค่าที่หาได้มีค่าเข้าใกล้ 0.000 แสดงว่าผู้ประเมินมีความ สอดคล้องกันน้อย ซึ่งเบอรรี่-สต็อกได้เสนอ รูปแบบของการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน กรณีที่มีคุณลักษณะที่ประเมินหลายคุณลักษณะ จำนวนผู้ได้รับการประเมินหลายคน และจำนวนผู้ ประเมินหลายคน คำนวณหาดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินได้ตามสูตร ดังนี้

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^N \sum_{m=1}^M |R_{mk} - \bar{R}_{nk}|}{KN(M-1)(I-1)}$$

RAI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน
R_{mk}	แทน	คะแนนที่ได้จากผู้ประเมินคนที่ m ของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k (m=1, 2, 3,...,M; n=1, 2, 3,...,N และ k=1, 2, 3,...,K)
\bar{R}_{nk}	แทน	คะแนนเฉลี่ยของผู้รับการประเมินคนที่ n ในคุณลักษณะที่ k ซึ่งคำนวณได้จากสูตร
		$\bar{R}_m = \frac{\sum_{m=1}^M R_{mk}}{M}$
K	แทน	จำนวนคุณลักษณะที่ประเมินทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ได้รับการประเมินทั้งหมด
M	แทน	จำนวนผู้ประเมินทั้งหมด
I	แทน	จำนวนคะแนนที่เป็นไปได้ตามเกณฑ์การให้คะแนนทั้งหมด

จากการประเมินขององค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ หลังกิจกรรมการทดลองสอนแบบจุลภาค ซึ่งองค์ประกอบของการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้มี 5 พฤติกรรมบ่งชี้ คือ 1) การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน 2) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และ 5) สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินเป็นดังตารางที่ 4.1 (รายละเอียดแบบประเมินตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินตามกรอบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ดูภาคผนวก ค)

ตารางที่ 4.1 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้รายด้าน (ผู้ประเมินจำนวน 5 คน)

องค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้	ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI)
1. การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน 1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ (3 ด้าน) 1.2 ความสอดคล้องของการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 1.3 การเลือกวิธีการประเมินผล	0.9293
2. การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ 2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กันในห้องเรียนระหว่างครูกับนักเรียน 2.2 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน 2.3 กระบวนการบริหารจัดการห้องเรียน 2.4 การควบคุมห้องเรียน 2.5 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน	0.9500
3. กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.1 การสื่อสารกับผู้เรียน 3.2 เทคนิค/กลวิธีการตั้งคำถามและการสรุปทเรียน 3.3 การเร้าความสนใจของผู้เรียน 3.4 ความยืดหยุ่นและไหวพริบในการตอบสนองต่อผู้เรียน	0.9540
4. ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน 4.1 ผลย้อนกลับ 4.2 การประเมินผลผู้เรียน	0.9760
5. สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) 5.1 บันทึกพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 5.2 ประสิทธิภาพของบทเรียน	0.9458

จากตารางที่ 4.1 จะพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้รายด้าน (ผู้ประเมินจำนวน 5 คน) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง สอดคล้องทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสอดคล้องสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลย้อนกลับ

และการประเมินผลผู้เรียน (RAI = 0.9760) ด้านกลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ (RAI = 0.9540) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ (RAI = 0.9500) ด้านสะท้อน ผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) (RAI = 0.9458) และลำดับสุดท้ายด้านการวางแผนสำหรับการ จัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน (RAI = 0.9293)

4.2 การวิเคราะห์คะแนนด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย

ข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ คือ คะแนนจากแบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษา ครุภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ (คะแนนเต็ม 120 คะแนน) ที่มีค่าความยาก 0.25-0.74 ค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.54 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Lovett Reliability) 0.804

คะแนนการรู้วิชาภาษาไทยหลังเรียนด้วยการเตรียมการทดลองสอนแบบจุลภาค เมื่อนำ คะแนนสอบหลังเรียนมาเปรียบเทียบกับคะแนนเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ที่ ร้อยละ 70 (84 คะแนน) ซึ่ง สมมติฐานที่จะทดสอบเป็นดังนี้ คือ คะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทยหลังเรียน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและคะแนน เกณฑ์ด้วยสถิติการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) เพื่อการทดสอบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยหลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่ระดับนัยสำคัญ ทางสถิติที่ .05 ในการวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม และไม่ทราบค่าความแปรปรวน โดยมี สมมติฐานเป็นดังนี้

H_0 : คะแนนเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 84 หรือคิดเป็นร้อยละ 70

H_1 : คะแนนเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนมากกว่า 84 หรือมากกว่าร้อยละ 70

ผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดสอบเปรียบเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70 กับคะแนนสอบหลังเรียนของผู้เรียน

กลุ่ม	N	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	% of Mean	t
หลังเรียน	30	120	89.25	4.28	74.37	8.61

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t-table.05 = 2.0452 , df = 29)

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.37 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียน พบว่าคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นสรุป ได้ว่าคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยของนักศึกษาครุภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ เป็นการพัฒนารอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ซึ่งสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 การสร้างกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย จากการการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพครู โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ผลวิเคราะห์ดังนี้

1) กำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ไว้ 5 ด้าน คือ 1) การวางแผนสำหรับการจัดเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน 2) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ 3) กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน และ 5) สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังสอน)

2) กำหนดกรอบการประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ด้านเนื้อหาเป็นเนื้อหาภาษาไทยของหลักสูตรแกนกลางประกอบด้วย 5 กลุ่มสาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู การพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้/ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะกระบวนการทางภาษาไทย

5.1.2 การสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย จากกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย นำมาสร้างแบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ได้ดังนี้

1) แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีระดับคะแนน 4 ระดับ คือ เริ่มต้น (Beginning) เริ่มชำนาญ (Approaching Proficient) ชำนาญ (Proficient) และยอดเยี่ยม (Distinguished) ซึ่งระดับคะแนนสูงสุดย่อมบ่งบอกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด

2) แบบประเมินการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 120 ข้อ ที่มีค่าความยาก 0.25-0.74 ค่าอำนาจจำแนก 0.21-0.54 และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Lovett Reliability) 0.804

5.1.3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบ ในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง สอดคล้องทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับ ความสอดคล้องสูงสุดถึงต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน $RAI = 0.9760$ ด้านกลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ $RAI = 0.9540$ การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ ($RAI = 0.9500$) ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) $RAI = 0.9458$ และลพดับสุดท้ายด้านการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน $RAI = 0.9293$ ตามลำดับ

5.1.4 การวิเคราะห์คะแนนด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนหลังเรียนและคะแนนเกณฑ์ด้วยสถิติการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) เพื่อการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยหลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.37 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าคะแนนการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยของนักศึกษาครุภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการอภิปราย ตามประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและนำเครื่องมือวัดนั้นไปใช้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการวัดผลการเรียนรู้ได้เน้นหนักไปที่การวัดการปฏิบัติการสอน (Performance assessment of teaching) ประสิทธิภาพของการวัดสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้จึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของแบบสังเกตหรือเครื่องมือวัดอื่น ๆ ที่ต้องใช้ดุลยพินิจของผู้ประเมินมากยิ่งขึ้นด้วย เพราะเมื่อวัดความสามารถในการปฏิบัติก็จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับทักษะกระบวนการ และคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้นสำหรับเตรียมการทดลองสอนแบบจุลภาค ซึ่งการ

ประเมินสมรรถนะด้านการสอนนั้นจำเป็นต้องอาศัยดุลยพินิจของอาจารย์นิเทศก์ทั้งสิ้น แต่ปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์นิเทศก์ต่างๆ ประสบอยู่เสมอก็คือการขาดเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะเครื่องมือที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics) ที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย และถึงแม้จะมีแบบประเมินที่ดี ก็พบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ตรวจสอบคุณภาพอย่างเต็มกระบวนการมากนัก โดยเฉพาะการตรวจสอบว่าเครื่องมือนั้นจะสามารถนำไปใช้ได้โดยตรงและยุติธรรมกับนักศึกษาทุกคนหรือไม่ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งคงเป็นเพราะไม่ทราบวิธีการ ขณะที่อาจารย์บางส่วนอาจไม่เห็นความจำเป็น แต่หากเรามุ่งหวังให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกครั้งมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เครื่องมือวัดต่างๆ ควรจะได้รับการตรวจสอบคุณภาพอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ก่อนนำไปใช้จริง ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้ผลการวัดที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือมากที่สุด

คุณภาพประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งของเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติ คือ ความชัดเจนและสื่อความหมายได้ตรงกัน ซึ่งเรียกว่า ความเป็นปรนัย (Objectivity) โดยเฉพาะในส่วนของเกณฑ์การให้คะแนน ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรฐานอย่างมาก นั่นคือ ไม่ว่าจะนำไปใช้เมื่อใดหรือผู้ประเมินคนใดจะเป็นผู้ใช้ก็ตาม คะแนนเหล่านั้นควรจะคงที่หรือใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งคุณภาพดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่ได้รับการแก้ไขสำหรับการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งจุดอ่อนนี้ได้รับการแก้ไขให้หมดไปหรือเหลือน้อยที่สุดเท่าที่ผู้วิจัยจะพึงกระทำได้ ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (RAI) ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงระดับความสอดคล้องของคะแนนที่ได้จากการประเมินของผู้ประเมิน 5 คน จะมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 หากค่าที่คำนวณได้เข้าใกล้ 1 แสดงว่าผู้ประเมินให้คะแนนสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกันทุกตัวชี้วัดในเกณฑ์การประเมินตามกรอบการประเมินฯ ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน มีค่าดังนี้ ด้านผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน RAI = 0.9760 ด้านกลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ RAI = 0.9540 การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ RAI = 0.9500 ด้านสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน) RAI = 0.9458 และลำดับสุดท้ายด้านการวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน RAI = 0.9293 แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินให้คะแนนด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกันทุกตัวชี้วัดตามเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ากรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ที่สร้างขึ้นมีความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมินและตัวชี้วัดในระดับที่สูงมาก สามารถนำไปประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาไทยได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ของ

นันทกา วารินิน (2557) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จำนวน 322 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่ม จำนวน 15 คน และครูโรงเรียนอนุบาลทรายทอง จำนวน 15 คน เครื่องมือใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม คู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ และแบบสอบถามความพึงพอใจข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้านคือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรความสามารถในเนื้อหาการสอน การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบ มี 4 หลักการ คือ (1) สมองความต้องการของผู้รับการพัฒนา (2) การยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ (3) การมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา (4) ความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ (1) การสร้างความต้องการในการพัฒนา (2) วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา (3) การออกแบบและวางแผนการพัฒนา (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนา (5) การประเมินการพัฒนา หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบระดับมากที่สุด

5.2.2 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย

ผู้วิจัยใช้สถิติเพื่อเปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนและคะแนนเกณฑ์ด้วยสถิติการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มเดียว (t-test one sample) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยหลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.25 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 74.57 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนพบว่าคะแนนสอบของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยของนักศึกษาครุภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 เนื่องจากการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาค ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายในรายละเอียดดังนี้

2.1 ในการพัฒนาความรู้ในสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครุภาษาไทย การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และการรู้วิธีสอนของนักศึกษาครุเป็นงานที่ค่อนข้างยากและท้าทาย

ครูผู้สอนสายครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ เนื่องจากสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู การรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และการรู้วิธีสอนของนักศึกษาครูมีหลายองค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างซับซ้อน อย่างไรก็ตาม Baxter & Lederman (1999: 158) ได้เสนอว่าในการวัดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge; PCK) ว่าควรวัดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ สิ่งที่ครูผู้สอนรู้ สิ่งที่ครูผู้สอนปฏิบัติ และเหตุผลในการปฏิบัติของครูผู้สอน โดยใช้วิธีวัดที่ประกอบด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายที่เรียกว่า Multi-method evaluation เพราะไม่มีวิธีวัดวิธีใดวิธีหนึ่งที่สามารถวัดความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนได้ครบและครอบคลุมทุกองค์ประกอบ (Baxter; & Lederman, 1999: 158-159) วิธีการวัดและประเมินผลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะประกอบด้วยวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายอาจประกอบด้วย การสังเกตการณ์ การทดลองสอน การสัมภาษณ์ก่อนและหลังการสอน การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การอภิปรายเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง การเก็บรวบรวมชิ้นงาน การเขียนอนุทินสะท้อนแนวคิด และการตรวจแฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

2.2 ในงานวิจัยครั้งนี้ก่อนวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย และก่อนที่จะประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษานั้น ผู้วิจัยได้สร้างและออกแบบกำหนดการสอนและการฝึกทักษะการสอนด้วยการสอนแบบจุลภาค โดยในกำหนดการสอนเรื่อง การทดลองสอนแบบจุลภาค (Micro teaching) เป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติทดลองสอนจริงของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งกำหนดการสอนนี้ได้กำหนดภาระงานให้นักศึกษาดำเนินการสอนซ้ำ เมื่อทดลองสอนไม่ผ่านจะต้องสอนซ้ำจนกว่าจะผ่านเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 70 ตามเกณฑ์และตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินด้านสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อนักศึกษาพบข้อบกพร่องจากการฝึกทักษะอาจารย์นิเทศก์จะแก้ไขข้อบกพร่องทันทีและบันทึกผลสะท้อนกลับไปยังนักศึกษาหลังจากการปฏิบัติการสอนเสร็จสิ้น การสอนแบบจุลภาคจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่จะนำไปฝึกทักษะการสอนก่อนไปปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ซึ่งการฝึกทักษะต่างๆ มีขั้นตอนดังนี้ การเตรียม (Plan) การสอน (Teach) วิจารณ์ (Critique) เตรียมใหม่ (Re-plan) สอนใหม่ (Reteach) ศึกษามุมมอง (View) วิจารณ์ (Critique) และเสร็จสิ้นการสอน (Finish) จะเห็นได้ว่าการฝึกทักษะการสอนด้วยการสอนแบบจุลภาคเป็นพื้นฐานในการสอนจริงในชั้นเรียนได้จริง เพราะช่วยให้นักศึกษาเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยังช่วยให้ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึกซ้ำเพิ่มเติมได้อีกด้วยการสอนแบบจุลภาค คือ การสอนในสถานการณ์จริง แต่ในลักษณะที่ย่อส่วนทั้งบทเรียน ชั้นเรียน และเวลา โดยมีลักษณะสำคัญคือเป็นการสอนที่มีลักษณะเหมือนการสอนจริงเป็นการสอนที่ย่อส่วนลงมาเพื่อลดความยุ่งยากของสถานภาพการสอนและช่วยให้มีโอกาสฝึกสอนการสอนได้หลายคนในเวลาอันจำกัด ผู้ฝึกกำหนดเป้าหมายในการฝึกแต่ละครั้ง ช่วยให้ผู้ฝึกได้เห็น “ผล

ย้อนกลับ” ของการสอนจริง และช่วยให้ผู้สอนได้มีโอกาสแก้ไขจุดอ่อนของตนโดยการแก้ไขบทเรียน หรือวิธีการสอนให้โอกาสทดลองสอนใหม่กับนักเรียนชุดใหม่ เพื่อติดตามดูผลได้ในภายหลังการแก้ไข แล้วจนกว่านักศึกษาครูจะบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมการสอนบางอย่างเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับความชำนาญเฉพาะตัวของผู้ฝึก การจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์จึงจำเป็นต้องให้ผู้สอนมองเห็น ยอมรับ และพิจารณาแก้ไขโดยอาศัยการฝึกซ้ำอีก การฝึกบ่อยๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว นอกจากการวัดการพัฒนาความรู้ในเนื้อหาและสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ตามกรอบการประเมินฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ควรต้องใช้วิธีวัดที่อย่างต่อเนืองในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ (เช่น 1 ภาคการศึกษา หรือ 1 ปีการศึกษา) เพราะว่าการพัฒนาสมรรถนะด้านการสอนของนักศึกษาครูผู้สอนเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ภายใต้กิจกรรมการวางแผนการสอน การปฏิบัติการสอน และการสะท้อนแนวคิดที่ได้จากการสอนเนื้อหาหนึ่งๆ ของครูผู้สอน ซึ่งวิธีการพัฒนาความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอนนี้มีความสำคัญและควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวครูผู้สอนทุกคนทั้งนักศึกษาครู หลักสูตรครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ทุกสาขาวิชา เพราะช่วยให้นักศึกษาครูสามารถนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสอนด้วยวิธีสอน และกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตรและพื้นฐานของผู้เรียน ทำให้นักศึกษาครูเข้าใจเนื้อหาดังกล่าวได้อย่างดี และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นได้ (Veal, 1998; Bell et al.,1998; Zembal-Saul et al., 1999; Kinach, 2002)

ในการวิจัยนี้ เมื่อนำกระบวนการฝึกแบบนี้มาใช้ร่วมกับแบบประเมินการทดลองสอน ที่ออกแบบตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย ทำให้นักศึกษาครูเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยังช่วยให้ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึกซ้ำเพิ่มเติมได้ เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้ฝึกได้เห็น *ผลย้อนกลับ* ของการสอนจริงเพราะในการประเมินการทดลองสอนตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยจะทำให้นักศึกษาครูทราบข้อบกพร่องและนำข้อผิดพลาดต่างๆ ไปปรับปรุง ก่อนมาทดลองสอนอีกครั้งแล้วประเมินซ้ำด้วยกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ และการรู้วิชาเฉพาะด้านของครูภาษาไทย ที่ผู้วิจัยออกแบบ ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาครูจากกลุ่มตัวอย่าง 30 คนที่ผ่านการทดลองสอนแบบจุลภาคทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการรู้วิชาภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าคะแนนการรู้วิชาภาษาไทยของนักศึกษาครูภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นผลดีอีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกสอนในสถานศึกษาต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ผู้สอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตควรนำกระบวนการฝึกทักษะการสอนแบบจุลภาคมาใช้ร่วมกับแบบประเมินการทดลองสอน ที่ออกแบบตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทย จะส่งผลให้นักศึกษาคูเกิดเกิดความชำนาญ คล่องแคล่ว มีความมั่นใจขึ้น และยังช่วยให้ได้มีโอกาสปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ หรือฝึกซ้ำเพิ่มเติมได้ เป็นการเตรียมความพร้อมที่ช่วยให้นักศึกษาได้เห็น “ผลย้อนกลับ” ของการสอนจริงจากผลการประเมินการทดลองสอนตามกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และการรู้วิชาเฉพาะด้านภาษาไทยได้

5.3.2 เครื่องมือประเมินผลด้านการปฏิบัติที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring rubrics) ที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต ควรนำเครื่องมือประเมินผลด้านการปฏิบัติมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน (ตามองค์ประกอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้) ก่อนนำไปประเมินเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานในด้านการประเมินผลสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกันทุกตัวชี้วัดในเกณฑ์การประเมินตามกรอบการประเมินฯ ซึ่งในรายงานการวิจัยนี้พบว่ากรอบการประเมินฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสม เทียบตรงและมีความน่าเชื่อถือของเกณฑ์การประเมิน และตัวชี้วัดในระดับที่สูงมาก (RAI ที่คำนวณได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.9293-0.9760) จึงสามารถนำไปประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาคูภาษาไทยได้

5.3.3 เนื่องจากความรู้ในเนื้อหาวิชาเฉพาะด้านภาษาไทย และสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาคูมีหลายองค์ประกอบและทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน งานวิจัยที่ผู้วิจัยให้ความสนใจที่จะดำเนินการต่อไป คือ การพัฒนาความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีสอน (Pedagogical Content Knowledge; PCK) ของนักศึกษาคู ซึ่งเป็นการศึกษาเชิงลึกที่กระทำกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคูโดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณควบคู่กันไป ด้วยเครื่องมือที่หลากหลายและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการเรียนการสอนในวิชาวิธีสอน การสังเกตการสอนในวิชาวิธีสอนหรือในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการสังเกตจากกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมภาษณ์นักศึกษาคูก่อนหรือหลังการสอน การสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในวิชาวิธีสอน และการสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศก์ การเขียนอนุทิน การเก็บรวบรวมชิ้นงานรวมถึงสื่อที่นักศึกษาคูผลิตขึ้น การนำเสนอข้อเสนอแนะหรือปัญหาหลังการสอน

บรรณานุกรม

- ไกรนุช ศิริพล . (2531). **ความпенครู Self – Actualization for Teachers**. กรุงเทพฯ.
คณะกรรมการคุรุสภา. (19 กันยายน 2556). **ราชกิจจานุเบกษา** **ข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วย
มาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556**. 130, (130 ง). หน้า 65-71.
- ฉวีวรรณ กินวงศ์. (2527). **หลักการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์**. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก.
- ชะรอยวรรณ ประเสริฐผล และคณะ. (2556). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา**. วารสารศึกษาศาสตร์ Vol 15, No5 :
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ซัซวี เถาว์ชาลี. (2534). **การนิเทศการสอน**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2538). **ครูและอาชีพของครู**. ประชาศึกษา, 45 (9), 34 – 40.
- ดวงมน จิตรจำนง, [บรรณาธิการ.]. (๒๕๕๑). **ภาษากับความคิดและการสื่อสาร**. ปัตตานี: โรงพิมพ์
มิตรภาพปัตตานี.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทกา วารินิน. (2557). **รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2**. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- มัตติกา ฉัตรเงิน. (2546). **รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะในด้านการอ่านระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2/2**. ระยอง : กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนอัสสัมชัญระยอง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่นส์.
- พรทิพย์ ไชยโส. (2556). **การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ด้านการประเมินการเรียนรู้ของนิสิตครูเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน**. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พยุงค์กิต์ จันทรสุนทร. (2543). **การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับ
สถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พึงใจ สีนธวานนท์. (2519). **การจัดการสอนแบบจุลภาค**. หน่วยศึกษานิเทศก์กรมการฝึกหัดครู.

- สถาบันการส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2547). **มาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.**
- สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ. (2547). **Competency เครื่องมือการบริหารที่ปฏิเสธไม่ได้.** Productivity World พฤศจิกายน-ธันวาคม. 9(53) : 44-51.
- สุนันทา จุลชาติ และวิสาข์ จิตวิวัฒน์. (2556). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือโดยเน้นครูเป็นสำคัญเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของครู โรงเรียนประถมศึกษา. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, 5(2), น.113-133.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556). “การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21” เอกสารประกอบการอบรม **สัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด สพป.แพร่เขต 1-2. ณ โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ วันที่ 22-23 เมษายน 2556. (โครงการความร่วมมือระหว่างเขตพื้นที่กับมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง)**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **คู่มือการประเมินสมรรถนะครู.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาโยบายการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษาของไทย.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559).** สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2556, จาก http://www.pld.rmutt.ac.th/?wpfb_dl=210.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2553). **รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- Baxter, J. A., & Lederman, N. G. (1999). Assessment and measurement of pedagogical content knowledge. In J.Gess-Newsome & N. G. Lederman(Eds.), “**Examining pedagogical content knowledge**” (pp. 147-161).Dordrecht, The Netherlands: KluwerAcademic Publisher.
- Bell, J., Veal, W. R., & Tippins, D. J. (1998). “The evolution of pedagogical content knowledge in prospective secondary physics teachers”. **Paper presented at theannual meeting of the NationalAssociation for Research in Science Teaching, San Diego, CA.**
- Borg, W. R.; Kallenbach, W.; Morris, M.; & Friebel, A. (1969). Videotape Feedback and

Microteaching: a Teacher Training Model (FWL Report A69-4), **Micro teaching, Component Skills and the Training of Teachers: an Evaluation of a Research and Development Project.**

- Chicago Public School Education. (1995). **Building instructional capacity.** Retrieved Sep 8, 2011, from www.nsd.org/standards/qualiteaching.ctm.
- Corcoran, T and Goertz, M. (1995). Instructional capacity and high performance schools. **Educational Research** 24 (9): 27–31.
- Danielson. (2007). “Enhancing Professional Practice: A Framework for Teaching, & VIT” **Professional Standards 2007**
- Dordrecht: Kluwer. Murphy, F. and Timmins, F. (2009). Experience based learning (EBL): Exploring professional teaching through critical reflection and reflexivity. **Nurse Education in Practice** 9 (1): 72-80.
- Eick, C. J. (2000). “Inquiry, nature of science, and evolution: The need for a more complex pedagogical content knowledge in science teaching”. **Electric Journal of Science Education**.4 (3). Available: <http://unr.edu/homepage/crowther/ejse/eick.html>
- Faikhamta, C.; Coll, R.K.; & Roadrangka, V. (2009). The development of pre-service chemistry teachers’ pedagogical content knowledge: From a method course to field experience. **Journal of Science and Mathematics in Southeast Asia**, 32(1), 18 – 35.
- Geddis, A.N. (1993). “Transforming subject-matter knowledge: the role of pedagogical content knowledge in learning to reflect on teaching”. **International Journal of Science Education**, 15 (6): 673-683.
- Griffiths, R., MacLeod, G., & McIntyre, D. (1977). Effects of Supervisory Strategies in Microteaching on Students' Attitudes and Skill Acquisition. In D. McIntyre, G. MacLeod & R. Griffiths (Eds.), **Investigations of Microteaching**, pp. 131-141.
- Halim, L., & Meerah, S. M. 2002. “Science trainee teachers’ pedagogical content knowledge and its influence on physics teaching”. **Research in Science and Technological Education**. 20 (2): 215-225.
- James A. Mackey; Allen D. Glenn; & Darrell R. Lewis. (1977). The Effectiveness of Teacher Education, in Warren Kallenbach; & Meredith Gall, "Microteaching

Versus Conventional Methods in Training Elementary Intern Teachers,"
Journal of Educational Research, Taylor & Francis, Ltd.

John H. Bushman. (1973). **Flanders Interaction Analysis: For the Teacher of English**. National Council of Teachers of English.

John H. Meier. (2012). Rationale for and Application of Microtraining To Improve... The videotape recorder is a dramatically powerful and theoretically ..., Retrieved November 15, 2012 from jte.sagepub.com/cgi/reprint/19/2/145.pdf

Judith A. Burry-Stock และคณะ (1995). Assessing the use of language learning strategies worldwide with the ESL/EFL version of the strategy inventory for language learning (SILL). **System**. Volume 23, Number 1, 1 February 1995, pp. 1-23(23).

Lederman, N.G.; & J. Gess-Newsome. (1999). Reconceptualizing secondary science teacher education. In J. Gess-Newsome and N.G. Lederman (Eds.), **Examining pedagogical content knowledge: The construct and its implications for science education (pp.199–213)**.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2006). **Assessing Scientific Reading and Mathematics Literacy: A Framework For PISA 2006**.

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2007b). **PISA 2006 Science competencies for Tomorrow's World – Volume 2: Data**. Paris : OECD publications.

Paris : OECD publications. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2007a). **PISA 2006 Science competencies for Tomorrow's World – Volume 1: Analysis**. Paris : OECD publications.

Stump, S. L. (2001). "Developing preservice teachers' pedagogical content knowledge of slope". **Journal of Mathematical Behavior**.20: 207-227.

The College Academic Council. (2004, online). **The professor of 21st Century Universal Teaching Competencies**. Retrieved November 15, 2012, from : <http://www.algonquincollage.com>.

Tuan, H. L. (1996). "Investigating the nature and development of pre-service chemistry teachers' content knowledge, pedagogical knowledge and

- pedagogical content knowledge”. **Proceeding of the National Science Council Part D: Mathematics, Science and Technology education**. 6(2): 101-112.
- Tuan, H. L. & Kaou, R. C. (1997). “Development of a grade eight Taiwanese physical science teachers’ pedagogical content knowledge development”. **Proceeding of the National Science Council Part D: Mathematics, Science and Technology education**. 7 (3): 135-154.
- Turney, B.L.; & G.P. Robb. (1971). *Research in Education: an Introduction*. Illinois: The Dryden Press Inc.
- van Driel, J. H., Beijaard, D., & Verloop, N. (2001). Professional development of reform in science education: The role of teachers’ practical knowledge”. **Journal of Research in Science Teaching**. 38 (2): 137-158.
- Van Driel, J. H., de Jong, O., & Verloop, N. (2002). “The development of preservice chemistry teachers’ pedagogical content knowledge”. **Science Education**. 86: 572-590.
- Van Driel, J. H., Verloop, N., & de Vos, W. (1998). “Developing science teachers’ pedagogical content knowledge”. **Journal of Research in Science Teaching**. 35 (6): 673-695.
- Veal, W. R. (1998). “The evolution of pedagogical content knowledge in prospective secondary Chemistry teachers”. **Paper presented at the annual meeting of the National Association for Research in Science Teaching**, San Diego, CA.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญจัดทำกรอบการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	คุณวุฒิ	ประสบการณ์ การนิเทศ
๑.	นางสาวพิกุล บัตติประโคน	ครูชำนาญการพิเศษ (ข้าราชการบำนาญ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่มัธยมศึกษา ๓๒	-กศ.บ.(ภาษาไทย) วิทยาลัยครู มหาสารคาม (๒๕๑๕)	มากกว่า ๓๐ ปี
๒.	นายสงบ บุญคล้าย	รองศาสตราจารย์ (ข้าราชการบำนาญ สังกัดมหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์)	-กศ.บ.(ภาษาและวรรณคดีไทย) วิทยาลัย วิชาการศึกษา (๒๕๑๖) -กศ.ม.(การสอนภาษาไทย) ม.ศรีนครินทร วิโรฒ (๒๕๓๑)	มากกว่า ๓๐ ปี
๓.	นายประกิจ จันทะเคียน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุคลากรสายวิชาการ (ข้าราชการบำนาญ สังกัดมหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์)	- กศ.ม. (ภาษาไทย) วิทยาลัยครู นครราชสีมา	มากกว่า ๓๐ ปี
๔.	นางดรชนี อุบลเลิศ	อาจารย์ บุคลากรสายวิชาการ (ข้าราชการบำนาญ)	-กศ.บ.(ภาษาไทย) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร -ศศ.ม.(จารึกภาษาตะวันออก) ม.ศิลปากร	มากกว่า ๓๐ ปี
๕.	นายบุญย์เสนอ ตรีวิเศษ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ข้าราชการ	- ค.บ. (ภาษาไทย) วิทยาลัยครู นครราชสีมา (๒๕๓๕) - กศ.ม. (ภาษาไทย) ม.ศรีนครินทรวิโรฒ (๒๕๔๒) - ศษ.บ. (บริหารการศึกษา) ม.สุโขทัย ธรรมาธิราช (๒๕๔๖)	๑๓ ปี

ภาคผนวก ข

แบบประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้

หัวข้อการประเมิน	ระดับค่าการประเมิน		
	0	0.5	1
1. การวางแผนสำหรับการจัดการเรียนรู้ (ก่อนการสอน) ให้สอดคล้องกับหลังสอน			
1.1 จุดประสงค์การเรียนรู้			
1.2 ความสอดคล้องของการวางแผนการจัดการเรียนรู้			
1.3 การเลือกวิธีการประเมินผล			
2. การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้			
2.1 การมีปฏิสัมพันธ์กันในห้องเรียนระหว่างครูกับผู้เรียน			
2.2 พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน			
2.3 กระบวนการบริหารจัดการห้องเรียน			
2.4 การควบคุมห้องเรียน			
2.5 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน			
3. กลยุทธ์ในการกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ			
3.1 การสื่อสารกับผู้เรียน			
3.2 เทคนิค/กลวิธีการตั้งคำถามและการสรุปบทเรียน			
3.3 การสร้างความสนใจของผู้เรียน			
3.4 ความยืดหยุ่นและไหวพริบในการตอบสนองต่อผู้เรียน			
4. ผลย้อนกลับและการประเมินผลผู้เรียน			
4.1 ผลย้อนกลับ			
4.2 การประเมินผลผู้เรียน			
5. สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ (หลังการสอน)			
5.1 บันทึกพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง			
5.2 ประสิทธิภาพของบทเรียน			

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้าน
ข้อสอบปรนัย 120 ข้อ 5 ตัวเลือก จำนวน 14 หน้า
(หน้าถัดไป)

ภาคผนวก ง

ภาพการจัดกิจกรรม

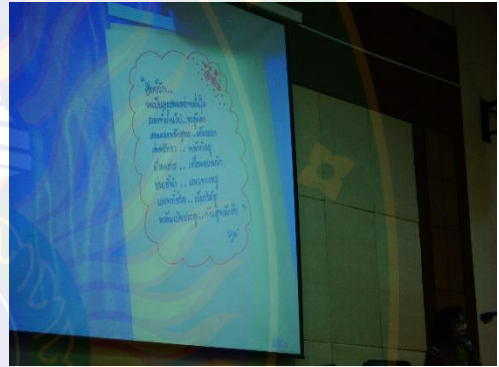
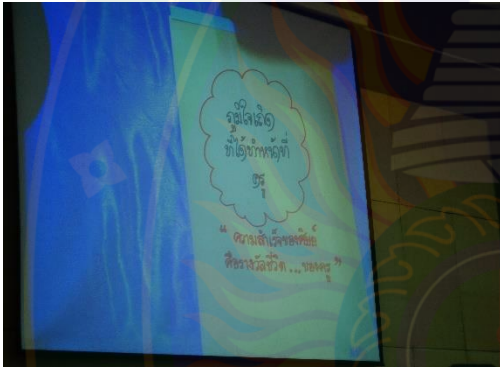

การประชุมชี้แจงเกณฑ์การประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้
ให้ความรู้เกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค

การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูภาษาไทย (กลุ่มทดลอง)

ภาพการจัดกิจกรรม (ต่อ)

การจัดการเรียนรู้/ การสอบวัดการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครูภาษาไทย (กลุ่มทดลอง)
และการอภิปรายสรุปผลการจัดกิจกรรม

ภาคผนวก จ

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย): นางสาวอุภาวรินทร์ นามหิรัญ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ): Miss Uphawan Namhiran
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน: 3-8401-00-127-204
3. ตำแหน่งปัจจุบัน: อาจารย์ (พนักงานมหาวิทยาลัย)
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก: สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail): dinsor_jha@hotmail.com โทร. 098-1052794
5. ประวัติการศึกษา

ระดับการศึกษา	ชื่อสถานศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา	วุฒิการศึกษา	วิชาเอก
ประถมศึกษาตอนต้น	ร.ร.มานิตานุกเคราะห์	๒๕๓๓	ป.๓	-
ประถมศึกษาตอนปลาย	ร.ร.มานิตานุกเคราะห์	๒๕๓๖	ป.๖	-
มัธยมศึกษาตอนต้น	ร.ร.สุราษฎร์พิทยา	๒๕๓๙	ม.๓	-
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ร.ร.สุราษฎร์พิทยา	๒๕๔๒	ม.๖	-
ปริญญาตรี	ม.ทักษิณ	๒๕๔๖	ศศ.บ.	ภาษาไทย
ปริญญาโท	ม.ศิลปากร	๒๕๕๓	อ.ม.	ภาษาไทย

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิมัธยมศึกษา) : ภาษาลาว
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย

โครงการวิจัยเดี่ยว : การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชน ของ ชัยภร แสงกระจ่าง (งบประมาณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีงบประมาณ 2559 : กำลังดำเนินโครงการวิจัย)

เลขที่ข้อสอบ

แบบทดสอบการรู้วิชาเฉพาะด้านของนักศึกษาครุภาษาไทย
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (๕ ปี) หลักสูตรปรับปรุง (พ.ศ. ๒๕๕๔)
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

๑. ข้อใดกล่าวถึงภาษาไม่ถูกต้อง
 - ก. ภาษาที่แท้จริงของมนุษย์คือภาษาพูดเท่านั้น
 - ข. ภาษา คือ ระบบของสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้นโดยหาเหตุผลไม่ได้
 - ค. ภาษาเป็นระบบของสัญลักษณ์ทางเสียงที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัว
 - ง. องค์ประกอบของภาษามี ๓ ประการ ได้แก่ เสียงพูด ความหมาย และตัวอักษร
 - จ. บางภาษาไม่มีสัญลักษณ์ใช้แทนเสียง
๒. ข้อใดที่แสดงความสำคัญของภาษามากที่สุด
 - ก. ภาษาเป็นสิ่งฝังอยู่ในใจคน
 - ข. ภาษาเป็นศิลปะเพราะมีความงาม
 - ค. ภาษาที่เป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์
 - ง. ภาษาเป็นเครื่องบันทึกความรู้ความคิดของมนุษย์
 - จ. ภาษาแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มชน
๓. ข้อใดอธิบายความหมายของ “คำ” ได้ถูกต้องที่สุด
 - ก. เสียงที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์
 - ข. เสียงที่มีส่วนประกอบของพยางค์อย่างน้อยสี่ส่วน ได้แก่ เสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ เสียงพยัญชนะต้น และเสียงพยัญชนะตัวสะกด
 - ค. เสียงที่เปล่งออกมาหนึ่งครั้งอาจมีความหมายหรือไม่มีความหมายก็ได้
 - ง. หน่วยที่เล็กที่สุดที่มีความหมายและปรากฏได้โดยลำพัง
 - จ. ระดับเสียงสูงต่ำที่ใช้จำแนกความหมายได้
๔. ข้อใดมีคำที่สะกดตรงตามมาตราทุกคำ
 - ก. โรคภัย คชสาร
 - ข. ทุกข์ไศก กังวาน
 - ค. วิทยากร พรสวรรค์
 - ง. อาชีพ กัลยา
 - จ. กิจการ กรรมการ
๕. ข้อใดใช้คำลักษณนามไม่ถูกต้อง
 - ก. เลื่อย ๒ ปีน
 - ข. กล้องถ่ายรูป ๑ ตัว
 - ค. ช้างป่าหลายตัว
 - ง. กีตาร์ตัวหนึ่ง
 - จ. เกวียน ๑ เล่ม
๖. วิธีการสร้างคำในข้อใดต่างจากพวก
 - ก. เสริมสร้าง
 - ข. นำเน่า
 - ค. อ่อนแอ
 - ง. ทุกข์ยาก
 - จ. ครวญคราง
๗. ข้อใดไม่มีคำประสม
 - ก. เยือกเย็น เย็นชา ซาลี
 - ข. เปรี๊ยะปาก ปากคอค คอแข็ง
 - ค. ยื้อแย่ง แย่งชิง ชิงชัง
 - ง. ร่ายยาว ยาวเหยียด เหยียดผิว
 - จ. รู้เห็น เห็นใจ ใจหาย
๘. คำซ้อนในข้อใดแตกต่างจากพวก
 - ก. จดจำ
 - ข. อ้วนพี
 - ค. เหตุผล
 - ง. สนุกสนาน
 - จ. ครูบาอาจารย์

๙. ความหมายของคำซ้ำในข้อใดแตกต่างจากพวก

- ก. เขาเรียงข้อสอบเป็นชุด ๆ
- ข. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ
- ค. ฉันขอผ่อนจ่ายเป็นงวด ๆ นะ
- ง. ฉันอยากจะฉีกเนื้อมันออกเป็นชิ้น ๆ
- จ. เธอน่าจะมาหาผมสักคราวๆ บ่ายโมง

๑๐. ข้อใดไม่เป็นประโยค

- ก. คำคินนี้ยังมีดวงดาวเจิดจ้า
- ข. แม้มันจะเจ็บแม้มันจะทรมาณ
- ค. ฉันคงไม่อาจทำให้เธอเปลี่ยนใจ
- ง. เด็กโศคร้ายเขาเห็นนายชื้อขายกัญชา
- จ. ก็เป็นได้แค่คนคนหนึ่งที่รักเธออย่าง เปิดเผย

๑๑. ประโยคข้อใดไม่มีส่วนขยายกริยา

- ก. เขาร้องเพลงไพเราะมาก
- ข. เขาเดินแบบได้อย่างสง่างาม
- ค. เธอตกหลุมรักเขาหัวปักหัวปำ
- ง. เขาชอบไปเที่ยวทะเลทางภาคใต้
- จ. เขากล่าวสุนทรพจน์ได้น่าฟังทีเดียว

๑๒. ข้อใดใช้ภาษาต่างระดับกับข้ออื่น

- ก. เมื่อตะกัณฉันเจอเขาที่ทางเข้าโรงแรม
- ข. นักกีฬาเทควันโดของไทยเสียท่าคู่ต่อสู้
- ค. การโต้วาทีต้องอาศัยทั้งความรู้และปฏิภาณ
- ง. ฉันไม่สนว่าใครจะคิดอย่างไร
- จ. อาจารย์จะติวข้อสอบปลายภาคในวันพรุ่งนี้

๑๓. ข้อใดมีคำมูล

- ก. แสงสว่าง สดใส พระสงฆ์
- ข. นักพรต เก็บเกี่ยว แข็งแกร่ง
- ค. ไฟฟ้า นักร้อง ช่างซ่อมแอร์
- ง. หม่อมเจ้า พระธรรม จาริต
- จ. เกียรติยศ รัษฎบุรุษ ชื่อเสียง

๑๔. ข้อใดใช้ภาษาระดับพิธีการ

ก. งานแผนที่เป็นงานที่มีอุปการะแก่งานด้านอื่นๆ กว้างขวางมาก ทั้งเป็นงานที่ต้องใช้หลักวิชาและเทคนิคอย่างสูง

ข. พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระนราธิเบศร์แห่งสยาม ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้งดงามด้วยพระราชจริยวัตร

ค. ภาษามีการเปลี่ยนแปลง มีการกำหนดไม่ได้อยู่นิ่งเฉย เราจะต้องยอมรับความคิดใหม่ ๆ ส่วนใหม่ ๆ มาใช้ในภาษาของเรา ภาษาของเราจึงจะเป็นภาษาที่มีความเจริญงอกงาม

ง. คนไม่มีความสุจริต คนไม่มีความมั่นคง ชอบแต่มีก่ายไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้ ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ

จ. กรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงและนครที่มีประชากรมากที่สุดของประเทศไทย เป็นศูนย์กลาง การปกครอง การศึกษา การคมนาคมขนส่ง การเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การสื่อสาร

๑๕. การอธิบายเรื่องราวเหตุการณ์ ข้อความรู้ ข้อเท็จจริง ควรใช้โวหารใดจึงจะเหมาะสม

- ก. พรรณนาโวหาร
- ข. บรรยายโวหาร
- ค. สาธกโวหาร
- ง. อุปมาโวหาร
- จ. เทศนาโวหาร

๑๖. โวหารที่เสนอภาพเหตุการณ์เรื่องราวอย่างละเอียด ทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกซาบซึ้ง คือโวหารประเภทใด

- ก. สาธกโวหาร
- ข. บรรยายโวหาร
- ค. พรรณนาโวหาร
- ง. อุปมาโวหาร
- จ. เทศนาโวหาร

๑๗. การเขียนนิทาน ประวัติหรือตำนาน ควรใช้โวหารใด
จึงจะเหมาะสม
- ก. อุปมาโวหาร
ข. สาธกโวหาร
ค. พรรณนาโวหาร
ง. บรรยายโวหาร
จ. เทศนาโวหาร
๑๘. การโน้มน้าวใจให้ผู้ฟังคิดเห็นคล้อยตาม และปฏิบัติตาม
ควรใช้โวหารใดจึงจะเหมาะสม
- ก. พรรณนาโวหาร
ข. สาธกโวหาร
ค. เทศนาโวหาร
ง. บรรยายโวหาร
จ. อุปมาโวหาร
๑๙. การเขียนแสดงความเปรียบควรใช้โวหารใด
- ก. บรรยายโวหาร
ข. พรรณนาโวหาร
ค. สาธกโวหาร
ง. อุปมาโวหาร
จ. เทศนาโวหาร
๒๐. ควรเติมคำใดลงในช่องว่างต่อไปนี้
"วันนั้นฉันเกือบจะทำสิ่งเลวร้าย โชคดีที่พอมีสติ
.....ฉันได้ว่าสิ่งนั้นมีควรจะกระทำ"
- ก. ครุ่นคิด
ข. ฉกคิด
ค. ขบคิด
ง. นึกคิด
จ. ยั้งคิด
๒๑. คำที่ขีดเส้นใต้ในข้อใดต่างจากพวก
- ก. ผมนี้ลุกขึ้นเลย
ข. ฉันอยู่นี้ศัตรูที่รัก
ค. เธอนี่นี้เป็นพยาน
ง. ไทยนี้รักสงบแต่ถึงรบไม่ขลาด
จ. วังหน้านี้โปรดลูกแขกคำตะเถา
๒๒. คำว่า "เพราะ" ในข้อใดต่างจากพวก
- ก. เขาทำทุกอย่างเพราะรักเธอมากเกินไป
ข. เขาทำงานเพราะเห็นแก่อนาคตข้างหน้า
ค. เพราะเขาเคยลำบากมาก่อนเขาจึงไม่ท้อ
ง. เพราะความขาดสติเขาจึงทำความผิดครั้งใหญ่
จ. เขาต้องอดทนทั้งกายและใจเพราะเขาเป็นหัวหน้า
ครอบครัว
๒๓. ข้อใดมีคำที่ไม่ใช่อาการนาม
- ก. ความฉิบหาย ความตาย การอยู่รอด
ข. การจัดการ การท่องเที่ยว การทางหลวง
ค. การพลัดพราก ความสงสัย ความร้อน
ง. การโฆษณา การเดินเรือ ความยุ่งยาก
จ. ความสนุก ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี
๒๔. ข้อใดมีอนิยมวิเศษณ์ หรือคำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ
- ก. ไครมาดิฉันก็ดีด้วย
ข. นี้นิวไรย์ก็ตัดนิ้วนั้นทั้ง
ค. เรื่องนี้ฉันไม่โทษใครทั้งนั้น
ง. ฉันไม่สนหรอกว่าเขาจะไปไหน
จ. ผู้ชายอย่างเขาไม่มีอะไรดีสักอย่าง
๒๕. คำกริยาในข้อใดต่างจากพวก
- ก. ตีงูให้กาบิน
ข. ล้วงคองูเห่า
ค. จับงูข้างทาง
ง. ขว้างงูไม่พ้นคอ
จ. หมองูตายเพราะงู
๒๖. ข้อใดมีคำวิเศษณ์ที่แตกต่างกับข้ออื่น
- ก. นกบินเฉียด
ข. ช้างปาร์ร้องดัง
ค. ผึ้งสร้างรังเก่ง
ง. ม้าวิ่งเหยาะ ๆ
จ. ปลาว่ายทวนน้ำ
๒๗. คำที่ขีดเส้นใต้ในข้อใดเป็นคำบุพบท
- ก. อยากขยับเข้าไปใกล้เธอ
ข. ทิ้งมันแล้วโยนมันไปไกล
ค. ทะเลแสนไกลไม่มีสิ้นสุด
ง. เมื่อสองเรานั้นยังต้องห่างไกล
จ. เกือบลืมหายใจเมื่อเธอเข้ามาใกล้ ๆ

๒๘. ข้อใดไม่ปรากฏคำสรรพนาม

- ก. ผัวเมียคู่นี้ทะเลาะกันทุกวัน
- ข. จากคนคนเดิมคนที่คุณก็รู้ว่าใคร
- ค. ถึงจะนับถือศาสนาต่างกันแต่ก็รักกันได้
- ง. ผู้เข้าสอบทุกคนต่างทำข้อสอบอย่างเคร่งเครียด
- จ. รักใด ๆ ในโลกนี้ก็ไม่อาจเปรียบความรักของแม่

๒๙. ข้อใดมีส่วนขยายกริยาวลีต่างจากพวก

- ก. คนร้ายหายใจพะงาบ ๆ
- ข. เขาบอกแผนโดยละเอียด
- ค. เธอช่างยิ้มอ่อนหวานละไม
- ง. นางแบบเดินอย่างสง่างาม
- จ. ฉันพยายามหลายครั้งแล้ว

๓๐. ส่วนขยายนามวลีข้อใดต่างจากพวก

- ก. กวีครวญถึงนางอันเป็นที่รัก
- ข. เขาคือโจโฉผู้ไม่ยอมให้โลกทรยศ
- ค. เด็กซึ่งไม่รู้อิเหน่อิเหน่ต้องมาตาย
- ง. คนผู้ไม่เคยทำผิดคือคนที่ไม่เคยทำอะไร
- จ. คำพูดเพียงไม่กี่คำทำให้เสียน้ำตาได้

๓๑. “ผมรักผู้หญิงคนนี้นี่มาก”

ข้อใดคือกริยาวลีของข้อความดังกล่าว

- ก. รัก
- ข. รักมาก
- ค. รักผู้หญิง
- ง. รักคนนี้นี่มาก
- จ. รักผู้หญิงคนนี้นี่

๓๒. ข้อใดมีโครงสร้างประโยคตรงกับข้อความต่อไปนี้

“สวยจังผู้หญิงคนนี่”

- ก. รักจริงๆ ลูกคนนี่
- ข. กินอยู่ได้ขนมเนี่ย
- ค. กลับไปแล้วลูกฉัน
- ง. หิวแล้วเมื่อไรจะได้
- จ. ดึกแล้ว มัวทำอะไรอยู่

๓๓. ข้อใดเป็นประโยค

- ก. ถ้าสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เปิดรับสมัครทุนรัฐบาลญี่ปุ่น
- ข. สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมรับสมัครบุคคลเพื่อ สอบเป็นพนักงานราชการ

ค. การประชุมระดับรัฐมนตรีขององค์การว่าด้วยความมั่นคงและความร่วมมือในยุโรป

ง. แถลงการณ์ของสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

จ. ศูนย์พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้พวยพชาวโรฮิงจาหลายพันคนที่ยังลอยลำอยู่กลางทะเล

๓๔. อนุประโยคในข้อใดต่างจากพวก

- ก. ฉันไม่ชอบเด็กที่ไม่มีวินัย
- ข. คนที่มีความจริงใจย่อมเป็นที่รัก
- ค. เขาเป็นนักรบผู้ไม่เคยก้มหัวให้ใคร
- ง. เธอเสียใจที่ซื้อบัตรชมคอนเสิร์ตไม่ทัน
- จ. ฉันชอบอ่านนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

๓๕. อนุประโยคข้อใดต่างจากพวก

- ก. ฉันดีใจที่มีเธอ
- ข. ฉันชอบผู้ชายที่ไม่สุขุมบุหรี
- ค. เธอจากไปอย่างที่ใคร ๆ คาดเอาไว้
- ง. เกือบลืมไปแล้วว่าฉันเคยรักเธอมาก่อน
- จ. เคยได้ยินมาว่าความรักทำให้หัวใจเป็นทุกข์

๓๖. ประโยคในข้อใดต่างจากพวก

- ก. แกจะสู้หรือจะยอมมอบตัวดี ๆ
- ข. เขาเป็นคนมั่งคั่งแต่ก็ไม่ชอบบอกร่ำอวดรวยกับใคร
- ค. ตาบอกว่าตอนหนุ่ม ๆ เคยร่วมรบในสงครามเกาหลี
- ง. คุณท่านและครอบครัวย้ายไปอยู่ต่างประเทศตั้งแต่ห้าปีก่อน
- จ. เธอโยนผัดหวังเสียใจทิ้งไปแล้วลุกขึ้นสู้กับชะตากรรมอีกครั้ง

๓๗. ข้อใดมิใช่ประโยคความซ้อน

- ก. ความตายนี้เป็นการปลดปล่อยคนที่ได้รับความทรมานสาหัส
- ข. ลูกสาวเจ้าเมืองพิษณุโลกเข้ามาเป็นข้าหลวงอยู่ที่ตำหนักพระพันวษาน้อย
- ค. สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวทรงช้างต้นพังเทพลิลดาผู้มีหลังเรียบเลื่องลือวิเศษยิ่ง
- ง. ความงามอันเจ้าฟ้ามหาอุปราชาพระองค์นั้นท่านมองเห็นเป็นความงามที่ข้ามสมัย
- จ. เครื่องประดับและผ้าผ่อนแพรพรรณที่หล่อนเ็นไข้อยู่ นั้นแสดงฐานะอันสูงส่งของหล่อน

๓๘. ข้อใดไม่แสดงความคิดเห็นของผู้เขียน
- นักร้อง อ. ฉาว คลิปลับว่อนเน็ต
 - “ผักชี” แฉยับ พฤติกรรมสุดยี้แฟนหนุ่ม
 - พระเอกน้อยสีดิสท์แตก ลั่นอำลาวงการ
 - ผู้จัดหญิงแกร่ง ลั่นไม่ขอร่วมงานนางเอก ว.
 - “เบลล่า” รับ พ่อห่วยข่าวขึ้นคอนโด พระเอก ว.
๓๙. ข้อความต่อไปนี้ภาพพจน์ชนิดใดบ้าง
- “เข้าสู่ศึกโรมรามาญ ความถูกต้องทำยบมืออยู่ วู่วางวังฉับฉิว ปลิวประเล่ห์หลมพาน ส่ำสะเสสารแสนยา ขวาซ้ายแซงหน้าหลัง”
- อุปมา สัทพจน์
 - อุปลักษณ์ สัทพจน์
 - บุคคลวัต อุปมา
 - บุคคลวัต สัทพจน์
 - นามนัย สัทพจน์
๔๐. ข้อใดไม่ปรากฏคำไวพจน์ของคำที่ขีดเส้นใต้
- “แม่มาสละเจ้าไว้เป็นกำพร้าทั้งสององค์ หัสนาว
เสมือนหนึ่งลูกหงส์เหมมราชปักชิน ปราศจากมัจฉินที่ไป
ตกคลุกในโคลนหนอง”
- คุณแม่นานาหนักเพียง พสุธา
คุณบิดรดุจอา- กาศกว้าง
คุณพี่ฟ้างศิขรา เมรุมาศ
คุณพระอาจารย์อ้ำ อัจสู้สาคร
 - ยุงทองร้องกะได้งั้โห่งดั่ง เพียงฆ้องกลองระฆัง
แตรสังข์กังสดาลขานเสียง
 - งามถันงามกรรณงามขนง งามองค์ยั้งเทพอัปสร
งามจริตกริยามงอน งามเอวงามอ่อนทั้งกายา
 - ขอเดชะพระเจดีย์ศิรีมาศ บรรจุธาตุที่ตั้งนรังสรรค์
ข้าอูดสำหมาเศรพอภิวันท์ เป็นอนันต์อานิสงส์ดำรงกาย
 - ทั้งช่างรูปพรรณสุวรรณกิจ ช่างประดิษฐ์รัชดาสง่าผ่อง
อีกช่างถมลายลักษณะจำลอง อีกช่างของเชิงรัตนะประกกร

ใช้ข้อความต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๓๔-๓๕

... น่าน น้ำหน้า เมืองนั้น สอง แสง
ระยิบระยับกระเพื่อมอยู่ท่ามกลางแสงแดด
ดูจะอำอำมแขนออกโอบอุ้มเรือลูกคำวาณิช
นานาประเทศอยู่เสมอ สมแล้วที่เรียกกันว่า
“แม่น้ำ” เพราะแสงระยิบระยับนั้นคล้ายกับจะ

มีเสียงเยี่ยงมารดาปราศรัยกับบุตรคลอเคล้า
อยู่ทุกระยะที่กะพริบแสง ราวกับแม่พระคงคา
จะกระซิบปราศรัย “ลูกเอ๋ย มาทอดล้าลงพัก
ในอ้อมอกแม่ พักอยู่ให้หายเมื่อยล้า...หาย
เหนื่อยและชุ่มชื่นหัวใจแล้วเจ้าจึงค่อยใช้ไป
และนำชื่อเสียงแห่งกรุงอันมีนามว่าเมืองแห่ง
เทพนี้ไปบันลือให้ทั่วทิศอันไกล” (ฟ้าใหม่ ของ
ศุภร บุนนาค)

๔๑. ข้อความข้างต้น โวหารชนิดใดเด่นที่สุด

- บรรยายโวหาร
- พรรณนาโวหาร
- อุปมาโวหาร
- เทศนาโวหาร
- สาธกโวหาร

๔๒. ข้อความข้างต้น ภาพพจน์ชนิดใดเด่นที่สุด

- อุปมา อุปลักษณ์
- อุปมา อติพจน์
- อุปมา บุคคลวัต
- บุคคลวัต สัทพจน์
- บุคคลวัต อติพจน์

๔๓. “แถวโน้นนั้นแก้วเกิดพิกุลแกมกับกาหลง ถัดไปก็ สายหยุดประยงค์แลยมโดย ยามพระพายพัดเคยร่วง โรยรายดอกลมมุนมอง” มีดอกไม้กี่ชนิด

- ๔
- ๕
- ๖
- ๗
- ๘

๔๔. ข้อใดกล่าวถึงมหาชาติไม่ถูกต้อง

- เป็นชาดกเรื่องใหญ่ กล่าวถึงพระโพธิสัตว์ซึ่ง
เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร
- มีทั้งหมด ๑๓ กัณฑ์ รวม ๑๐๐๐ คาถา
- สันนิษฐานว่ามีการแปลและแต่งหนังสือเรื่องมหา
เวสสันดรชาดกตั้งแต่สมัยสุโขทัยแต่หาต้นฉบับไม่ได้
- แต่ละกัณฑ์มีผู้แต่งหลายสำนวน และได้คัดเลือกสำนวน
ที่ดีที่สุดไว้เป็นเล่มสำหรับอ่านและเป็นแบบเรียน

จ. กัณฑ์กัณฐการที่ได้รับคัดเลือกว่าไพเราะที่สุดเป็นของ
สมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส

๔๔. ข้อใดมีรสวรรณคดี "สละปังคพิสัย"

ก. สูดสายนัยนาที่แม่จะตามไปเลี้ยงแล สูดโสรแล้วที่แม่จะ
ซัทราบฟังสำเนียง สูดสุรเสียงที่แม่จะรำเรียกพิไร
ร้อง สูดผีทำที่แม่จะเยื้องย่องยกอย่างลงเหยียบดิน ก็สุด
สิ้นสุดปัญหาสุดหาสุดค้นเห็นสุดคิด

ข. พระคุณเอ๋ยถึงพระองค์จะสงสัย ก็น้ำใจของมัทรีนี้
กตเวทิตเป็นไม้เท้าก้าวเข้าสู่ทางที่ทดแทนดา อุปมา
แมนเหมือนสิดาอันภักดีต่อสามีรามบัณฑิต ปาน
ประหนึ่งว่าศิษย์กับอาจารย์

ค. มึงถือว่าอวิวันทองเป็นแม่ตัว
ไม่เกรงกลัวไว้ทำไมหันธ
ไปรับโยไม่ไปในกลางวัน
อ้ายแผนพ่อนั้นก็เป็นใจ

ง. พระเนตรเธอแลเหลือบให้ลายเลื่อมเป็นรูปคนตะคุ่ม
ๆ อยู่คล้ายๆ แล้วหายไป สมเด็จพระโทเธอเที่ยว
ตะโกนกู่ก้อง

จ. พระพายเจ้าเอ๋ยเคยมาพัดต้องกลีบอุบล พากลิ่น
สุคนธ์จรรจรสมารวยรื่นเป็นโรจิ่งเสียมหอมหายขึ้นไม่
เฉื่อยฉ่ำฟูงปลาเอ๋ยเคยมาพุดคล้ำดำแฝงฟอง

ใช้ข้อมูลจากพจนานุกรมต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๔๖-๔๗

จิ้งมั่ง น. ไม้สำหรับขัดก่อนกระบุงและตะกร้าทั้ง ๔
มุม ให้แน่นและแข็งแรง. ว. แข็งแรง, จิ้งมั่ง ก็ว่า.

จิ้งมั่ง ว. แข็งแรง, จิ้งมั่ง ก็ว่า

จิ้งไร ว. เลวทราม, เป็นเสียด, ไม่เป็นมงคล, จัญไร
ก็ว่า. (ข. จงไร).

จิ้งเว็จ [จิ้งเหว็ด] (กลอน) น. เจวิด.

จิ้งหรีด น. จิ้งหรีด. (ดู จิ้งหรีด).

จิ้งหล่อ (โบ) น. จำหล่อ.

๔๖. คำที่ใช้เฉพาะแห่งมีกี่คำ

- ๑ คำ
- ๒ คำ
- ๓ คำ
- ๔ คำ
- ๕ คำ

๔๗. คำที่บอกที่มาของคำมีกี่คำ

- ๑ คำ
- ๒ คำ
- ๓ คำ
- ๔ คำ
- ๕ คำ

เรียงลำดับข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๔๘-๔๙

๑) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด
ของประเทศ

๒) ทว่าอุปสรรคขัดขวางการเป็นประชาธิปไตยของไทย
มาโดยตลอดคือการรัฐประหารหรือการยึดอำนาจ
โดยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ

๓) ประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น ประชาชนจะต้องมีความ
เสมอภาคทางการเมือง มีเจตนาสมัครใจ และมี
ทางเลือกในการมีส่วนร่วมเพื่อบริหารประเทศ

๔) คำว่า "ประชาธิปไตย" รวมเอาคำสองคำไว้ด้วยกัน
นั่นคือ "ประชา" หมายถึงประชาชน และ "อธิปไตย"
หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครอง

๕) เพราะฉะนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตยจึง
หมายถึง การปกครองโดยประชาชนมีอำนาจสูงสุด
ในการปกครอง

๔๘. เมื่อเรียงลำดับแล้ว ข้อใดเป็นลำดับที่ ๓

- ข้อ ๑)
- ข้อ ๒)
- ข้อ ๓)
- ข้อ ๔)
- ข้อ ๕)

๔๙. เมื่อเรียงลำดับแล้ว ข้อใดเป็นลำดับสุดท้าย

- ข้อ ๑)
- ข้อ ๒)
- ข้อ ๓)
- ข้อ ๔)
- ข้อ ๕)

๕๐. สิ่งใดไม่ปรากฏในข้อความต่อไปนี้

"กรรมร้อนบ่ห่อนกรุ่น เพราะพินทุประโปรยประปราย
กองเพลิงเถกิงกราย ดินแห้ง บ แหนง บ หนี
ผาณิตมิชิดมด ฤจะอดบอจมี
แม่เหล็กฤเหล็กดี อยยั่วก็พัวก็พัน"

- ก. พยัญชนะต้นประสม
 - ข. คำควบกล้ำไม่แท้
 - ค. สระประสม
 - ง. คำอัพภาษ
 - จ. สระเกิน
๕๑. ข้อใดมีคำที่ไม่ใช่เสียงควบแท้ในภาษาไทย
- ก. ศูนย์การค้าเอ็มควอเทียร์ย่านสุขุมวิท
 - ข. ร้านอาหารยอดนิยมย่านซอยประชาชื่น
 - ค. คอนโดเลียบทางด่วนเอกมัย-รามอินทรา
 - ง. พันธุ์พืชพลาซ่าแหล่งรวมสินค้าไอทีที่ใหญ่ที่สุด
 - จ. แพลตตินั่ม แฟชั่นมอลล์ ศูนย์รวมสินค้าปลีกส่ง

๕๒. ข้อใดมีพยางค์ปิดน้อยที่สุด (ไม่นับพยางค์ซ้ำ)

- ก. ช่วงเวลาที่สบตากันแสนรู้สีกว่าขุนเคือง
 - ข. แต่จะถอนตานั้นก็ถอนไม่ได้ในทันที
 - ค. ผู้พูดเสียงดังแหลมเป็นเด็กหญิง
 - ง. คงจะเพิ่งพ้นการโกลนจุกมาไม่ถึงปี
 - จ. ตาที่สกับแสนนั้นกลมดำใหญ่
๕๓. ข้อใดเป็นคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตทั้งหมด

- ก. ราชวัง พิษณุ
 - ข. ทศวรรษ ราชภัฏ
 - ค. คริสตศักราช พระบรมม
 - ง. พุทธศักราช พลเมือง
 - จ. ขัตติยะ จันทรเพ็ญ
๕๔. ข้อใดมีการสร้างคำที่ต่างจากพวก
- ก. ครอบงำ ทำทาง
 - ข. เจ้าเมือง เจ้านาย
 - ค. สว่างไสว สงบเสงี่ยม
 - ง. เรียบหรู เพื่อนฝูง
 - จ. เท็จจริง เหนื่อยล้า

๕๕. คำประสมในข้อใดมีโครงสร้างต่างจากพวก

- ก. หวยใต้ดิน ไม้ไผ่ผึ่ง
 - ข. คนห่างวัด ดอกไม้ริมทาง
 - ค. หอกข้างแคร่ เจ้าเหนือหัว
 - ง. นางหน้าห้อง ข้าวอกนา
 - จ. น้ำใต้ศอก ชายสามโบสถ์
๕๖. คำทุกคำในข้อใดมีทั้งความหมายตรงและความหมาย

- โดยนัย
- ก. ใจไม่ ใจแข็ง ใจจืด
 - ข. จับเข้า จับผิด จับคู่
 - ค. คอดก คอแข็ง คออ่อน
 - ง. หน้าม้า หน้าผาก หน้าห้อง
 - จ. ตกกระ ตกกระป๋อง ตกหลุม

๕๗. ข้อใดเป็นคำยืมภาษาบาลีทุกคำ

- ก. ฐิติ ศิระชะ
 - ข. จุฬา ขัตติยะ
 - ค. อภิเชก กิฬา
 - ง. ทรรศนะ ศาลา
 - จ. ราชฎร อวภาค
๕๘. ข้อใดเป็นคำยืมภาษาสันสกฤตทุกคำ

- ก. อัคคี ดารา
 - ข. ศิลปะ กษัตริย์
 - ค. ศัพท์ อัคคี
 - ง. กริธา กิฬา
 - จ. จันทร จุฬา
๕๙. ข้อใดไม่ใช่คำยืมภาษาเขมร

- ก. เสียง
- ข. เกิด
- ค. อาจ
- ง. เดิน
- จ. เพ็ญ

๖๐. ข้อใดเป็นคำยืมภาษาชวา

- ก. อุลิต
- ข. บุหลัน
- ค. อุเทศ
- ง. นิลุบล
- จ. มังราย

๖๑. ข้อใดไม่ใช่คำยืมภาษาอังกฤษ

- ก. บอล
- ข. โซดา
- ค. ไควตา
- ง. โน้ตบุ๊ก
- จ. บาซาร์

๖๒. ข้อใดเป็นคำไทย

- ก. กากี
- ข. ทอง
- ค. เดิน
- ง. กิน
- จ. การ

๖๓. ราชศัพท์ในข้อใดมีความหมายเหมือนคำว่า “พระ
เกล”

- ก. ทวาร
- ข. บัญชร
- ค. พระภรรณ
- ง. พระเกี้ยว
- จ. พระกร

๖๔. สำนักพระราชวังรายงานพระอาการประชวรใน..

คำที่เน้นตัวหนาต้องแทนด้วยคำใดจึงจะถูกต้อง

- ก. เผยแพร่
- ข. แจ้งข่าว
- ค. แลกเปลี่ยน
- ง. ออกประกาศ
- จ. ถวายรายงาน

๖๕. “หายใจออก” ใช้ราชาศัพท์ว่าอย่างไร

- ก. พระอัสสาศะ
- ข. พระปัสสาศะ
- ค. พระปับผาสะ
- ง. ระบายพระหทัย
- จ. ระบายพระวาโย

๖๖. ราชาศัพท์ “ขันชา” ใช้กับพระบรมวงศานุวงศ์ระดับใด

- ก. พระเจ้าลูกยาเธอ
- ข. พระเจ้าวรวงศ์เธอ
- ค. พระวรวงศ์เธอ
- ง. สมเด็จเจ้าฟ้า

จ. หม่อมเจ้า

อ่านบทกวีต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๖๗-๗๐.

นานาประเทศล้วน นับถือ
คนที่รู้หนังสือ แต่งได้
ใครเกลียดอักษรคือ คนป่า
ใครเยาะกวีไซ้ แน่แท้ คนดง
(พระนลคำหลวง)

๖๗. “หนังสือ” ในบทกวีข้างต้น สื่อความถึงข้อใด

- ก. อักษรวิธี
- ข. วรรณคดี
- ค. ตำราเรียน
- ง. ศิลาจารึก
- จ. พงศาวดาร

๖๘. “ใครเกลียดอักษรคือ คนป่า” ข้อใดสื่อความคำ
ประพันธ์วรรคนี้ได้ถูกต้องที่สุด

- ก. ผู้ที่เกลียดตัวอักษรคือคนป่าเถื่อน
- ข. ผู้ที่รังเกียจพยัญชนะคือคนป่าเถื่อน
- ค. ผู้ที่ปฏิเสธการอ่านหนังสือคือคนที่ล้าหลัง
- ง. ผู้ที่ไม่รักภาษาไทยคือคนจิตใจแข็งกระด้าง
- จ. ผู้ที่ไม่สนใจศึกษาวรรณกรรมคือคนหยาบกระด้าง

๖๙. “ใครเยาะกวีไซ้ แน่แท้ คนดง” สื่อความถึงข้อใดได้
ถูกต้องที่สุด

- ก. ผู้ที่เหยียดหยันปราชญ์คือคนหยาบ
- ข. ผู้ที่เหยียดหยันอาจารย์คือคนหยาบ
- ค. ผู้ที่เหยียดหยันนักกลอนคือคนหยาบ
- ง. ผู้ที่เยาะหยันปราชญ์คือคนกระด้าง
- จ. ผู้ที่เหยียดหยันนักกลอนคือคนกระด้าง

๗๐. ข้อใดแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโคลงข้างต้น

- ก. เจ็ดวันเว้นดีดซ้อม ดนตรี
- ข. ห้าวันอักษรหนี เน้นซ้ำ
- ค. สามวันจากนารี เป็นอื่น
- ง. วันหนึ่งเว้นล้างหน้า อับเศร้ายศรีหมอง
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

ข้อ ๗๑.-๗๔. ความรู้จากเรื่อง อิเหนา ตอน
ศึกกะหมังกุหนิง

๗๑. ข้อใดสอดคล้องกับลักษณะนิสัยของ “อิเหนา”

- ก. ใจมีดวงเดียว แต่มีคนมากมาย
- ข. อุ้มนางวางดัก สะพักรับ กอดประทับระทวยลง
- ค. รักเธอคนเดียวไม่เพื่อใจไว้ให้คนอื่น แม้วันคืนเปลี่ยนไปแค่ไหน

ง. รักแท้รักที่อะไร ดับได้ใส่ฟุ้ง รักกางเกงที่นุ่งว่าดูสวยดี

จ. โอ้อวดปานฉะนี้พระพี่เจ้า จะโศกเศร้ารัญจวนครวญหา

๗๒. ข้อใดไม่สอดคล้องกับเรื่องราวและลักษณะนิสัยของ
“จินตะหราวาทิ”

- ก. สตรีได้ในพิภพจบแดน ไม่มีใครได้ค้ำคั้นเหมือนอกข้า
- ข. ไม่รักไม่ต้องมาแค้นไม่ต้องมาติดกับฉัน ไม่รักไม่ต้องมาหวงไม่ต้องมาห่วงใยฉัน
- ค. ก็คนอย่างเธอเท่าไรมันก็ไม่พอ และคนอย่างฉันก็คงรับไม่ได้ ให้เธอหมัดใจ ใจฉันก็อยากจะได้จากเธอทั้งใจ

ง. กว่าจะรักอย่างวันนี้ กว่ามีคนมาเข้าใจต้องใช้เวลา ไซ้เพียงมองตากันเมื่อไหร่

จ. จะขอเป็นคนเลวที่รักเธอที่สุด แม้ใครจะมองแบบไหน ไม่ขอเป็นคนดีที่รักเธอไม่ได้ ไม่อยากเป็นคนดีที่ไม่มีความสุข

๗๓. ข้อใดไม่สอดคล้องกับเรื่องราวและลักษณะนิสัยของ
“ระเด่นบุษบา”

- ก. ที่หนึ่งไม่ไหว ฉันเต็มใจขอเป็นแค่ที่สอง
- ข. แม่แผ่นดินสิ้นชายที่พึงเชย อย่างมีคู่เสียเลยจะดีกว่า
- ค. โอ้อวดนี้สืบไปภายหน้า จะอ้ออายชาวดาหาเป็นแม่มั่น
- ง. อาจเป็นเพียงคนมาทีหลัง แต่รักเธอฝังอยู่ในใจเสมอ
- จ. เห็นฉันเป็นตัวอะไร อยากจะทิ้งก็ทิ้งกันไปเหมือนเธอไม่แคร์

๗๔. ข้อใดสอดคล้องกับเรื่องราวและลักษณะนิสัยของ “ระตูลิขิต”

- ก. แก้วตาหันมาฟังพี่จะบอก เจ้าจงตั้งใจฟังไว้ให้ดี
- ข. ขาดเธอเหมือนขาดใจ จะเสียอะไรฉันยอมทุกอย่าง
- ค. ไป ไป... ไปลงนรกซะเถอะที่รัก ฉันจะลงโทษเธอ
- ง. หากไม่ดูเป็นการรบกวน ก็จะชวนเธอมารักกัน ฤกษ์ใจเธอมาตั้งนานรู้ไหม
- จ. คอยดูแลให้ความจริงใจห่วงใยและคอยให้ความรักเป็นชวานาผู้ชายใจดีเฝ้าคอยเอาใจทุกอย่าง

ข้อ ๗๕.-๗๗. ความรู้จากเรื่อง “ลิลิตตะเลงพ่าย”

๗๕. เรื่อง “ลิลิตตะเลงพ่าย” เป็นวรรณคดีอิงประวัติศาสตร์ของไทยกับชนชาติใด

- ก. มอญ
- ข. พม่า
- ค. ขอม
- ง. ญวน
- จ. มลายู

๗๖. “พระเจ้าสิบทิศ - พระมหาอุปราชมังรายกะยอฉวา” มีความเกี่ยวข้องกับอย่างไร

- ก. พระบิดา - พระโอรส
- ข. พระปิตุลา - พระนัดดา
- ค. พระอัยกา - พระนัดดา
- ง. พระโอรส - พระบิดา
- จ. พระนัดดา - พระปิตุลา

๗๗. ผู้แต่งเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย คือใคร

- ก. เจ้าพระยาพระคลัง (หน)
- ข. พระยาอนุমানราชชน (เสฐียรโกเศศ)
- ค. เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
- ง. สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช
- จ. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

๗๘. คุณแม่หนานักเพียง พสุธา

คุณบิดาจุจอา- กาศกว้าง

คุณพี่ฟ้างศิขรา เมรุมาศ

คุณพระอาจารย์อั้ง อางสู้สาคร

ข้อความใดสอดคล้องกับคำประพันธ์ข้างต้น

- ก. พระคุณแม่แลเปรียบผืนแผ่นดิน
- ข. คุณพ่อสิ้นผืนฟ้าอาไพศาล
- ค. คุณพี่ข่มฉ่าเย็นเช่นชลธาร
- ง. คุณอาจารย์เปรียบปานศิขริน
- จ. สอดคล้องทุกข้อ

๗๙. จากคำประพันธ์ข้อ ๖๒. ข้อใดเป็นคำไวพจน์ที่มีความหมายตรงข้ามกับคำว่า “สาคร”

- ก. วาโย
- ข. สาโท
- ค. อาโป
- ง. อัคคี
- จ. ปฐพี

ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ ตอบคำถาม ข้อ ๘๐-๖๘๒

- ก. สามก๊ก (เจ้าพระยาพระคลัง (หน))
 - ข. รามเกียรติ์ (รัชกาลที่ ๑)
 - ค. ผู้ชนะสิบทิศ
 - ง. หัวใจนักรบ
 - จ. มัทนะพาธา
๘๐. ข้อใดคือยอดแห่งบทธะครพุด
๘๑. ข้อใดคือยอดแห่งบทธะครพุดคำฉันท
๘๒. ข้อใดคือยอดแห่งวรรณคดีร้อยแก้ว

อ่านเรื่องต่อไปนี้ แล้วตอบคำถามข้อ ๘๓.-๘๖.

สภาพชีวิตที่ดำเนินไปสู่ทุกติและสุคติ

ชีวิตนี้ตกอยู่ใต้อำนาจของความโลภ ความโกรธ และ ความหลง แสวงหาอำนาจวาสนาบารมี ทรัพย์สิน เงินทอง อย่างไม่คำนึงถึงความถูกต้อง อย่างไม่คำนึงถึงศีลธรรมใดๆ ชื่นชมสมใจแล้วมิใช่ว่าจะอยู่ได้ยั่งยืน จะชื่นชมสมปรารถนา ไปได้อย่างมากก็ชั่วอายุร้อยปี แล้วก็หมดสิ้นทุกอย่าง ทั้ง ชื่อเสียงที่เนาเหม็นไว้ให้คนโจษขาน... พาแต่จิตดวงเดียว เร่ร้อนไป ทำกรรมไม่ดีไว้ก็จะไปพร้อมกับจิตที่ห่อหุ้มด้วยความไม่ดี ไปสู่ทุกติภพภูมิที่ไม่ดี ภูมิที่มีแต่ความทุกข์

จิตดวงเดียวที่ปราศจากอำนาจวาสนาบารมีทรัพย์สินเงินทอง ที่เมื่อมีชีวิตในชาตินี้กอบโกยไว้ด้วยอำนาจกิเลส จักท่องเที่ยวทุกข์ร้อนไปนานนักหนา นับกาลเวลาหาได้ไม่ นับชาติหาถูกไม่ในทุกคติ

ชีวิตนี้ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจความโลภ ความโกรธ ความหลง มันคงอยู่ในความดี ความมีศีลธรรม จะรุ่มเย็นเป็นสุขชั่วกาลนาน ความสุขที่จักไม่สิ้นสุดลง พร้อมกับชีวิตที่น้อยนุ้ย ที่มีเวลาเพียงร้อยปีเท่านั้นโดยประมาณ

จิตดวงเดียวที่พร้อมด้วยบุญกุศล จักท่องเที่ยวเบิกบานไปนานนัก นับกาลเวลาหาได้ไม่ นับภพชาติหาถูกไม่ ใน **สุคติ**จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งทุกข์ พันการเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป อันเป็นสูงสุดในพระพุทธศาสนาที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงนำไปแล้ว และทรงแสดงแจ้งทางไว้ให้แล้วอย่างละเอียดถี่ถ้วน ด้วยพระมหากรุณาหาที่เปรียบไม่ได้

พุทธสาวกทั้งหลาย... ได้ตามเสด็จไปถึง **จุดหมายอันเป็นบรมสุข**นั้นแล้วมาก มีทั้งในสมัยพุทธกาล และปัจจุบันนี้ ทั้งจะสืบ ต่อไปในอนาคตกาลนานไกล トラบที่ยังมีผู้ใส่ใจ ปฏิบัติธรรมคำสอนของพระพุทธองค์อยู่(ชีวิตนี้สำคัญนัก)

๘๓. "ชื่อเสียงที่เนาเหม็น" หมายถึงข้อใด

- ก. สิ่งปฏิกุศล
- ข. ขยะเหม็นเน่า
- ค. กรรมชั่วที่ทำไว้
- ง. กรรมดีบนกรรมชั่ว
- จ. ของหมักหมมสกปรก

๘๔. "สุคติ" หมายถึงข้อใด

- ก. นรกภูมิ
- ข. ภพภูมิที่ดี
- ค. ภพภูมิที่ไม่ดี
- ง. สวรรค์ชั้นกามา
- จ. ถูกทั้งข้อ ก. และ ข.

๘๕. "จุดหมายอันเป็นบรมสุข" หมายถึงข้อใด

- ก. ไปสู่สุคติ
- ข. พ้นจากทุกติ
- ค. ไปสู่สวรรค์ชั้นดุสิต
- ง. พันการเวียนว่ายตายเกิด
- จ. จิตที่พร้อมด้วยบุญกุศล

๘๖. สาระสำคัญของเรื่องนี้อยู่ในย่อหน้าใด

- ก. ย่อหน้าที่ ๑
- ข. ย่อหน้าที่ ๒
- ค. ย่อหน้าที่ ๓
- ง. ย่อหน้าที่ ๔
- จ. ย่อหน้าที่ ๕

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๘๗-๙๑

ที่ผ่านมา รัชชาติใช้โรงเรียนเป็นเครื่องมือหลักในการสร้าง "วัฒนธรรมแห่งชาติ" เพื่อเข้าแทนที่หรือครอบงำวัฒนธรรมประเพณีอันมีมาแต่เดิมของชุมชนท้องถิ่น ในแง่นี้นับว่ารัฐประสบความสำเร็จในการดัดแปลงคนในประเทศอยู่ไม่น้อย

แต่ขณะเดียวกัน โรงเรียนก็กลายเป็นสถาบันที่ผูกขาดระบบคุณค่าทางสังคม การศึกษาในห้องเรียนกลายเป็นเครื่องแบ่งแยกฐานะคนในชาติ แทนที่จะสอนคนให้เมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์มีอิสระทางความคิดและใช้สติปัญญาไปในทางสร้างสรรค์ กลายเป็นว่านานวันไปเนื้อหาของการศึกษาไทยยิ่งขาดแคลนสาระด้านนี้ การศึกษาชั้นสูงแปรสภาพเป็นแค่บัตรเครดิตหรือหนังสือเดินทางไปสู่

ความได้เปรียบทางเศรษฐกิจและกลายเป็นกองทุนอำนาจมากกว่าชุมทรัพย์ทางปัญญา

ความล้มเหลวของการศึกษาในโรงเรียน บนพื้นฐานที่ทั้งวัฒนธรรมชุมชนและตัวชุมชนต่างก็ถูกทำลายไปมากแล้วทำให้เด็กไทยรุ่นหลังๆ โดยเฉพาะลูกหลานคนชั้นกลางแทบจะไม่มีที่ไปที่ไปทางวัฒนธรรมเหลืออยู่เลย พวกเขาขาดแคลนทั้งพุทธิปัญญาและความแข็งแรงทางจิตวิญญาณ ในขณะที่โลกกำลังหมุนไปสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างไม่หยุดยั้ง

ช่องว่างตรงนี้ทำให้ลูกหลานของเราต่างรับเอาข่าวสารข้อมูลที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างหิวกระหาย โดยปราศจากเครื่องมือทางความคิดในการกลั่นกรอง ขาดสติในการนำมาประยุกต์ใช้กลายเป็นวิถีชีวิตที่สับสนอลหม่าน ดิบๆ สุกๆ ทางด้านรสนิยม ชีวิตเต็มไปด้วยความสุขระยะสั้น และความทุกข์ระยะยาว” (เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, ๒๕๕๑:๑๖๔-๑๖๕)

๘๗. ข้อความข้างต้นเป็นสารประเภทใด

- ก. ชวนเชื่อ
- ข. โน้มน้าว
- ค. ให้เหตุผล
- ง. ให้ความรู้
- จ. ให้ความเห็น

๘๘. น้ำเสียงของผู้แต่งเป็นอย่างไร

- ก. ประชดประชัน
- ข. จริงจัง
- ค. ปลุกใจ
- ง. สลดหดหู่
- จ. เสียดสี

๘๙. ผู้แต่งมีจุดมุ่งหมายตามข้อใด

- ก. เตือนให้คิด
- ข. แนะนำให้ทำ
- ค. ตีเตือน
- ง. สั่งสอน
- จ. วิจารณ์

๙๐. จากข้อความ “พุทธิปัญญา” หมายถึงข้อใด

- ก. ความรู้ทางพุทธศาสนา
- ข. ความฉลาดทางปัญญา
- ค. การมีศาสนาพุทธเป็นหลักยึด

ง. ความมีคุณธรรมของชาวพุทธ

จ. มีพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือทางปัญญา

๙๑. ข้อความข้างต้นจัดเป็นโวหารชนิดใด

- ก. เทศนาโวหาร
- ข. สารกโวหาร
- ค. อุปมาโวหาร
- ง. อธิบายโวหาร
- จ. บรรยายโวหาร

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๙๒-๙๔

(๑) “ท่านรองไม่กลัวจะถูกคนอื่นว่าสวนกระแสหรือคะ” หล่อนหลิกเสียง “ยุคไอเอ็มเอฟนี่ เขายิ่งให้กินของไทยเที่ยวไทยกันอยู่”

(๒) “ก็ให้คนอื่นเขากินเขาเที่ยวไปซิ” ฝ่ายชายหัวเราะอย่างไม่สนใจ “ไปกันแค่ ๒ คน บ้านเมืองไม่ถึงกับล่มจมหรอก ทีใครต่อใครใช้เงินโครมๆ ไม่เห็นมีคนไปว่ากล่าวอะไรเลย”

(๓) ของอย่างนี้มันอยู่ที่เคราะห์ห้ามยามร้าย เรื่องเดียวกันคนทำตั้งเป็นร้อยเป็นพัน ไม่เป็นอะไรแต่พอคนบางคนทำเข้าบ้าง ก็กลายเป็นเรื่องเป็นราวใหญ่โต ทางที่ดีถ้าเห็นว่ามันไม่ค่อยจะเหมาะก็อย่าไปทำมันเลยดีกว่า ยิ่งงี้ก็ปลอดภัยไว้ก่อนเป็นดีที่สุด (ประภัสสร เสวิกุล: สำเภาทอง) ๙๒. คำว่า “สวนกระแส” ในข้อความย่อหน้า (๑)

หมายความว่าอย่างไร

- ก. การกระทำอะไรตามใจตนเอง
- ข. การกระทำอะไรไม่ตามใจคนใกล้ชิด
- ค. การกระทำอะไรตรงข้ามกับความรู้สึก
- ง. การกระทำอะไรตามความรู้สึกของคนในสังคม
- จ. การกระทำอะไรตรงข้ามกับความรู้สึกของคนในสังคม

๙๓. ในข้อความย่อหน้า (๒) ผู้กล่าวมีน้ำเสียงอย่างไร

- ก. ประชด
- ข. ภูมิใจ
- ค. รังเกียจ
- ง. ซื่นซม
- จ. น้อยใจ

๙๔. ในข้อความย่อหน้า (๓) ผู้กล่าวเป็นคนลักษณะอย่างไร
- คิดตลอดเวลาขณะที่กำลังทำงาน
 - ก่อนทำอะไรก็ต้องคิดให้รอบคอบ
 - กระทำตามในสิ่งที่ผู้อื่นเคยทำมาแล้ว
 - ทุกอย่างปล่อยให้ไปไปตามชะตากรรม
 - เห็นการกระทำของผู้อื่นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๙๕-๙๗

ปัญหาชุด

ทุกคำครูย่าสอน นักเรียนหยุดหยุดอ่านเขียน
 เช่นถือหนังสือเวียน ครูจะเปลี่ยนจะเขียนงาน
 หนังสือส่งถือไป ครูใหญ่ให้ไปประสาน
 พัสดุราชการ งานมันมากไม่ยอมสอน
 อบรมจมนเลือกตั้ง รอคำสั่งทุกอักษร
 มากงานแล้วงานจร ทับท่อมกองกลั่นกรองเกิน
 ยืนสอนตรวจก่อนงาน เดี่ยวโครงการโครงการเงิน
 ประกวดกันเปลิดเปลิน บังเอิญเอาแข่งเข้าชิง
 กวดขันประชันแข่ง อวดแสดงแกร่งกว่าชิง
 เนื้อหาวิชาทั้ง ดิวเข้มจริงวิ่งประกวด
 เป็นครูเขาดูถ้อย รางวัลช่วยประดับหมวด
 ความดีปีนี้ขาด แข่งประกวดชวดรางวัล!
 วิพากษ์การศึกษา วิชาการงานเสกสรรค์
 ระบบเป็นเช่นนั้น เด็กมันโง่โตเป็นควาย
 ความหวังพังระบบ โรงเรียนรบจุดจบหมาย
 ยัดเยียดกระเดียดอวย อยากจะตายขายความรู้!
 เด็กเขียนอ่านไม่เป็น แต่แข่งเงินประกวดสู้
 เก่งถ้อยเชิดช่วยชู งูงปลาปลาน่าอวย
 บัดชบระบบชี้ ระบบนี้มีมากหลาย
 ครูบ่นคนกับควาย จะสบาย เก่ง ดี สุข!
 (“ฉันเยาว์ ฉันเขลา ฉันทึ่ง” จึงใช้ได้อยู่ตลอดไป)

๙๕. สารข้างต้นเป็นคำประพันธ์ชนิดใด

- กลอนหก
- กาพย์ยานี ๑๑
- กาพย์ฉับ ๑๖
- กาพย์สุรางคนางค์ ๒๘
- ร่ายสุภาพ

๙๖. จากข้อความนี้ ผู้เขียนมีน้ำเสียงอย่างไร

- ประชด
- เสียดสี
- โหม่งน้ำ
- อาลัย
- เหน้อยหน่าย

๙๗. “ฉันเยาว์ ฉันเขลา ฉันทึ่ง” เกี่ยวข้องกับผู้ใดต่อไปนี้

- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล
- นิธิ เอียวศรีวงศ์
- วิทยากร เชียงกูล
- สุจิตต์ วงษ์เทศ
- เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๙๘-๙๙

“นายธนาคารให้ความเห็นเกี่ยวกับกรณีที่รัฐบาลขอความร่วมมือมายังธนาคารพาณิชย์ให้จัดหาเงินมาให้กับชาวนากู้ โดยผ่านทางธนาคารเพื่อการเกษตรฯ นั้น เรื่องหาเงินให้ไม่มีปัญหา แต่สำคัญอยู่ที่เมื่อให้เกษตรกรกู้ไปแล้ว จะมีอะไรเป็นหลักประกันว่าธนาคารจะได้คืนเต็มเม็ดเต็มหน่วยในเวลาที่กำหนด

๙๘. คำกล่าวของนายธนาคาร แสดงว่านายธนาคารมีความเห็น ในข้อใด

- เต็มใจให้กู้ หากมีหลักประกันดี
- ไม่ให้กู้ เพราะเคยไม่ได้คืนมาแล้ว
- ยินดีให้กู้
- ไม่ยินดีให้กู้
- น่าจะให้กู้

๙๙. ธนาคารพาณิชย์ในที่นี้หมายถึงธนาคารใด

- ธนาคารไทยพาณิชย์
- ธนาคารออมสิน
- ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ธนาคารที่ประกอบการค้าด้วย
- ธนาคารเอกชนที่เปิดดำเนินการในประเทศไทย

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๑๐๐-๑๐๑

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้สัญญาจะสร้างระบบการศึกษาให้เป็นธรรมมากขึ้น ให้ความสำคัญภาคในการศึกษาและโอกาสที่จะศึกษาในทุกท้องถิ่นอย่าง

เท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นหลัก

๑๐๐. ทึกกล่าวว่ โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นหลัก หมายถึงข้อใด

- ก. คนเรียนเก่งก็ให้เรียนโรงเรียนดี
- ข. คนรวยก็ให้เรียนสูง
- ค. คนเรียนเก่งและมีเงินก็ให้เรียนสูงๆ
- ง. คนรวยก็ให้เรียนโรงเรียนดี
- จ. คนเก่งให้เรียนสูงๆ

๑๐๑. คำสัญญาของรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวข้างต้น ตรงกับข้อใด

- ก. ความคิดริเริ่ม
- ข. ความคิดเห็น
- ค. ความต้องการ
- ง. ความตั้งใจ
- จ. ความสำเร็จ

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๑๐๒

นักอนุรักษ์ธรรมชาติ พยายามอย่างยิ่งที่จะให้ป่ากลับฟื้นคืนขึ้นมาให้เมืองไทย ด้วยการปลูก ด้วยการต่อต้านการทำลายป่า แต่มันจะได้ผลอะไรมากนัก ในเมื่อนายทุนมันไม่เอาด้วย มีหน้าซำยังมีการช่วยสนับสนุนนายทุนเหล่านี้เสียอีก ทั้งทางด้านกฎหมายและวิธีอื่นที่จะเสี่ยงไปจนได้

๑๐๒. “มีหน้าซำยังมีการช่วยสนับสนุนนายทุนเหล่านี้เสียอีก” ในที่นี้ใครเป็นผู้ช่วย

- ก. นักอนุรักษ์ธรรมชาติ
- ข. ประชาชน
- ค. นายทุนทั้งหลาย
- ง. ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง
- จ. นักกฎหมาย

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบข้อ ๑๐๓-๑๐๔

๑๐๓. “สังคมปัจจุบันต้องเผชิญอยู่กับปัญหาที่ว่า คนในสังคมไม่เห็นคุณค่าของการมีวินัย ทั้ง ๆ ที่เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าคนนั้นจะมีบทบาทอะไร” ข้อความข้างต้นสรุปได้อย่างไร

- ก. วินัยทำให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรือง
- ข. การที่คนไม่มีวินัยเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่ง
- ค. คนในสังคมไทยไม่รู้สึกรักการรักษาวินัยเป็นสิ่งจำเป็น

ง. ไม่ว่าใครจะมีบทบาทอะไรในสังคมก็ต้องรู้คุณค่าของการมีวินัย

จ. วินัยเป็นสิ่งสำคัญของสังคม ปัญหาคือคนในสังคมกลับไม่เห็นคุณค่า

๑๐๔. “แม้ธุรกิจท่องเที่ยวจากต่างประเทศของคุณหมิงจะเพิ่งเริ่มต้นได้ไม่นานนัก แต่ธุรกิจโรงแรมก็เฟื่องฟูขึ้นรองรับอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในคุณหมิงมีโรงแรมระดับ ๓ ดาวขึ้นไปถึง ๕ แห่ง” ข้อความข้างต้นสรุปได้อย่างไร

- ก. การเติบโตของของธุรกิจโรงแรมดูได้จากคุณภาพของโรงแรม
- ข. การเริ่มต้นของธุรกิจท่องเที่ยวนำไปสู่การยกระดับของธุรกิจโรงแรม
- ค. คุณภาพของโรงแรมสะท้อนให้เห็นความเจริญทางการท่องเที่ยว
- ง. แม้ธุรกิจท่องเที่ยวของคุณหมิงจะเพิ่งเริ่มต้น แต่ธุรกิจโรงแรมเจริญมาก่อน

จ. ธุรกิจโรงแรมของคุณหมิงสามารถรองรับธุรกิจท่องเที่ยวได้ทันทีและต่อเนื่อง

๑๐๕. ประโยคต่อไปนี้เรียงอย่างไรจึงจะสัมพันธ์เป็นเรื่องเดียวกัน

๑. ถ้าเราไม่ปรุงแต่ง เราก็รู้สึกแต่ว่าดูเท่านั้น
๒. ความสวยความงามที่มันรัดรั้งใจเราได้
๓. มันจะทำร้ายเราไม่ได้
๔. ก็เพราะเราไปคิดปรุงแต่งเอาเอง
๕. ความสวยความงามที่แท้จริงไม่มี

ก. ข้อ ๒-๕-๔-๓-๑

ข. ข้อ ๒-๕-๔-๑-๓

ค. ข้อ ๕-๒-๔-๓-๑

ง. ข้อ ๕-๒-๔-๑-๓

จ. ข้อ ๒-๕-๓-๑-๒

๑๐๖. ข้อความใดควรเป็นลำดับที่ ๓

- ก. ถ้าไม่มีกลิ่นน้ำเน่าตลอบบอวลแล้ว
- ข. ลมจากแม่น้ำพัดเฉื่อยฉิว
- ค. รอบๆ บริเวณที่ข้าพเจ้ายืนอยู่
- ง. ก็คงจะรื่นรมย์เป็นอันมาก
- จ. เป็นสนามหญ้าและไม้ยืนต้นร่มรื่นน่าสบาย

๑๐๗. เอสุงกว่าไอ แต่ไอสูงกว่าพี และเอเตี้ยกว่าซี ฉะนั้น

- ก. เอสุงกว่าซี
- ข. ไอสูงกว่าซี
- ค. ซีสูงกว่าเอ
- ง. ไอสูงเท่ากับเอ
- จ. ยังสรุปแน่นอนไม่ได้

๑๐๘. จากความจริงที่ว่า “คนมีสองขา แมวมีสี่ขา” จะสรุปได้ว่า

- ก. ถ้า ขวัญ มีสองขา แล้ว ขวัญ เป็นคน
- ข. ถ้า ขวัญ ไม่เป็นคน แล้ว ขวัญ ไม่มีสองขา
- ค. ถ้า ขวัญ มีสี่ขา แล้ว ขวัญ เป็นแมว
- ง. ถ้า ขวัญ ไม่มีขาแล้ว ขวัญ ไม่เป็นคน และไม่เป็นแมว
- จ. ถ้า ขวัญ เป็นแมว แล้ว ขวัญมีสองขา

๑๐๙. ยายสัญญากับฝ่ายว่า ถ้าฝ่ายสอบได้ที่หนึ่ง ยายจะให้รางวัล จะถือว่ายายผิดสัญญากรณีใด

- ก. ฝ่ายสอบได้ที่หนึ่ง และยายให้รางวัลฝ่าย
- ข. ฝ่ายสอบตก และยายให้รางวัล
- ค. ฝ่ายสอบได้ที่สี่ และยายไม่ให้รางวัล
- ง. ฝ่ายสอบได้ที่หนึ่ง และยายไม่ให้รางวัล
- จ. ฝ่ายสอบตก และยายไม่ให้รางวัล

๑๑๐. วันนี้อากาศหนาว เพราะหิมะตกหนัก แต่อากาศไม่หนาว ฉะนั้น

- ก. อากาศหนาว
- ข. อากาศร้อน
- ค. หิมะไม่ตกหนัก
- ง. หิมะตกหนัก
- จ. ยังสรุปแน่นอนไม่ได้

๑๑๑. การอ้างเหตุผลของข้อใดต่อไปนี้สมเหตุสมผลบ้าง

A เหตุ

- ๑) ถ้าฟางไม่ขยับเรียน แล้วฟางจะสอบไม่ผ่าน
- ๒) ฟางขยับเรียน
ผล ฟางสอบผ่าน

B เหตุ

- ๑) ฝนตก หรือ หลังคาเปียก
- ๒) ฝนไม่ตก
ผล หลังคาเปียก

ก. A สมเหตุสมผล และ B สมเหตุสมผล

ข. A สมเหตุสมผล แต่ B ไม่สมเหตุสมผล

ค. A ไม่สมเหตุสมผล แต่ B สมเหตุสมผล

ง. A ไม่สมเหตุสมผล และ B ไม่สมเหตุสมผล

จ. ยังไม่สามารถสรุปแน่นอนได้

๑๑๒. กำหนดให้

- ๑) ถ้าเปิดมี ๔ ขา แล้วกบจะมีปีก
- ๒) ถ้าเปิดไม่มี ๔ ขา แล้ว นกจะบินได้
- ๓) ถ้าสุนัขมีหางแล้ว นกจะบินไม่ได้
- ๔) กบไม่มีปีก

ข้อใดสรุปได้ไม่สมเหตุสมผล

- ก. สุนัขไม่มีหาง
- ข. เปิดมี ๔ ขา
- ค. นกบินได้
- ง. กบไม่มีปีก
- จ. เปิดไม่มี ๔ ขา

๑๑๓. ในการทำกับข้าว แม่บอกว่า “ถ้าเพ็ญไม่ได้ทำ ก็ให้พรทำ มิฉะนั้นแม่จะเป็นคนทำกับข้าวเอง” ถ้าพรไม่ได้ทำดังนั้นก็สรุปได้ว่า

- ก. แม่ทำกับข้าวเอง
- ข. แม่ไม่ทำกับข้าว
- ค. เพ็ญทำกับข้าว
- ง. เพ็ญไม่ทำกับข้าว
- จ. ยังไม่สามารถสรุปแน่นอนได้

๑๑๔. ผัดไทยมีรสชาติอร่อย อาหารจานนี้ไม่อร่อย ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า

- ก. อาหารมีรสเปรี้ยว
- ข. อาหารจานนี้ไม่ใช่ผัดไทย
- ค. อาหารที่ไม่อร่อยไม่ใช่ผัดไทย
- ง. อาหารจานนี้คือผัดไทย
- จ. ยังไม่สามารถสรุปแน่นอนได้

๑๑๕. ส่วนที่ช่วยดึงดูดความสนใจผู้อ่านในการเขียนเรียงความคือข้อใด

- ก. คำนำ
- ข. เนื้อเรื่อง
- ค. บทสรุป
- ง. ตัวอย่างประกอบ
- จ. ผู้เขียนเรียงความ

๑๑๖. ข้อใดคือลักษณะของการเขียนเรียงความที่ดี
- ก. มีเอกภาพและสารัตถภาพ
 - ข. มีเอกภาพและสัมพันธ์ภาพ
 - ค. มีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ และสารัตถภาพ
 - ง. มีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ ดุลยภาพ และสารัตถภาพ
 - จ. มีเอกภาพ สัมพันธ์ภาพ สารัตถภาพ และประสิทธิภาพ

ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ ๑๑๗-๑๒๐

- ก. พจนานุกรม
 - ข. สารานุกรม
 - ค. อักษรานุกรม
 - ง. นามานุกรม
 - จ. ดัชนี
๑๑๗. หนังสือที่รวมรายชื่อบุคคล หรือสถาบันต่างๆ พร้อมรายละเอียดบางอย่างโดยจัดเรียงตามลำดับอักษร
๑๑๘. หนังสือที่ให้ความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างกว้างๆและมักจะลำดับเรื่องนั้นๆตามลำดับตัวอักษร
๑๑๙. หนังสือที่บอกให้ทราบว่ามีเรื่องต่างๆ ตีพิมพ์อยู่ที่ใด โดยจัดเรียงลำดับในลักษณะต่างๆ ตามลำดับตัวอักษร
๑๒๐. หนังสือที่รวบรวมเรื่องต่างๆกัน ในแขนงใดแขนงหนึ่ง โดยละเอียดเรียงลำดับเรื่องนั้นๆตามลำดับตัวอักษร